

สศช. จัดประชุมเชี้้งกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

สำานักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดประชุมชี้แจง “แนวทางการแปลงกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในภาพรวม” ต่อ ผอ.สำนักที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์จากทุกกระทรวง ทบวง กรม เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในกรอบยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่ง ครม. ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 และได้มอบหมายให้ สศช. ดำเนินการในชั้นตอนต่อไปในกรอบของข้าราชการประจำ เพื่อนำเสนอต่อ ครม. ดูดใหม่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่ได้แต่งตั้งนโยบายต่อรัฐสภา ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2547

ดร.อํามพน กิตติอํามพน เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งแจ้งภาคร่วมของกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะ 4 ปี (2548-2551) ว่า การปรับโครงสร้างดังกล่าวเป็นภารกิจร่วมของทุกภาคเศรษฐกิจ ของประเทศ ทั้งภาคการผลิต/บริการ ภาคการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม และการเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ กฎหมาย การบริหาร และการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งทุกภาคส่วนที่ร่วมดำเนินการจำเป็นต้องมีการประสานกันอย่างเป็นบูรณาการทั้งในระดับแนวความคิด การกำหนดทิศทางการพัฒนา การจัดทำแผนปฏิบัติการ และการจัดทำแผนลงทุน

จึงขอให้แต่ละหน่วยงานทบทวนยุทธศาสตร์ โครงการหรือแผนงานปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ และมีโครงการ/แผนงานใดที่จะต้องทำเพิ่มเติมอีก โดยศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ โครงสร้าง และแนวโน้มของแต่ละสาขาวิชาผลิต พร้อมที่ให้เห็นประเด็นปัญหาและนโยบายสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับโครงสร้างภาคการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในภาพรวมของประเทศไทย รวมทั้งพัฒนากรอบแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างของแต่ละสาขาวิชา ให้ทิศทางการพัฒนาที่นำเสนอ โดยประธานาธิบดีร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนงาน/โครงการดังกล่าวสอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ

ดังนั้น หน่วยงานต่างๆ จะต้องนำเสนอ (1) ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละกลุ่ม ภารกิจที่กำหนดไว้ในรอบยุทธศาสตร์ (2) แผนปฏิบัติการ (3) แผนการลงทุน ทั้งนี้ โดยเสนอประมาณการกรอบวงเงินลงทุนใน 4 ปีข้างหน้าที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการปรับโครงสร้าง รวมทั้งจะต้องทบทวนและบูรณาการยุทธศาสตร์แผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมกับในภารกิจ 4 ปีข้างหน้า และนำส่งให้ ศศช. เพื่อนำไปทำเป็นแผนบริหารราชการแผ่นดิน ภายหลังจากที่คณะกรรมการตีแฉลงนโยบายต่ออธิรักษา แล้วจึงนำมาทำเป็นแผนปฏิบัติการของกระทรวง และแผนการลงทุนต่อไป

๖ เดือนกับงานในสภาพัฒน์... ยึดมั่นในหลักวิชาการและความเป็นกลาง

ณ วันนี้ ผู้มีอำนาจหน้าที่ เลขาธิการฯ กว่า 6 เดือนมาแล้ว... ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา สภาพัฒน์ได้ดำเนินการตามภารกิจที่สำคัญ 4 เรื่อง ที่ผู้อยากรับฟังกล่าว ดังนี้

สิ่งพิสูจน์ความเชื่อมั่นที่มีต่อ สศช.

เรื่องแรก ในช่วงเดือนตุลาคม 2547 สำนักวิจัยหลักสถาบันต่างของอุดมศึกษาถึงการชดเชยตัวของเศรษฐกิจไทย โดยมีตัวเลขทางเศรษฐกิจต่างๆ ของไทยที่บ่งชี้ว่า เศรษฐกิจไทยจะชดเชยตัวอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การลงทุน อัตราเงินเฟ้อ หรือการลงทุนภาคเอกชน

ต่อมาในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2547 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ปรับตัวเลขประมาณการภาวะเศรษฐกิจลงขณะที่ สศช. เตรียมแต่งตัวเลขเศรษฐกิจ

ไตรมาส 3 (กรกฎาคม-กันยายน) ของปี 2547 ในวันที่ 7 ธันวาคม ซึ่งตัวเลขที่ออกมานั้น สวนกระแสกับความรู้สึกของสังคมที่เห็นว่าภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันดูแย่ลงอีกทั้งการคาดการณ์ของสำนักวิเคราะห์เศรษฐกิจต่างๆ ก็เป็นไปในแนวเดียวกับกระแสสังคม การรายงานสภาวะเศรษฐกิจในครั้งนี้ จึงเป็นสิ่งที่พิสูจน์ความเชื่อมั่นขององค์กร

ด้วยความเชื่อมั่นในความเป็นมืออาชีพของนักวิชาการสภาพัฒน์ ผู้ได้แต่งตัวเลขข้อตราชารชยาด้วยทางเศรษฐกิจว่า ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ปรากฏว่า หลังจากนั้นประมาณ 1 สัปดาห์ ธปท. และสถาบันวิจัยอื่นๆ ต่างก็ปรับตัวเลขมาใหม่แนวทางเดียวกับสภาพัฒน์... สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีความสามารถขององค์กร และการยึดมั่นในหลักวิชาการที่ซ้ำสภาพัฒน์ยึดถือกันมาโดยตลอด

รักษาความเป็นกลางของ สศช.

เรื่องที่ 2 สภาพัฒน์มีภารกิจหลักในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดให้ สศช. เตรียมแผนบริหารราชการแผ่นดินให้กับรัฐบาลใหม่ ดังนั้น คณะกรรมการทรัพย์ (ครม.) จึงได้มีมติให้ สศช. ศึกษากรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ในช่วงระยะ 4 ปี

(พ.ศ.2548-2551) และการเชื่อมโยง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใน
ระยะปานกลาง รวมทั้งพิจารณา�ุทธศาสตร์
ด้านการเปิดการค้าเสรีให้สอดคล้องกับการ
ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่ง ครม.
ได้เห็นความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์เมื่อ 11
มกราคม 2548

โดยในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่า
เศรษฐกิจของเรายังขยายตัวอย่างมี
เสถียรภาพพอสมควร และมีการกระจาย
โอกาสสู่เศรษฐกิจฐานรากมากขึ้นก็ตาม แต่
การเปลี่ยนแปลงของโลกก็มีผลต่อการ
พัฒนาประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
ซึ่งมีปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาคือ การรวม
ตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลง
ในตลาดเงินของโลก การเปลี่ยนแปลงด้าน¹
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคม สิ่ง
แวดล้อม และแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภค

ทั้งนี้ ได้กำหนดหลักพื้นฐานของการ
ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม 4 ปี
คือ 1) สร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน
2) เพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้โดย
เปลี่ยนจากการรับจำพวกผลิตสู่การเป็นผู้ผลิต
สินค้า 3) เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและ
ภูมิภาค และ 4) นโยบายสังคมเชิงรุก โดย
เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งสาขาเกษตร
อุตสาหกรรม และบริการ เป็นเป้าหมายหลัก
นอกจากนี้ยังต้องวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าและ
บริการ การจัดกลุ่มภาครัฐเพื่อปรับโครงสร้าง
(Cluster) และหน่วยงานเจ้าภาพ โดยมี ศศช.
และหน่วยงานเจ้าภาพหลัก เป็นฝ่าย
เลขานุการในการประสานงาน

โดยมี 6 ยุทธศาสตร์หลักในการปรับ
โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย
ได้แก่ ยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาคเกษตรและ
ทรัพยากรธรรมชาติ ยุทธศาสตร์การเพิ่ม

มูลค่าภาคอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์การขยายฐาน
ภาคบริการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุก ยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการ
ต่างประเทศ ยุทธศาสตร์การปรับปูจุประสิทธิภาพภาครัฐ

ขณะนี้เป็นยุคโลก化的ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั่วโลก ความต้องการ
สังคม และการเมืองในและต่างประเทศ สภาพแวดล้อมจึงถูกจับตามองอย่างมากว่ามี
ความเป็นกลางเที่ยงตรง ฉะนั้น เมื่อสภาพแวดล้อมหรือแผลงสิ่งใด จะต้องนำ
เสนอตามระเบียบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และมีการเน้นย้ำต่อๆ กัน
เวลาว่า ต้องรายงานตามสภาพทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงตามหลักวิชาการ

จะเห็นว่า สิ่งที่สภาพแวดล้อมคือ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและเน้น
เรื่องการลงทุนภาคสังคมในเชิงรุกมากขึ้น ทั้งด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษา
โดยจะต้องมีการปรับโครงสร้างการทำงาน และการลงทุนในกิจกรรมที่ค่อนข้างใหม่
 เช่น การดูแลและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งที่เป็นเยาวชนและเด็ก
วัยเรียน เกิด รวมถึงเน้นให้ฟอร์แมตมีการอบรมด้านจริยธรรมให้แก่เด็กด้วย

นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการพิจารณาการลงทุนในด้านต่างๆ อาทิ การ
เสริมสร้างให้ดูแลสุขภาพมากกว่าการรักษา การลงทุนในด้านการวิจัยและ
พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ที่จะช่วยให้โครงสร้างเศรษฐกิจปรับเข้าสู่ฐานสังคมเชิง
ความรู้ (Knowledge Society) มากขึ้น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสมดุล
กับการลงทุนในเชิงสังคม ซึ่งในส่วนนี้นับว่าเป็นงานที่ยาก

ดั้งนั้นวายลีบคันข้อมูลเชิงลึก

เรื่องที่ 3 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 11 มกราคม 48 มอบหมายให้จัดตั้ง
หน่วยงานขึ้นภายใน ศศช. เพื่อเป็น Intelligence Unit ทำหน้าที่เป็นหน่วย
สืบค้นข้อมูลเชิงลึกทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ใน
เบื้องต้นมุ่งให้ดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการบริหารของสภาพัฒน์ (กก.ศศช.) แล้ว
ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นด้วยตามที่ ครม. เห็นชอบ ดังนั้น สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการคือ

ต้องมีการจัดการเชื่อมโยงเครือข่ายของ
ข้อมูลทั้งด้านกระบวนการต่างประเทศและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ โดย
หน่วยงานนี้ต้องสามารถรายงานในลักษณะ
การเตือนภัยทางภาวะเศรษฐกิจและ
สังคมได้

นอกจากนี้ ยังได้มอบหมายให้ สคช.
ดำเนินการศึกษาอย่างเร่งด่วนในเรื่องผล
ผลกระทบด้านโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการเคลื่อนย้าย
ทุนอย่างเสรี กลไกทางด้านการเงินระหว่าง
ประเทศที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ฯ ผลกระทบของ
การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี และการ
เคลื่อนย้ายความรู้และเทคโนโลยี รวมถึง
กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตร ทรัพย์สิน
ทางปัญญา ตลอดจนการเคลื่อนย้าย
อย่างเสรีของการค้าทั้งภาคบริการ ศินค้า
อุดสาหกรรม และสินค้าเกษตรฯ

พัฒนาบุคลากรและองค์กรอย่างต่อเนื่อง

เรื่องสุดท้าย ภายใต้กรอบนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
และต่อเนื่อง ประกอบกับภารกิจของสภาพัฒน์ที่ต้องก้าวให้ทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้สภาพัฒน์ต้องมีการตื่นตัวและปรับเปลี่ยนวิธีการ
ทำงานตลอดเวลา รวมทั้งต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลต่างๆ ใน
เชิงกว้างและเชิงลึก ดังนั้น ผู้สำคัญที่ผ่านกระบวนการคือ การพัฒนาบุคลากรใน
สภาพัฒน์อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เรื่องการฝึกอบรม ความก้าวหน้าในวิชาชีพ การ
ปรับโครงสร้างองค์กรและบุคลากรให้สอดรับกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและ
สังคมของประเทศไทย เพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นพลวัต
สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ยึด
ผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นตั้ง เน้นการวางแผนยุทธศาสตร์ที่
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงอย่าง
รวดเร็ว ภายใต้วิสัยทัศน์ “สคช. เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผน และจัดทำ
ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ที่ยึดประโยชน์ส่วน
รวม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพสูง”

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีครับ...

◆◆◆◆◆

การปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจและการคลัง ของประเทศไทยปัจจุบัน

บทนำ

ประเทศไทยปัจจุบันได้ผ่านช่วงเวลาของเศรษฐกิจตกต่ำที่ยาวนาน และเริ่มเข้าสู่ช่วงของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชน รัฐบาลได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนอย่างเร่งรัด (the intensive adjustment period) ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจที่มีอัตราการเติบโตติดลบ และมีน้ำหนักที่ไม่ถึงกำหนด ทำให้เกิดรายได้ในอัตราสูง โดยรัฐบาลสามารถลดหนี้ที่ไม่ถึงกำหนดกว่า 13 ล้านล้านเยนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา และมูลค่าหุ้นของธนาคารและอสังหาริมทรัพย์เริ่มปรับตัวสูงขึ้นอย่างมั่นคง

นอกจากนี้ ยังออกมาตรการลดภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน และการทำวิจัยและพัฒนา ปฏิรูปกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ปรับโครงสร้างและพื้นที่บริษัทเอกชน ปฏิรูประบบภาษีและงบประมาณ และในปี พ.ศ. 2005 รัฐบาลได้ดำเนินการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นบทบาทของภาคเอกชน และส่วนภูมิภาคในการปรับโครงสร้าง ตลอดจนพัฒนาพื้นฐานของการเติบโตทางเศรษฐกิจภายใน อาทิ จำนวนประชากรลดลง และการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างของประเทศไทยปัจจุบัน

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบต่ออุตสาหกรรม การดำเนินชีวิตประจำวัน และกำลังแรงงาน ฉะนั้น หากประเทศไทยปัจจุบันต้องการรักษาสถานะชีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และพัฒนาไปสู่สังคมน่าอยู่และมีความมั่งคั่ง จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดตำแหน่งของตนในด้านการเติบโตที่นำมาซึ่งนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งในระดับภาคเอกชน ภูมิภาค และปัจเจกบุคคล และจัดการรากบัตรเดินปัญหาทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต อาทิ สังคมของผู้สูงอายุ

การปรับโครงสร้างของประเทศไทยปัจจุบันได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่ไม่มีวันสิ้นสุดในการปฏิรูประบบต่างๆ นโยบาย และภาครัฐ เพื่อให้ภาคเอกชน หน่วยงานในภูมิภาค และปัจเจกบุคคลสามารถตอบสนองและควบคุมสภาพแวดล้อมใหม่ทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างได้ดังนี้

- การปรับโครงสร้างหลัก “the Concentrated Consolidation Period” ประกอบด้วย

◆ การปฏิบัติโดยเน้นบทบาทภาคเอกชน และส่วนภูมิภาค โดย

❖ แปรรูปธุรกิจด้านการบริการไปรษณีย์และสื่อสาร

❖ สงเสริมปฏิรูปภูมิภาคเป็นต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมากขึ้น

❖ การพัฒนาของส่วนภูมิภาค

◆ การเร่งปฏิรูปภาครัฐ โดย

❖ ปฏิรูประบบงบประมาณ

❖ เง่งจัดการหนี้สินภาครัฐ

❖ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐ

❖ ปฏิรูประบบภาษี

◆ การส่งเสริมการปฏิรูปภาคเอกชน โดย

❖ กำหนดยุทธศาสตร์การเติบโตของประเทศภายใต้จำนวนประชากรที่ลดลง

❖ สนับสนุนให้มีการประกอบธุรกิจใหม่ และการออกกฎหมายเพื่อธุรกิจใหม่

❖ สงเสริมให้มีการปฏิรูประบบการเงิน

◆ การเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดย

❖ จัดทำยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

❖ ปรับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน

❖ ปรับปรุงระบบการศึกษา

◆ การจัดตั้งระบบความปลอดภัยและการประกันภัย โดย

❖ ปฏิรูประบบประกันสังคม

❖ สงเสริมให้มีการขอมาตราการต่อต้านการคุมกำเนิด

❖ สงเสริมให้มีการดูแลและป้องกันสุขภาพที่ดี

❖ รักษาความปลอดภัยและความสงบต่อสาธารณะ

❖ สร้างสังคมที่เน้นการนำสิ่งของกลับมาใช้ใหม่ และรักษาสภาพแวดล้อมของโลก

❖ เร่งดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

● นโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ได้รับความสำคัญใน

ลำดับแรก ๆ ประกอบด้วย

◆ การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดย

❖ สงเสริมให้เกิดความเจริญในเมืองต่างๆ

❖ พื้นที่และสร้างความแข็งแกร่งในอุตสาหกรรมหลักของแต่ละภูมิภาค

◆ การพัฒนานโยบายการจ้างงาน และนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

❖ สงเสริมการศึกษาสายอาชีพ และแผนการพัฒนาแรงงานระดับ夷واชน

❖ นโยบายการจ้างงานในแต่ละภูมิภาค (Regionally-oriented employment policy)

❖ ขับเคลื่อนความสะเทือนของการเคลื่อนย้ายแรงงาน

◆ การส่งเสริมยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมที่สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

❖ สงเสริมการค้าที่เป็นธรรม

❖ สงเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และเร่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

❖ สงเสริมยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ

❖ พัฒนาไปสู่ประเทศไทยที่มีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง

❖ สร้างคุ้มครอง และใช้ประโยชน์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

❖ พัฒนาวัตกรรม และพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

◆◆◆◆◆

ໂທຣັກພົກເຄລື່ອບຖ້ວມທີ່ຮະບບ

CDMA 2000-1X ໃນສ່ວນກູມົງການ

ຂອງ ບຣັຫັກ ກສກ ໂທຣຄມນາຄມ ຈຳກັດ (ມຫາຍນ)

ປ່ຈ ຈຸບັນ ຄງໄມ່ໄຕຮົບປົງແຫຼ່ງຄວາມສຳຄັນຂອງເຄົ່ອງມືອສື່ອສາຮ
ໝາດໜຶ່ງທີ່ສາມາດຍ່ອດໃລກການຕິດຕໍ່ອສ້ອສາວະຫວາງບຸກຄລໃຫ້ເຊື້ອບຮູ້ສິ່ງກັນ
ໄດ້ຢ່າງສະດວກ ວາດເວົ້ວ ຖຸກທີ່ ຖຸກເວລາ ຮວມເລີ່ມກາວໃຫ້ບົກກາວຂໍ້ມູນລູ່ຂ່າວສາກ
ທີ່ໜັກທ່ານຢູ່ແບບທັນຕ່ອສະຖານກາຮົນ ໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ເຂົ້າມາມີບົກບາທ
ນາກົ່ານີ້ໃນຫຼົງປະຈຳວັນຂອງບຸກຄລທີ່ໄປທັງໃນກຽງເທິງ ແລະຕ່າງຈົງໜວດ
ທຳໃໝ່ມີຈຳນວນຜູ້ໃໝ່ໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ນາກກວ່າໂທຣັກພື້ນຖານ

ບຣັຫັກ ກສກ ໂທຣຄມນາຄມ ຈຳກັດ (ມຫາຍນ) (ບມຈ.ກສທ່າ) ເປັນໜຶ່ງໃນ
ຜູ້ໃໝ່ບົກກາວໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ຮະບບ CDMA ທັງໃນກຽງເທິງ ສ່ວນກລາງ ແລະໃນ
ສ່ວນກູມົງການ ແຕ່ປ່ຈຈຸບັນຈຸນສາຍແລະເຄື່ອງຂ່າຍໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ຮະບບ CDMA
ໃນສ່ວນກູມົງການກົງຍັງມີໄໝເພີ່ມພອດຕ່ອກາວໃຫ້ບົກກາວ ເກີດປັບປຸງຫາກຮາກນາແນ່ນ
(Traffic) ຂອງກາວໃຫ້ບົກກາວແລະຄຸນກາພບບົກກາວທີ່ເກີດປັບປຸງຫາສາຍຫຼຸດ (Drop Call)
ປະກອບກັບເປັນເທິງເທິງໂທຣັກພົກເຄລື່ອນ IS - 95 ປື້ນຍັງມີເທິບເທິກັນບົກກາວ
ໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ CDMA 2000 - 1X ທີ່ໃໝ່ໃນກຽງເທິງ ແລະສ່ວນກລາງ ເປັນ

ອຸປະສົງໃນການແຂ່ງຂັນກັບຜູ້ໃໝ່ບົກກາວໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ມີການໃຫ້ບົກກາວເສີມໃໝ່ ໆ

ດັ່ງນັ້ນ ເພື່ອຂໍ້ມູນຈຳນວນຜູ້ໃໝ່ບົກກາວແລະ
ເພີ່ມຄຸນກາພບບົກກາວໃຫ້ສາມາດຕ່ອງຮັບປິມານ
ຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ບົກກາວຂໍ້ອນນຸ້ມທີ່ໜັກທ່ານ ດັດດ
ຈຸນຮອງຮັບການປັບປຸງຫາສາຍຫຼຸດໃນເທິງໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່
ເຄລື່ອນຕົວໄປສູງຄຸ 3 G ອັນຈະສົ່ງຜລໃໝ່ສ່ວນແບ່ງ
ການຮັດຕາດເພີ່ມຂຶ້ນ ບມຈ. ກສທ່າ ຈຶ່ງໄດ້ເສັນຂອງ
ອຸນຸມຕິດໍາເນີນໂຄງກາວໂທຣັກພົກເຄລື່ອນທີ່ຮະບບ CDMA
2000-1X ໃນສ່ວນກູມົງການ ຕ່ອຄົນະກຣມກາ
ພັດນາກາຮົບຮູ້ກິຈແລະສັງຄມແໜ່ງໜັກທີ່ພິຈາລະນາ
ໃຫ້ຄວາມເຫັນເພື່ອປະກອບການພິຈາລະນາຂອງຄົນະ
ຮູ້ມູນຕີ

โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแก่ผู้ใช้ รวมทั้งสามารถรองรับการใช้งานที่มีปริมาณมากและขยายพื้นที่บริการให้ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้น และเพื่อจัดเตรียมระบบให้ทันสมัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทยให้มีบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ที่มีคุณภาพดี เป้าหมายของโครงการคือจัดซื้อชุดซัมซุงสายวิทยุเซลลูลาร์ขนาดไม่ต่ำกว่า 2,300,000 เลขหมาย จำนวน 5 ชุมสาย และสถานีวิทยุเครือข่ายระบบ CDAM จำนวน 1,600 สถานี พร้อมอุปกรณ์ประกอบที่จำเป็น โดยมีแผนงานจัดตั้งชุดซัมซุงสายวิทยุเซลลูลาร์และสถานีวิทยุเครือข่ายระบบ CDMA พร้อมอุปกรณ์ในส่วนภูมิภาคครอบคลุมทั่วประเทศ ระยะเวลาดำเนินการ 4 ปี ใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น 13,430 ล้านบาท จากเงินรายได้ของ บมจ.กสทช.

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

โครงการนี้จะทำให้ประชาชนได้รับบริการโทรคมนาคมได้อย่างมีคุณภาพและรองรับจำนวนผู้ใช้บริการในพื้นที่ที่มีการใช้หนาแน่นได้มากขึ้น มีความปลอดภัยในการใช้บริการ เนื่องจาก การดักฟังหรือปลอมแปลงยากขึ้น สัญญาณไม่ขาดหายหรือสายหลุดในกรณีที่ผู้ใช้บริการเคลื่อนที่จากพื้นที่ครอบคลุมของสถานีฐานหนึ่งไปอีกสถานีฐานหนึ่ง หมายความว่าการส่งข้อมูลแบบ Packet ซึ่งสามารถรองรับบริการ High Speed Mobile

Multimedia และได้รับการพิสูจน์ถึงประสิทธิภาพในระบบที่มีการใช้งานจริง รวมทั้งมี Migration Path ไปสู่ระบบ 3 G ที่สมบูรณ์แบบอย่างชัดเจน มีความแม่นยำในการแสดงตำแหน่งของผู้ใช้บริการ ซึ่งเหมาะสมแก่การทำ Location – Based Services โดยจะมีประโยชน์อย่างมากในกรณีของการบอกตำแหน่งผู้ใช้บริการที่ใช้ Emergency Call

ความเห็น กก.สศช.

กก.สศช. ได้พิจารณาโครงการดังกล่าว เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2547 แล้วมีความเห็นดังนี้

1. เห็นชอบโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA 2000 - 1X ในส่วนภูมิภาค ของบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) เนื่องจากเป็นการสร้างทางเลือกให้กับประชาชนในส่วนภูมิภาคในการเลือกใช้บริการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัย ทัดเทียมกับกรุงเทพฯ และส่วนกลาง ตลอดจนยกระดับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ประชาชนและสังคมได้รับประโยชน์จากการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมในชุมชน รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาวะภายนอกในปัจจุบัน และจากการที่โครงการนี้มีการพัฒนาการให้รูปแบบการบริการที่หลากหลาย โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครือข่ายกับประเทศไทย พัฒนาแล้วด้วยนั้น เป็นการอำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมให้กับบังคับท่องเที่ยวและนักลงทุนต่าง

ประเทศไทย เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ของตนลงกับโครงข่าย CDMA ในประเทศไทยได้

2. โครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA 2000-1X เป็นการพัฒนาในเชิงธุรกิจที่จะช่วยให้ บมจ. กสทฯ สามารถสร้างรายได้และโอกาสในระยะต่อไป รวมทั้งเตรียมความพร้อมที่จะแข่งขันกับภาคเอกชน นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมที่ลงทุนไปแล้วให้เกิดประสิทธิภาพและมีการใช้งานได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนทำให้ปัญหาคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ในส่วนภูมิภาคได้รับการแก้ไขให้ได้มาตรฐานเดียวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ CDMA ในกรุงเทพฯ และส่วนกลาง

3. เนื่องจากโครงการนี้ บมจ. กสทฯ จะเป็นผู้ดำเนินการตลาดเอง ดังนั้นเพื่อให้สามารถปรับยุทธวิธีทางการตลาดได้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และการแข่งขันที่รุนแรงจึงควรที่จะมีการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. อย่างไรก็ได้ โดยที่แนวโน้มการแข่งขันด้านการตลาดจะมีมากขึ้น ทำให้มีความเสี่ยงทางด้านการลงทุนสูง หากรายได้ค่าบริการเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่ารายรับอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าต้นทุนดำเนินการ ประกอบกับโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA 2000-1X ในส่วนภูมิภาคจะมีวงเงินลงทุนสูงในช่วงอายุโครงการ และยังต้องมีการลงทุนต่อเนื่องเพื่อพัฒนาระบบในอนาคตอีกด้วย บมจ. กสท โทรคมนาคมจึงควรที่จะหาพันธมิตรที่มีความเข้มแข็งและมีความเชี่ยวชาญด้านการตลาดมาร่วมลงทุนและดำเนินงาน เพื่อลดภาระความเสี่ยงด้วย

5. ปัจจุบันตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่มีการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรง ประกอบกับขาดองค์กรกำกับดูแลที่เข้มมา

กำหนดราคาที่เหมาะสม ซึ่งในระยะสั้นแม้ว่าจะเกิดผลดีต่อผู้บริโภคที่ได้รับบริการในราคาน้ำตก แต่ในระยะยาวจะมีผลเสียต่อการพัฒนาโทรศัพท์เคลื่อนที่ และคุณภาพการให้บริการ รวมทั้งโอกาสที่จะยกระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น ดังนั้น การเร่งให้มีการดำเนินงานจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลโดยเร็ว จะส่งผลดีต่อการพัฒนาโทรคมนาคมในอนาคตของประเทศไทย

มติคณะกรรมการรัฐมนตรี

คณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2547 อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย ระบบราชการและกระบวนการยุติธรรม) ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการด้วยว่า การลงทุนดำเนินโครงการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการขัดแย้ง หรือ เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการพัฒนาบริการวิทยุโทรคมนาคมระบบเซลลูล่าร์ ซึ่งมีบริษัทเอกชนดำเนินการอยู่แล้ว และการลงทุนดำเนินโครงการฯ นี้ เมื่อพิจารณาเงินลงทุนต่อ 1 ล้านบาทแล้ว นับว่าอยู่ในเกณฑ์สูงมาก

♦♦♦♦♦

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

เครื่องชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

ความ

เปรียบได้กับการสร้างความเข็งแรงของร่างกายมนุษย์ คือต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันให้สามารถต้านโรคภัยไข้เจ็บและป้องร่างกายให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ รวมทั้งสามารถทำงานชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจจึงหมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ และกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

៥ ၎က်ပရာကုပခြင်များနှင့်သွေးစွဲ

ดังนั้น ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ จึงครอบคลุมองค์ประกอบและข้อเขตที่สำคัญ ดังนี้

การพัฒนาองค์กรเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ระบบ

เศรษฐกิจสามารถพึงต้นเงื่อนไขการผลิตต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยการผลิตทั้งเงินทุน เทคโนโลยี และวัตถุดิบในประเทศอย่างเหมาะสม รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างตลาดภายในและภายนอกประเทศ โดยใช้ความร่วมมือหรือพึ่งพาต่างประเทศอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศอย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจไทยพัฒนาบนพื้นฐานที่มั่นคงและลดผลกระทบที่อาจเกิดจากเศรษฐกิจภายนอกประเทศ

การพึงตัณของด้านการผลิตจะใช้ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรขณะที่การพึงตัณของด้านปัจจัยการผลิตจะวัดจากการนำเข้าวัสดุดิบและสินค้าทุนจากต่างประเทศ และดูถูกการค้าจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยในการพึงตัณของทั้งในด้านการผลิตและด้านการตลาด

ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ คือ การสร้างขีดความสามารถของระบบเศรษฐกิจในการรองรับหรือจัดการหัวลด

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกประเทศ เพื่อให้มีความเข้มแข็งและช่วยเสริมสร้างความสามารถมีเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งการสร้างภูมิคุ้มกันควรดำเนินไปพร้อมๆ กันทั้งด้านการค้าระหว่างประเทศ และด้านดีความสามารถในการหารายได้ของภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพึงตนเองได้ในระดับที่จะรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้

ดังนั้นระดับของภูมิคุ้มกันจึงสามารถตัดได้จากระดับการเปิดประเทศอันแสดงถึงความสามารถเสี่ยงของการพึงพิงการค้าระหว่างประเทศ ดูลักษณะที่แสดงฐานะการเงินของรัฐบาล และหนี้ต่างประเทศซึ่งแสดงถึงความสามารถเชื่อถือในฐานะการเงินของประเทศไทย

การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก การแสดงให้เห็นถึงความสามารถของประเทศไทยในการรับรู้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และนำมารับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันให้ทันต่อภาระภารณ์โลกที่ไว้รวมแคน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถดำเนินอยู่ได้

การปรับตัวดังกล่าวรวมถึงการปรับตัวทางการผลิต การค้าระหว่างประเทศ และการปรับตัวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกหรือขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะใช้ส่วนแบ่งการตลาดสินค้าออกของไทยในตลาดโลกเป็นตัวชี้วัดขีดความสามารถและความรวดเร็วของการปรับตัว ส่วนค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนา และประสิทธิภาพการผลิตรวม จะเป็นดัชนีชี้วัดการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปรับตัวคือ ขีดความสามารถในการแข่งขัน

การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ เป็นภาระที่ทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคง และสามารถดำเนินอยู่ได้โดยอาศัยกลไกกระบวนการทางเศรษฐกิจที่มีความสามารถคล้องสมดุลและมีเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้มีการจ้างงานเต็มที่ มีเสถียรภาพด้านราคากลาง การเงิน และด้านการค้าระหว่างประเทศ การวัดการเจริญเติบโตจะประเมินจากอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ ส่วนเสถียรภาพภายในจะประเมินจากอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ เช่น ร้อยละ 0.7 และสัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 6 ฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศมีความมั่นคง คือ เทียบเท่ากับการนำเข้า 7.4 เทื่อน หรือ 2.8 เท่าต่อการก่อหนี้ระยะสั้น

จะวัดจากดุลบัญชีเดินสะพัด

การกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม คือ การกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ไม่กระจากตัวที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อันเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ซึ่งจะพิจารณาจากการกระจายรายได้โดยวัดช่องว่างความแตกต่างของสัดส่วนการถือครองรายได้ระหว่างคนรวยและคนจน การวัดความไม่เท่าเทียมของการพัฒนาจะใช้การเปรียบเทียบการกระจายผลตอบแทนในแต่ละสาขาวิชาการผลิต

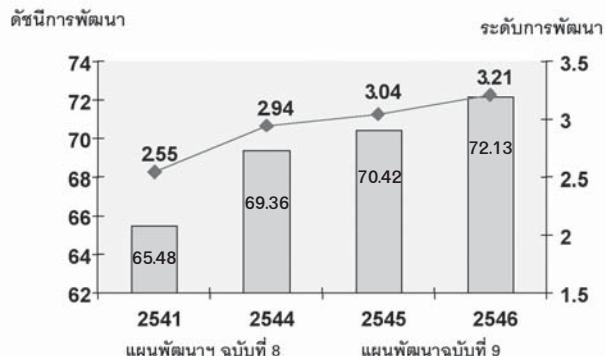
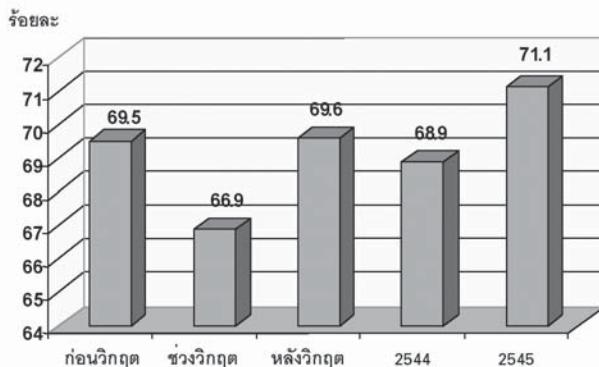
องค์ประกอบของความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ : ก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี 2545 เป็นการเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยเศรษฐกิจไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 5.3 ซึ่งสูงมากที่สุดนับตั้งแต่เกิดวิกฤตเป็นต้นมา ทำให้ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยรวมเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.9 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 71.1 ในปี 2545 และสูงกว่าร้อยละ 69.5 ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยรวมได้เปลี่ยนจากระดับที่ต้องปรับปรุงมาตลอดในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาสู่ระดับดี เศรษฐกิจในปี 2545 มีเสถียรภาพภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 0.7 และสัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 6 ฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศมีความมั่นคง คือเทียบเท่ากับการนำเข้า 7.4 เทื่อน หรือ 2.8 เท่าต่อการก่อหนี้ระยะสั้น

ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ : ช่วงแผนฯ 8 และแผนฯ 9

เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ในช่วงครึ่งแผนฯ 9 ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 69.36 ในปี 2544 ซึ่งเป็นปีสุดท้าย ของแผนฯ 8 เป็นร้อยละ 72.13 ในปี 2546 ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ มีขีดความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกที่ดีขึ้น และมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นจากการเกินดุลการคลัง ทำให้สถานภาพของความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมากอยู่ในระดับดี

บทสรุป

ภาวะเศรษฐกิจไทยหลังวิกฤตมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนถึงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้น สถานภาพความเข้มแข็งได้เปลี่ยนระดับจากที่ต้องปรับปรุงในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มาเป็นระดับดี เนื่องจากมีการขยายตัวในอัตราสูง และเป็นการเติบโตที่มีเสถียรภาพดี มีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นจากการเกินดุลการคลังของภาครัฐ ซึ่ดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกดีขึ้น จากขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่วนแบ่งตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น แต่สถานภาพของการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรมจะเป็นข้อจำกัดของการเสริมสร้างและรักษาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

◆◆◆◆◆

ภาคเอกชนและผู้เชี่ยวชาญคิดอย่างไร

กับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้าง

เศรษฐกิจและสังคม ได้มีการประชุม หารือ รับฟังความคิดเห็น
ข้อเสนอแนะ ของภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญฯ ระหว่างวันที่ 22
และ 24 มีนาคม 2547 ที่ผ่านมา ซึ่งแต่ละภาคส่วนได้ให้ข้อคิด
เห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพิศทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
และสังคม ทั้งในลักษณะของภาพรวมและรายสาขา เพื่อการ
พัฒนาและปรับปรุงกรอบบูทธศาสตร์การปรับโครงสร้างฯ ให้มี
ความครอบคลุม ขัดเจน อย่างหลักหลาดและนำเสนอได้ดังนี้

ภาคเอกชน : เสนอให้มีการพัฒนาและปรับปรุงที่หลากหลาย

- ◆ สินค้าและบริการ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นเรื่องแรก คือ การสนับสนุนสินค้าที่น่าจะมีโอกาสดีในตลาดโลก ได้แก่อาหารอัญมณีและเครื่องประดับ Health care และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรมีการศึกษารายละเอียดของศักยภาพของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท รวมทั้ง Forward และ Backward Linkage เพื่อให้เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมต้นน้ำ ปลายน้ำที่อาจพัฒนาต่อยอดได้ และควรมีนโยบายกระตุ้นอื่นๆ นอกเหนือจากนโยบายด้านการเงินการคลัง

- ◆ ภาคเกษตร ควรส่งเสริมการพัฒนาด้านพลังงานทดแทน โดยนำสินค้าเกษตรมาใช้ และมีการสร้างความสมดุลของความต้องการใช้ผลิตเกษตรรวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรม ตลอดจนควรดำเนินถึงความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์จากที่ดิน นอกจากนี้การพัฒนาพันธุ์พืช ควรส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนวิจัยและพัฒนา

- ◆ สาขา Health care ความมีการลดภาระชีร้ายได้ และ ควรส่งเสริมให้เด็กศึกษาต่อในระดับสูงในด้านนี้มากขึ้น เพื่อผล

*เรียบเรียงจากเอกสาร “กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ในระยะ 4 ปี (2548-2551)” สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน นอกจากราชีวิเคราะห์ความสำคัญ กับการเจรจาให้ชาวต่างชาติสามารถเข้ามาร่วมงานได้ ต่อไปในประเทศไทยได้ จึงยังเกิดประโยชน์ต่อสาขา Healthcare ในประเทศไทยได้มาก

- **ด้านการท่องเที่ยว มีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ**
- **ไม่ควรปล่อยให้อุปสงค์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเดิบโต เพราะอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ และจะเป็นการเดิบโตด้านปริมาณ ในขณะที่ราคาไม่เพิ่ม จึงเป็นการใช้แรงงานไปในทาง Mass production and non – productive**
- **บุคลากรในสาขาวิชาท่องเที่ยวพัฒนาดี และยังขาดการฝึกอบรมที่ดี มีการให้ลูกอุปกรณ์ของแรงงาน จึงควรมีมาตรการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ของชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานในสาขานี้ ขณะเดียวกัน ควรส่งเสริมให้ชาวต่างชาติเรียนรู้และปรับตัวตามวิถีไทยเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อแรงงานและสูญเสียบุคลากรจากการย้ายไปสาขาอื่น**
- **รัฐและเอกชนจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมคุณภาพการผลิต ทั้งในด้านการบริการ (คน) และสินค้า (แหล่งท่องเที่ยว) ร่วมกัน เพื่อป้องกันการเตือนโกร姆 ตลอดจน**
- **ควรมีการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัย และการต่อต้านการก่อการร้าย ให้ชัดเจนเป็นอยู่พร้อมอีกด้วย**
- ◆ **ภาคการเงิน รัฐบาลควรจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อร่วมรับการเปิดเสรีทางการเงิน เพื่อลดผลกระทบต่อบุคลากรในสาขาวิชาการ นอกจากนี้ ควรเข้ามาร่วมเหลือรับภาระต้นทุนในบางส่วนของการจัดทำข้อมูลให้ภาคธุรกิจ ตามกฎระเบียบต่างๆ เช่น การปรับปรุงการออกเงิน การต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบัน สถาบันการเงินมีภาระค่าใช้จ่ายในด้านนี้สูงพอสมควร**
- ◆ **การพัฒนาคนและคุณภาพคน ได้แก่**
- **ควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ที่สำคัญจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ระยะยาวอย่างชัดเจน และจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดี การรักษาความเท่าเทียมกันของแรงงานแต่ละสาขา โดยเฉพาะภาคเกษตรที่ยังไม่มีการกำหนดแรงงานชั้นต่ำ**
- **ควรมีมาตรการรุ่งใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เช่น การลดภาษี**

- **ต้องคำนึงถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อร่วงรับการขาดแคลนแรงงาน เช่น การยืดอายุเกษียณ อีกด้วย**
- **ควรส่งเสริมการศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์**

- ◆ **การเจรจาตกลงการค้าเสรี ได้แก่**
- **รัฐควรเผยแพร่ข้อมูลช่าวสารที่เกี่ยวกับการเจรจาให้ภาคเอกชนได้รับทราบล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงหรือร่วมกำหนดท่าทีของการเจรจา**
- **ภาคเอกชนยังตระหนักรถึงเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการเจรจาอย่าง จึงควรมีการบริหารจัดการและการวางแผนในเรื่องนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านข้อมูลและการวิเคราะห์เชิงลึกในระดับมหภาค**
- **การป้องกันการใช้สิทธิพิเศษทางการค้า ควรให้เอกชนได้เข้ามาร่วมตรวจสอบเรื่องประเทศที่สามเข้ามายังโศกจากการที่ไทยจัดทำข้อตกลงทางการค้าเสรีกับประเทศไทย เพื่อส่งออกสินค้าภายใต้ชื่อประเทศไทย**

- ◆ **การเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสและ Productivity ให้กับประเทศไทย จึงต้องเชื่อมโยงเรื่องโลจิสติกส์ และการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ โดยคนไทย การกระจายการพัฒนามีเมืองให้ทั่วถึงและเชื่อมโยงไปสู่ชายแดน นอกจากนั้น ควรมีการกำหนดมาตรการและกระบวนการรองรับการใช้แรงงานทักษะต่างๆ จากประเทศไทยเพื่อบรรเทือนบ้าน ตลอดจนการพัฒนาแรงงานในประเทศไทยเพื่อนบ้านให้รองรับกับความต้องการของผู้ประกอบการไทย**

ສາງອຸດສາຫກຮຽນແຫ່ງປະເທດໄທ : ເນັ້ນສັບສົນລິນຄໍາໄທ ແລະໃຊ້ຕາມ ເປັນຕົວນຳ

ນອກຈາກປະເທດີ່ນຂໍ້ເສັນອະນະໃນກາພຽມທີ່ກາຕເຄກະນ
ໃຫ້ຂໍ້ເສັນອະນະຂ້າງຕົ້ນ ສາງອຸດສາຫກຮຽນແຫ່ງປະເທດໄທ ຍັ້ງໄດ້
ໃຫ້ຂໍ້ເສັນອະນະເພີ່ມເຕີມທີ່ນໍາສັນໃຈຄືອ

◆ ກາຮສັບສົນສິນຄໍາໄທ ຄວາມປັບໂອກາສໃຫ້ສິນຄໍາ
ໄທທີ່ໄດ້ມາຕຽບຮູ້ນວັບຮອງສີທີ່ໃນກາຮປະມູລົງນາຂອງກາຕຮູ້ໄດ້
ໃນທຸກໂຄຮງກາຣ ໂນວ່າຈະໃໝ່ປະປາມານແຜ່ນດິນຫີ່ເງິນກັ້ນ ສໍາໜັບ
ໂຄຮງກາຣທີ່ Supplier Credit ແລະ ເຈິນໜ່າຍແລ້ວ ຂອໃຫ້ຮູ້ບາລ
ເຈຈາດຝ່ອນປັນເງື່ອນໄໝໃຫ້ໜີ່ປະກອບກາຮໄທມີສີທີ່ເຂົ້າວ່າມປະມູລົງນາ
ແລະ ໄກກາຮເຈຈາມມີອຸປະກອດ ຂອໃຫ້ແຍກສ່ວນນີ້ອອກມາ ແລະ ໃຫ້
ກາຕຮູ້ໄທກາຮສັບສົນອຸດສາຫກຮຽນໄທຢູ່ໃນກຣນິດັກລ່າງ

◆ ຍຸතຮູກສາສຕ່ຽງກາຮປັບໂຄຮງສ້າງເສົ່າງສົງກິຈແລະ
ສັງຄມຂອງປະເທດ ຈະຕ້ອງໃຫ້ກາຮສຳຄັນເຮັດວຽກໃນເງິນກາຮໃນເງື່ອງ
Thailand Market Plaza ແລະ ຄວາມໃຊ້ຕາມເປັນຕົວນຳ (*Market
Driven*) ໃນກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນ ເນື່ອຈາກກາຮທຳມາດ
ມີກາຮສັບສົນເພີ່ມເຂົ້າ ມີກາຮແຂ່ງຂັນກັນສູງ ທຳໄໝໃຫ້ເປັນຕ້ອງ
ອາຫັນວັດກາຮໃໝ່ ແລະ ຂໍ້ມູລເຊີງລຶກເພື່ອສ້າງ Niche Market ທີ່
ມີຄຸນກາພຕາມກາຮສຳຄັນກາຮຂອງລູກຄ້າ ໂດຍຕ້ອງໄດ້ຮັບກາຮວ່າມ
ມີອາກກາຕຮູ້ແລະ ເຄກະນ ແລະ ກາຮພລິຕິສິນຄໍາໃໝ່ຈະທຳມາ
ປະສານກາຮວ່າມມື້ອະນະກາຮສັບສົນທີ່ສອດຄລ້ອງກັນທັງຮະບບ
ອ່າງມີມູນາກາຮດ້ວຍກາຮດຳເນິກາຮ ດັ່ງນີ້

“

ຍຸතຮູກສາສຕ່ຽງກາຮປັບໂຄຮງສ້າງ
ເຄີຍຮູ້ກິຈແລະສັງຄມບວງປະເທດ
ຈະຕ້ອງໃຫ້ກາຮສຳຄັນເຮັດວຽກ
ໃນເງື່ອງ *Thailand Market Plaza*
ແລະ ຄວາມໃຊ້ຕາມເປັນຕົວນຳ
(*Market Driven*)
ໃນກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນ

”

● ພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນແບບອົງຄ່ຽວ ເພື່ອສ້າງກາຮ
ເຫຼືອມໂປ່ງກັບກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນໃນດຳນັກຕ່າງໆ ທີ່ເກີ່ວຂໍ້ອັນ ໄດ້
ເກີດກາຮພັດທະນາໄປໃນແນວທາງທີ່ສົງກິດ

● ສ້າງກຳໄກກາຮປະສານງານອ່າງນູ້ຮັນກາຮທັງການ
ຮູ້ແລະ ເຄກະນ

● ສຶກສາ ວິຊັ້ນ ຈັດເກີບຂໍ້ມູນກາຮຕໍ່ແລະ ກາຮລົງທຸນ
ກວຽະເປີຍບະແລ່ຂໍ້ອັບຄັບຕ່າງໆ ແລະ ໂຍນຍາຍເສົ່າງສົງກິຈຈະຫວ່າງ
ປະເທດ

● ຈັດຫາັ້ນເຊື່ອງຈາກໃນສາຂາຕ່າງໆ ເພື່ອກຳນົດທີ່ສຶກສາ
ກາຮພັດທະນາພລິຕິ ກາຮຕໍ່ ແລະ ກາຮລົງທຸນຂອງປະເທດ

● ແයແພວ່ຂໍ້ມູນແກ່ກັດຊູກິຈ

ສາມາຄມອນຄາຮໄທ : ເນັ້ນກາຮວ່າມ ຂອງເປົ້າຫາມຍະແລະມາຕຮກາຮ

ສາມາຄມອນຄາຮໄທ ກີ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ເສັນອະນະເພີ່ມເຕີມທີ່
ນໍາສັນໃຈຄືອ

◆ ສ້າງກາຮວ່າມຂັດເຈນໃນມາຕຮກາຮທີ່ເກີ່ວຂໍ້ອັນກັບ
ກາຮສຳຄັນກາຮວ່າມ ເພື່ອພັດທະນາຂໍ້ມູນສາມາດ
ໃນກາຮແຂ່ງຂັນຂອງອຸດສາຫກຮຽນທີ່ຈັດອູ້ໃນກຳລຸ່ມອຸດສາຫກຮຽນ
ຍຸතຮູກສາສຕ່ຽງກາຮພັດທະນາ ໂດຍເພາະໃນເງື່ອງແນກກາຮດຳເນິກາຮ ແລະ
ກລ່າໄກເພື່ອກາຮວ່າມຢ່າງຍິນຍຸດ

◆ ເປົ້າຫາມຍະແລະທີ່ສຶກສາກາຮປັບໂຄຮງສ້າງ
ສອດຄລ້ອງກັບທີ່ສຶກສາກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນຢູ່ໃນ
ເຊີງປົມປານແລະເຊີງຄຸນກາພ ໂດຍເພາະໃນສາຂາທີ່ຍັງຂາດແຄລນ
ເປົ້າຫາມເຮັດວຽກ

◆ ມາຕຮກາຮສຳເສົ່າງອຸດສາຫກຮຽນໃນເຊີງຮູ້ກິຈ ເຊັ່ນ ກາຮ
ຈັດທີ່ໃຫ້ກັບກຳນົດກາຮຕໍ່ ຄວາມປັບໂຄຮງສ້າງໃຫ້ເຄກະນທຸກກາສ່າວນ
ທີ່ໄດ້ຮັບຜລກຮບເຂົ້າມາມີສ່ວນວ່າມາກເຂົ້າ ພ້ອມທັງຈັດໃຫ້ມີກາຮ
ສຶກສາ *Indept Marketing Report* ຂອງອຸດສາຫກຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບ
ຜລກຮບອ່າງຈິງຈັງ

◆ ກາຮວ່າມກ່ອນຍຸතຮູກສາສຕ່ຽງກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນ
ກວຽນນຳດັ່ງນີ້ *Productivity Growth* ເຂົ້າໄວ້ໃນກາຮສຳຄັນກາຮວ່າມ
ນອກເໜີ້ອາກຕ້ວ້າໜີ້ວັດກາຮແຂ່ງຂັນ *RCA* ເພື່ອໃຫ້ກາຮສຳຄັນກາຮວ່າມທີ່ແກ້
ຈິງຂອງຜລິກາພຂອງປັ້ງຈັກກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນ ນັ້ນໆ ແລະ
ໜ່າຍໃຫ້ກາຮວ່າມມາຕຮກາຮສຳຄັນກາຮວ່າມ ເພື່ອໃຫ້ກາຮສຳຄັນກາຮວ່າມທີ່ແກ້
ຈິງຂອງປັ້ງຈັກກາຮພັດທະນາອຸດສາຫກຮຽນ

ผู้เชี่ยวชาญ : มุ่งปรับกระบวนการทัศน์ และเน้นธุรกิจภาคบริการ

ทางด้านผู้เชี่ยวชาญชั้นประกอบด้วย Professor Dipak C. Jane อธิการบดีจาก Kellogg School of Management ที่ปรึกษาพิเศษของนายกรัฐมนตรี แล้วนายสุวิทย์ เมธินทรีย์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการคลัง ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย อย่างน่าสนใจ ดังนี้

◆ การจัดยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย ต้องปรับกระบวนการทัศน์ของการวิเคราะห์ โดยพิจารณาในด้านลูกค้าหรืออุปสงค์ ว่าคือใครและมีความต้องการอะไร การมียุทธศาสตร์ชิงรุก จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของลูกค้าอย่างใกล้ชิด

◆ การวิเคราะห์อุปสงค์ พบว่า โครงสร้างประชากรในโลก ซึ่งได้เปลี่ยนไปสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น มีความต้องการของลูกค้าที่เข้าสู่วัยสูงอายุ ที่มีเงินและเวลาสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว และต้องการบริการสาธารณสุขที่มากขึ้น จึงควรสร้างโอกาสทางธุรกิจในสาขาต่างๆ ที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบขันเนื่องมาจากการได้เปรียบของคนไทย และสภาพแวดล้อมของประเทศไทย ดังนี้

● ธุรกิจ Health care และ Wealth care จะเป็นธุรกิจสำคัญในอนาคต ซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบทางต้นธรรมชาติ สภาพอากาศ อาหาร และคุณภาพของคน โดยเฉพาะในธุรกิจสปาและนวดแผนโบราณ ที่จะสามารถดึงดูดชาวต่างชาตามาใช้บริการได้ ประเทศไทยอาจเป็น World Rejuvenation Hub ที่ชาวต่างชาติหาโอกาสมาเพิ่มพลังชีวิตอย่างไรก็ตาม การให้บริการเหล่านี้ จำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพของสินค้าและบริการ

● ธุรกิจทางด้านโรงพยายาบาลและโรงเรร์ ไทยมีความได้เปรียบทางด้านนิสัย และไม่รีจิดที่จะนำไปสู่การให้บริการที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีวัฒนธรรมในการให้ความนับถือ และการคุ้มครองผู้บริโภค

● ธุรกิจร้านอาหาร ไทยมีความได้เปรียบเป็นอย่างมากในเรื่องความหลากหลายของอาหาร สมุนไพร และผลไม้

และรสชาติของอาหารที่ดี อาหารไทยกำลังเป็นที่นิยม และยังมีโอกาสอีกมากในการส่งเสริมให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้นทั่วโลก เช่น การทำธุรกิจในรูปของแฟรนไชส์อาหาร

● ธุรกิจด้านบันเทิงและสื่อต่างๆ เป็นสิ่งที่จะช่วยสื่อสารให้เกิดความต้องการและความพึงใจในการมาประเทศไทย และบริโภคสินค้าบริการไทยต่างๆ ด้วย และช่วยเพิ่มมูลค่าของที่เป็นไทย โดยสื่อควรแสดงให้เห็นถึงมรดกและวัฒนธรรมที่ดีให้คุณต่างประเทศได้รับรู้

◆ Thainess การพัฒนาประเทศไทยเป็นต้องรักษาคุณภาพของความได้เปรียบของประเทศไทยให้ยั่งยืน ในเรื่องคุณค่าของคนไทย ประกอบกับการพัฒนานวัตกรรมการฝึกอบรมต่างๆ ให้มีการศึกษาและทักษะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะสนับสนุนการตั้งสถาบันการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เน้นด้านการเกษตรและ Food science เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางด้าน Biotech ให้เป็นผลในเชิงธุรกิจ ซึ่งจะเป็นการกระจายรายได้ให้แก่คนจำนวนมากของประเทศไทย ที่อยู่ในสาขาเกษตรกรรม

◆ Training Partner ไทยควรปรับเปลี่ยนแนวคิดในเชิงรุกมากขึ้น และมองว่าหุ้นส่วนใหม่ที่น่าจับตามองในการร่วมมือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ได้แก่ จีน รัสเซีย อินเดีย และเกาหลี

◆◆◆◆◆

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศจีน กิจกรรมก่อสร้างตามอัตรา

ประ เทคจีนได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว นโยบายการวางแผนครอบครัวที่ให้มีลูก 1 คน ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้าลง และจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจาก 1.3 พันล้านคนในปัจจุบัน เป็นสูงสุด 1.45 ล้านคนภายในปี ค.ศ. 2032 หลังจากนั้นจำนวนประชากรจะลดลง รวมทั้งเกิดการลดลงของจำนวนประชากรในวัยทำงาน และการเพิ่มขึ้นของอัตราการพึ่งพิงของประชากรผู้สูงอายุต่อประชากรวัยทำงานมากขึ้นตามลำดับ

3 ทศวรรษ : ลดอัตราเกิดประชากรจากร้อยละ 2.6 เหลือ 0.8 ต่อปี

ประเทศไทยได้มีนโยบายด้านประชากรในปี ค.ศ. 1949-1975 ที่เร่ง

ขยายตัวของประชากร โดยเน้นให้ครอบครัวขนาดใหญ่ ด้วยนโยบายจูงใจกับแม่ให้มีลูกหลายคน ทำให้ประเทศจีนมีอัตราการเกิดสูง ประกอบกับการพัฒนาบริการสาธารณสุขที่ดีขึ้น ทำให้อัตราการตายลดลง ส่งผลให้จำนวนประชากรในประเทศจีนขยายตัวอย่างรวดเร็วมากจาก 540 ล้านคนในปี ค.ศ. 1950 เพิ่มเป็น 924 ล้านคนในปี ค.ศ. 1975 หรือเพิ่มขึ้นด้วยอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.8 ต่อปี

ต่อมา ในช่วงทศวรรษ 1970 นโยบายด้านประชากรได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนใหม่ให้มีการวางแผนครอบครัวขึ้นโดยให้แรงจูงใจทางการเงิน (เช่น ให้การศึกษาฟรี) แก่ครอบครัวที่มีลูก 1 คน ทำให้อัตราการเกิดลดลงจากร้อยละ 30 ต่อประชากร 1,000 คนในปี ค.ศ. 1970 เหลือเพียงร้อยละ 9 ในปี ค.ศ. 2000 อัตราการ

ตายลดลงจากร้อยละ 6.0 เหลือร้อยละ 1.85 ในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้การเติบโตของประชากรชะลอตัวลงจากร้อยละ 2.6 ในปี ค.ศ. 1970 เหลือร้อยละ 0.7 ในปี ค.ศ. 2000

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร : ก่อให้เกิดความไม่สมดุลของประชากร

ผลการดำเนินนโยบายประชากร ดังกล่าวข้างต้น ทำให้โครงสร้างประชากรของจีนในปี ค.ศ. 2000 มีลักษณะเป็น金字塔รูปเสาที่ฐานเริ่มแคบตัว และมีการไปตั้งตระกูลในช่วงอายุ 30 ปี จากการที่เด็กในยุค baby boom เป็นผู้ใหญ่ขึ้นซึ่งลักษณะโครงสร้างประชากรนี้ ยังทำให้ประเทศจีนถือว่าเป็นภัยทองที่มีความได้เปรียบจากการใช้

¹ สรุปจากรายงานของ UBS Investment Research เรื่องวิเคราะห์แนวโน้มโครงสร้างประชากรและระบบบำนาญของประเทศจีน

ประโยชน์จากประชากรวัยทำงานจากการที่จำนวนประชากรวัยทำงานมีสัดส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรวัยสูงอายุและประชากรวัยเด็กจนถึงปี 2010

หลังจากนั้นภายในปี ค.ศ. 2020 ประชากรในยุค baby boom จะเริ่มเข้าสู่วัยเกษียณอายุ และมีประชากรจำนวนไม่น้อยกว่า 1.85 คน ว่าจะมีจำนวนประชากรสูงสุดในปี ค.ศ. 2032 ที่ 1.45 ล้านคน

จำนวนประชากรสูงสุดภายใน 25 ปี ข้างหน้า และจะลดลงหลังจากนั้น โดย

- UN ประมาณการภายใต้สมมติฐานภาวะเจริญพันธุ์ระดับปานกลางที่อัตรา 1.85 คน ว่าจะมีจำนวนประชากรสูงสุดในปี ค.ศ. 2032 ที่ 1.45 ล้านคน

- NBS ประมาณการว่าจำนวนประชากรที่สูงที่สุดในปี ค.ศ. 2040-2045 ที่ 1.54 ล้านคน

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรตามช่วงอายุ : ทำให้อัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น

ทั้งนี้ผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของจีนที่ผ่านมาทำให้เกิดความไม่สมดุลของโครงสร้างหัวในระหว่างภูมิภาคและในระหว่างเพศเพิ่มขึ้น กล่าวคืออัตราการเกิดของคนในเมืองต่างกว่าเขตชนบท และโครงสร้างประชากรมีความไม่เสียงไปสู่เพศชายมากขึ้น โดยอัตราการเกิดใหม่ของเด็กหญิงต่อเด็กชายมีค่าเป็น 1: 1.17 และจำนวนเด็กชายอายุตั้งแต่กว่า 9 ปี มากกว่าจำนวนเด็กหญิงในช่วงอายุเดียวกันถึง 12.7 ล้านคน ซึ่งถ้าแนวโน้มนี้ยังคงอยู่ต่อไป ภายในปี ค.ศ. 2020 จะมีชายที่อยู่ในวัยแรงงาน 30-40 ล้านคนที่ไม่สามารถหาคู่สมรสได้

นอกจากนี้ผลประมาณการจำนวนประชากรของ UN และสำนักงานสถิติแห่งชาติของจีน (National Bureau of Statistics :NBS) ในอนาคตพบว่า การขยายตัวของจำนวนประชากรจีนจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องและจะมี

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรตามช่วงอายุ พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราการพึ่งพิงประชากรวัยทำงานในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทศวรรษหน้า² ซึ่งอัตราส่วนดังกล่าวลดลงจากร้อยละ 83 ในปี ค.ศ. 1975 เหลือร้อยละ 54 ในปี ค.ศ. 1990 และเหลือร้อยละ 47 ในปัจจุบัน และสัดส่วนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2010 และคาดว่าจะเป็นร้อยละ 80 ในปี ค.ศ. 2050 โดยโครงสร้างประชากรจีนมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงตามช่วงอายุที่สำคัญ ดังนี้

- ◆ ประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) มีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว จาก 366 ล้านคนในปี ค.ศ. 1975 เหลือ 300 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2003 และคาดว่าในปี ค.ศ. 2050 จะลดลงเหลือ 220 ล้านคน

- ◆ ประชากรวัยสูงอายุ (60 ปี

ขึ้นไป) มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากจำนวนน้อยกว่า 60 ล้านคนในปี ค.ศ. 1975 เพิ่มขึ้น 2 เท่า เป็น 120 ล้านคนในปี ค.ศ. 2003 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 2 เท่าในปี ค.ศ. 2050 โดยในเชิงเปรียบเทียบแล้ว สัดส่วนจำนวนประชากรวัยสูงอายุจะเพิ่มขึ้นจากต่ำกว่าร้อยละ 7 ในปี ค.ศ. 1975 เป็นร้อยละ 10 ในปี 2000 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในปี ค.ศ. 2030 และร้อยละ 33 ในปี ค.ศ. 2050

- ◆ ประชากรวัยทำงาน (15-59 ปี) ยังคงมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะเพิ่มสูงสุดเป็น 923 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2015 และคาดว่าจะลดลงอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี ค.ศ. 2025 เหลือ 750 ล้านคนในปี ค.ศ. 2050 นอกจากนี้สัดส่วนจำนวนประชากรวัยทำงานจะลดลง จากร้อยละ 67 ในปัจจุบัน เหลือน้อยกว่าร้อยละ 60 ในปี ค.ศ. 2030 และเหลือร้อยละ 52 ในปี ค.ศ. 2050

² ข้อมูลนี้พิจารณาโดยมายกเว้นจำนวนประชากรที่ไม่อยู่ในวัยทำงาน (จำนวนประชากรอายุตั้งแต่กว่า 15 ปีบวกตัวยจำนวนประชากรอายุ 60 ปีและมากกว่า) หารด้วยจำนวนประชากรวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี)

โครงสร้างประชากร คล้ายญี่ปุ่นและเกาหลี

ทั้งนี้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับประเทศไทยญี่ปุ่น เกาหลีและญี่ปุ่น กล่าวคือ จำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลง ประชากรวัยทำงานลดลง และประชากรวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในหนึ่งหรือสองศตวรรษหน้า โดย

◆ จำนวนประชากรประเทศไทยญี่ปุ่นจะสูงที่สุดถึง 128 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2010 และคาดว่าจะลดลงเหลือ 110 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2050

◆ จำนวนประชากรประเทศไทยญี่ปุ่นจะสูงสุดที่ 50 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2020 และจะลดลงเหลือ 46 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2050

นอกจากนี้ยังเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุด้วยความเร็วพอ ๆ กับประเทศไทยและญี่ปุ่น³ โดยประเทศไทยญี่ปุ่นและเกาหลี จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุใน 20-25 ปีข้างหน้า ในขณะที่ญี่ปุ่นจะเข้าสู่อีกประมาณครึ่งศตวรรษ ที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

กล่าวคือประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในปี ค.ศ. 2002 และเป็นสังคมผู้สูงอายุหลังปี ค.ศ. 2025 และเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างมากในปี ค.ศ. 2035 หรือประเทศไทยใช้เวลา 25 ปี ในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับประเทศไทยญี่ปุ่นประเทศไทยใช้เวลา 20 ปี

สถานะญี่ปุ่นจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุข้ากับประเทศไทย เกาหลี และญี่ปุ่น

อย่างมาก จากการที่ประเทศไทยไปใช้เวลามากกว่าครึ่งศตวรรษในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ (aging society) และใช้เวลาเพิ่มอีกประมาณ 25 ปีในการเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างมาก (aged society) โดยประสบการณ์ในประเทศไทยเหล่านี้มีแนวโน้มประชากรที่ลดลงใน 2 ทศวรรษหน้า

อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในลักษณะ 2 ทาง คือ มีแรงงานที่เคลื่อนย้ายไปทำงานและเก็บเงินได้ 5-6 ปี กลับมาที่บ้านเพื่อแต่งงานและมีครอบครัว เนื่องจาก 2 เหตุผลคือ

◆ ประเทศไทยมีการกระจายที่ดินที่ค่อนข้างเป็นธรรม ดังนั้นแรงงานอพยพไปมีความรู้สึกว่ามีบางอย่างให้กลับบ้าน

◆ โครงสร้างประชากรของจีนที่เปลี่ยนแปลงมาเป็นการมีลูกคนเดียวทำให้มีแรงงานใช้ลูกกลับบ้านเพื่อเลี้ยงดูพ่อแม่เพื่อที่จะประกันว่าในอนาคตจะตอกเป็นของลูก

◆ การขาดแคลนแรงงานในจีน การสำรวจของกระทรวงแรงงานและความมั่นคงทางสังคมของจีน พบว่า ผู้ผลิตที่ส่งออกใน 4 เมืองอุตสาหกรรมหลักประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างน้อยร้อยละ 10 ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในการจ้างงานและขยายกำลังการผลิต

นอกจากนี้ประเทศไทยมีแรงงาน 150 ล้านคนที่อยู่ในชนบทและมีการทำงานต่ำกว่าระดับ และแรงงานเหล่านี้ปัจจุบันมีอายุในช่วง 35-59 ปี ตลอดจนหัวหน้าครอบครัวที่อายุ 45 ปีมักจะไม่ไปทำงานในเมือง ซึ่งได้ค่าตอบแทนต่ำน้อยกว่าหนุ่มสาว นั่นหมายความว่าผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในชนบทเป็นส่วนเกินแรงงานจริง ๆ ที่ไม่สามารถทำงานให้ภาคการผลิตและบริการในอนาคต

³ ประเทศไทยพิจารณาไว้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) เมื่อสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมดเป็นร้อยละ 7 และเป็นสังคมผู้สูงอายุ (aged society) เมื่อสัดส่วนดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 14 และเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างมาก (super-aged society) เมื่อสัดส่วนดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 20

◆ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเติบโตของประชากรที่ช้าลดอัตรา ควรจะทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว การที่ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและการขาดแคลนแรงงานหนุ่มสาวคาดว่าจะทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลงร้อยละ 0.5-1 ในทศวรรษหน้า ซึ่งถ้าประเทศไทยยังคงสูญเสียแรงงานส่วนเกินในภาคชนบท จะทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการขยายตัวของกำลังแรงงานในอนาคต โดยในระยะปานกลางจะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 6-7

◆ ความสามารถในการแข่งขัน ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีความได้เปรียบในการส่งออกในภูมิภาคเอเชีย จากการที่ค่าจ้างที่ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ของเล่น และเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับในอนาคตอีก 5 ปี ประเทศไทยยังคงมีการส่งออกสูงโดยเฉพาะในสินค้าเสื้อผ้า จากการที่ยกเลิกโควตาสิ่งทอจะทำให้ประเทศไทยได้ส่วนแบ่งตลาดมากขึ้น

อย่างไรก็ตามต้นทุนค่าจ้างที่สูงขึ้นในอุตสาหกรรมการผลิตส่งออก และการหดตัวของแรงงานอพยพหนุ่มสาวทำให้สร้างแรงกดดันประเทศไทยในการเสียเปรียบในการแข่งขันโดยเฉพาะกับประเทศไทยเวียดนาม อินเดีย และอินโดนีเซีย ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็น low-end และที่ใช้แรงงานสูง ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และใช้เทคโนโลยีระดับปานกลางมากขึ้น และเพิ่มนูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเหล่านี้

สรุป

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของจีนข้างต้น ซึ่งให้เห็นถึงการลดลงของจำนวนประชากรในวัยทำงาน และการเพิ่มขึ้นของอัตราการพิ่งพิงของประชากรผู้สูงอายุต่อประชากรวัยทำงานมากขึ้น โดยประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วในระยะ 20 – 25 ปีข้างหน้า และมีลักษณะการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุคล้ายคลึงกับประเทศไทยปัจจุบัน เกaelii และyujirop คือ จำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลง ประชากรวัยเด็กลดลง ประชากรวัยทำงานลดลง และประชากรวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ในหนึ่งหรือสองทศวรรษหน้า

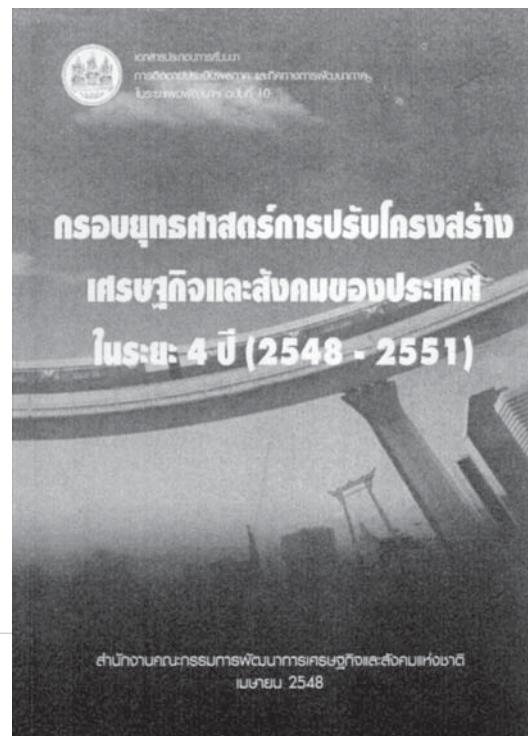
อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจีน จะมีลักษณะแตกต่างจากประเทศไทย คือจะมีการขาดแคลนแรงงานอพยพหนุ่มสาว

เพิ่มขึ้น ซึ่งแรงงานเหล่านี้เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของการเติบโตภาคอุตสาหกรรมและบริการในเขตเมืองในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานโดยรวมได้ถึงจุดสูงสุดแล้ว และต้นทุนค่าจ้างได้เริ่มเพิ่มขึ้นแล้ว

ดังนั้นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะทำให้เศรษฐกิจจีนในอนาคตขยายตัวได้น้อยลงร้อยละ 2 ในไม่เกิน 10 ปีข้างหน้า ซึ่งทำให้เสียเปรียบจากการแข่งขันในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็น low-end และใช้แรงงานเป็นหลักมากขึ้น ซึ่งย่ออมส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต ประเทศไทยต่างๆ ที่ทำการค้าหรือเป็นประเทศที่แข่งขันกับประเทศไทย จึงควรมีการวางแผนยุทธศาสตร์ของตนให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจีนดังกล่าว

♦♦♦♦♦

มติคณะกรรมการบริหาร กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจและสังคม* การปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจและสังคม*

กรอบ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้าง
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะ 4 ปี
(2548 – 2551) นับเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการ
หนึ่งของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ที่จะนำไปใช้ประโยชน์
ในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย
ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถเชื่อมต่อความ
ผันผวนของกระแสโลกกว้าง นำการเรียนรู้ดิจิทัล
สร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชน และมีการกระจาย
ผลประโยชน์ให้กับประชาชนระดับฐานจากได้ดีขึ้น

มติคณะกรรมการบริหาร การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การ ปรับโครงสร้างฯ

การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การปรับ
โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ดังกล่าว มีพื้นฐาน

สำคัญมาจากคณะกรรมการบริหารฯได้มีมติเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2547 มอบหมาย
ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
ดำเนินการศึกษาการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยในภาพรวม

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน vềภาคการผลิต การประกอบการได้ควร
ทบทวน ระบับ พื้นที่ และพัฒนาหรือเร่งส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวให้มากขึ้น
เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
และสังคมของไทยให้เหมาะสม ตลอดจนสามารถเตรียมสร้างศักยภาพของผู้
ประกอบการใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการผลิต และสามารถแข่งขันได้
ในตลาดโลกอย่างเป็นระบบและมั่นคง

นอกจากนี้ สศช. ยังได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารฯเมื่อวันที่ 19
ตุลาคม 2547 ให้ศึกษาเรื่องนโยบายจากคณะกรรมการบริหารฯ ที่มีผลตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
ในระยะปานกลาง ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ซึ่งต้อง[†]
พิจารณาภาพรวมทุกมิติและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่สำคัญ โดย
การพัฒนาประเทศจะต้องดำเนินการควบคู่กันระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคม และแนวโน้มทางการท่องเที่ยวที่จะดำเนินการจะต้องมีการประสานเชื่อมโยง

* เรียบเรียงจากเอกสาร “กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ในระยะ 4 ปี (2548-2551)” สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กันอย่างเหมาะสมทั้งในส่วนที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนด (Top-down) และส่วนที่เป็นความต้องการของประชาชน (Bottom-up)

รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) นัดพิเศษ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2547 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้ สศช. จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในภาพรวม และฐานข้อมูลเชิงลึก (Economic Intelligence) ที่ทันสมัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การเจรจาและประกอบการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

การดำเนินงานของ สศช.

ผลของมติคณะรัฐมนตรี ข้างต้น สศช. จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 2 คณะ คือคณะกรรมการศึกษาการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยในภาพรวม และคณะทำงานศึกษาการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยในภาพรวม เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกที่กระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยโดยรวม จัดทำเป้าหมายและข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ฯลฯ

“

ในช่วง 4 ปีต่อไปนี้ เป้าหมายคือ
ประเทศไทยจะต้องผลิตและเติบโต^{เต็มศักยภาพ (full steam)}
โดยใช้ประโยชน์จาก asset ต่างๆ
ที่มีอยู่และยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จาก
แหล่งที่มาเพิ่มเติมที่จะนำเศรษฐกิจในโลกปัจจุบัน^{และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน}
และต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้เป็น^{value creation economy}
และเพิ่มตัวองค์การเศรษฐกิจให้มาก

”

เสนอกองรอบยากรัฐศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

ต่อมา สศช. ได้มีการนำเสนอเรื่องกรอบยากรัฐศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยต่อนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 12 กระทรวง เพื่อพิจารณาให้ความเห็น เมื่อวันที่ 17 ฉันวาคม 2547 ซึ่งที่ประชุมดังกล่าวมีข้อคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

ในช่วง 4 ปีต่อไปนี้ เป้าหมายคือ ประเทศไทยจะต้องผลิตและเติบโตเต็มศักยภาพ (full steam) โดยใช้ประโยชน์จาก asset ต่างๆ ที่มีอยู่และยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้เป็น value creation economy และเพิ่มตัวองค์การเศรษฐกิจให้มาก

ประเด็นหลักที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญและต้องเตรียมการคือ “Globalization” ซึ่งจะต้องมีทั้งการตั้งรับในเรื่องผลกระทบหรือผลเสีย และต้องรุกในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ สำหรับในเรื่อง principles of restructuring ควรรับรวมเรื่องของความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองไว้ด้วยเนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นที่จะสนับสนุนให้ elements อื่นๆ ของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้ โดยกำหนดกรอบของการพิจารณาในเรื่องสำคัญๆ 6 ด้านคือ

- คน / ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะต้องเตรียมการและจัดการในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เช่น วัฒนธรรม การศึกษา และการกีฬา
- เงิน / ทรัพยากรทุน ประเทศไทยต้องเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากตราสารการเงิน เพื่อหาทุนมาพัฒนาเศรษฐกิจในโลกปัจจุบัน

รับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชนผู้ทรงคุณวุฒิ และนวยงานต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าควรได้หารือกับภาคเอกชน เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อภาคเอกชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการผลักดันแผนการปรับโครงสร้างดังกล่าว ซึ่ง สศช. ได้ดำเนินการจัดประชุมหารือกับภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปสำคัญดังนี้

● ผู้แทนภาคเอกชน 5 สถาบัน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สถาบันการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สถาบันอุดมศึกษาท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมโรงเรียนไทย เห็นด้วยกับแนวทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฯ ที่ สศช. นำเสนอและเห็นควรให้มีการศึกษาวิธีการจัดกลุ่มอุดมศึกษาโดยละเอียด เนื่องจากหลายสินค้าอุดมศึกษากรุณามีแนวโน้มที่สามารถจะปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เข้มแข็งได้ รวมทั้งเห็นด้วยที่จะส่งเสริมธุรกิจบริการที่เป็นจุดแข็งของไทย

● Professor Dipak C. Jain (อธิการบดีของ Kellogg School of Management) ที่ปรึกษาพิเศษของนายกรัฐมนตรี และผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการคลัง(นายสุวิทย์ เมธินทร์ยิ) เห็นด้วยกับแนวทางการปรับโครงสร้าง โดยเห็นว่าไทยมีจุดแข็งที่สำคัญคือวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ที่สามารถนำพาพัฒนาเป็นสินค้าบริการที่แข็งขันได้

● คณะกรรมการการจัดทำรายงานสรุปสภาวะของประเทศไทยประกอบด้วย สศช. สำรวจความมั่นคงแห่งชาติ กรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรี เห็นชอบกับแนวทางดังกล่าว และมีความเห็นว่าเศรษฐกิจไทยมีศักยภาพที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์เพื่อการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนและจัดเตรียมแหล่งเงินออมให้เพียงพอ

มติคณะรัฐมนตรี

หลังจากได้รับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่ายดังกล่าวข้างต้น สศช. จึงนำมาปรับปรุงเป็นกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยระยะ 4 ปี (2548 – 2551) ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ 7 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมในช่วงปี 2544-2547

ส่วนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของ 5 บริบทการพัฒนา

ส่วนที่ 3 หลักการพัฒนาของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์กลุ่มสินค้า

ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และเครื่องมือในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 6 ผลของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 7 กระบวนการบริหารจัดการเพื่อจัดทำแผนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

โดยเสนอต่อคณะกรรมการตีความวันที่ 11 มกราคม 2548
เพื่อพิจารณา พร้อมทั้งมีมติ ดังนี้

1. รับทราบสถานภาพโครงสร้างและปัจจัยที่มีผลกราบทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมไทย และให้ความเห็นชอบกระบวนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ในระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า (2548 – 2551) รวมทั้งมอบหมายส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดของกระบวนการปรับแผนยุทธศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน มาตรการ และเป้าหมาย ในระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า ให้แล้วเสร็จภายในเดือนเมษายน 2548

2. เห็นชอบให้ ศศช. ศึกษา วิเคราะห์ และบูรณาการแผนการลงทุนภาครัฐให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

3. เห็นชอบการปรับภารกิจและโครงสร้างองค์กรของ ศศช. ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า โดยเน้น

(1) การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ศึกษาวิจัย การปรับปรุงองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

(2) การสนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจตามไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการบริหารราชการของผู้ว่าราชการแบบบูรณาการ

(3) การเพิ่มศักยภาพในการเป็นหน่วยงานข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมเชิงลึก (Intelligence Agency) ที่ทันสมัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และประกอบการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

4. เห็นชอบให้ ศศช. ใช้งบประมาณเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจำนวน 380 ล้านบาท ที่ได้จัดสรรไว้แล้ว ในปีงบประมาณ 2547 เพื่อใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างของประเทศไทยและการปรับภารกิจและโครงสร้างองค์กรของ ศศช. รวมทั้งจัดงบประมาณด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้กับ ศศช. ในปีงบประมาณ 2549 ต่อไป

ขณะเดียวกันคณะกรรมการตีความได้มีมติให้ ศศช. ไปดำเนินการเพิ่มเติมอีก ดังนี้

1. ให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมถึงแนวทาง โอกาส ปัญหา และอุปสรรคทั้งนี้ของมาจากการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในประเด็นของเทคโนโลยี การเคลื่อนย้ายของแรงงาน การเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและอาชญากรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ และเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ และการพัฒนานบุคลากรวัยแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต

2. ให้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของสินค้าที่นำเข้าและส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ที่สำคัญของไทย เพื่อกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการผลิตสินค้าของประเทศไทยให้มีการใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนภายในประเทศไทยให้มากขึ้น รวมทั้งมีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) กับสหภาพยุโรป

สรุป

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต ซึ่ง ศศช. ได้จัดประชุมชี้แจงแนวทางการเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และแผนการลงทุนตามกรอบยุทธศาสตร์ปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

♦♦♦♦♦

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

การ

ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เป็นภารกิจร่วมของทุกภาคเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งภาครัฐ/บริการ
ภาคการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม และการเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ กฎหมายและการบริหาร
และการจัดการต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ในขณะเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลผลิตและผลลัพธ์ใน
ลักษณะหนุนเสริมซึ่งกันและกัน (Synergy) ทุกส่วนที่ร่วมดำเนินการจะเป็นที่จะต้องมีการประสานกันอย่างเป็นบูรณาการทั้งในระดับ
แนวความคิด (Conceptual Framework) การกำหนดทิศทางการพัฒนา (Strategic Direction) การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) และ
การจัดทำแผนการลงทุน (Investment Plan)

การแบ่งกลุ่มภารกิจเพื่อปรับโครงสร้าง (Cluster) และหน่วยงานรับผิดชอบ

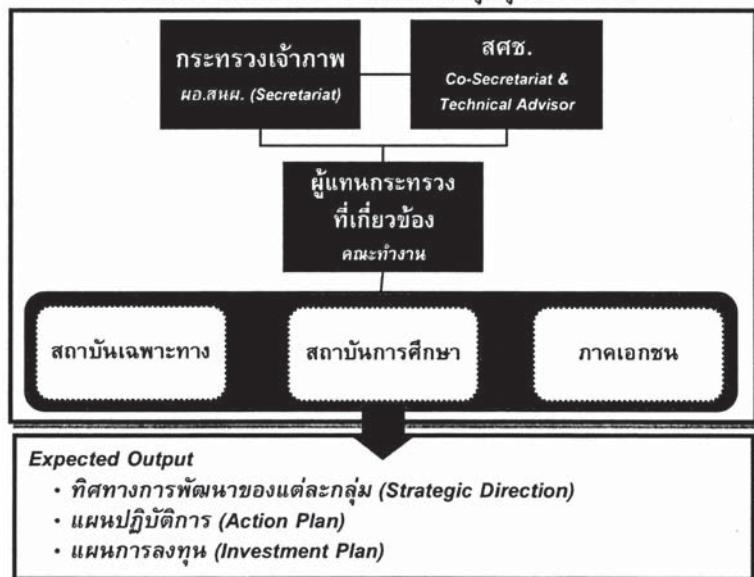
การแบ่งกลุ่มภารกิจเพื่อปรับโครงสร้างประกอบด้วย กลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างของภาคผลิตสินค้าและ
บริการโดยตรง (Real Sector) และกลุ่มภารกิจสนับสนุนการปรับโครงสร้างของภาคการผลิต (Supporting Sector) รวมทั้งหมด 7 กลุ่ม
ภารกิจหลัก และ 16 กลุ่มภารกิจย่อย ดังนี้

กลุ่มหลัก	กลุ่มย่อย	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. กลุ่มภาคการผลิตและบริการ	1. กลุ่มเกษตรและการแปรรูป	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์
	2. กลุ่มอุตสาหกรรม	กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ กระทรวงแรงงาน
	3. กลุ่มบริการสุขภาพและสปา	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ
	4. กลุ่มบริการการศึกษา	กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการศึกษา
	5. กลุ่มบริการทางการเงิน	กระทรวงการคลัง
	6. กลุ่มบริการท่องเที่ยวและกีฬา	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ กระทรวงพาณิชย์
	7. กลุ่มการค้าส่งและค้าปลีก	กระทรวงพาณิชย์
	8. กลุ่มบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กระทรวงเทคโนโลยีฯ
2. กลุ่มการลงทุนด้านสังคม	9. กลุ่มการศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ
	10. กลุ่มสาธารณสุข	กระทรวงสาธารณสุข
	11. กลุ่มความมั่นคงมนุษย์และสังคม	กระทรวงสังคมฯ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
3. กลุ่มระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐาน	12. กลุ่มระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐาน	สศช. กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงเทคโนโลยีฯ
4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการศึกษาวิจัยและนวัตกรรม	13. กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการศึกษาวิจัยและนวัตกรรม	กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
5. กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14. กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติฯ
6. กลุ่มความมั่นคงและการต่างประเทศ	15. กลุ่มความมั่นคงและการต่างประเทศ	กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม
7. กลุ่มการบริหารจัดการที่ดีกฎหมายและระเบียบภาครัฐ	16. กลุ่มการบริหารจัดการที่ดีกฎหมายและระเบียบภาครัฐ	สำนักเลขานุการคณะกรรมการวัฒนธรรมฯ และทุกกระทรวง

กรอบการจัดองค์กรและแนวทางการดำเนินงาน

การจัดองค์กรเพื่อดำเนินการในแต่ละกลุ่มความมีลักษณะเป็นการประสานศักยภาพร่วมกันระหว่างหน่วยงานในระดับปฏิบัติ ที่มีความรอบรู้และข้อมูลในระดับลึกที่เกี่ยวกับสาขานั้น กับหน่วยงานระดับนโยบายคือ ศศช. ที่มีทัศนาพ (Perspective) และศักยภาพ ในการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์นโยบาย/ยุทธศาสตร์ในเชิงบูรณาการ กับภาคที่มีองค์ความรู้เชิงวิชาการเฉพาะด้าน เช่น สถาบันการศึกษาหรือสถาบันเฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนที่สามารถสะท้อนให้เห็นความต้องการและผลลัพธ์หรือผล กรอบของนโยบาย/ยุทธศาสตร์ นั้นๆ

องค์ประกอบคณะกรรมการในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

ทั้งนี้ คณะกรรมการของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมและการบริการ จะมีภารกิจหลักในการจัดทำทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนา ของแต่ละกลุ่ม (Strategic Direction) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และแผนการลงทุน (Investment Plan) ต่อไป

สรุป

การจัดแบ่งกลุ่มภารกิจเพื่อการปรับโครงสร้างภาคการผลิตสินค้าและบริการข้างต้น ทำให้การขับเคลื่อนมีความชัดเจนทั้งใน ด้านของหน่วยงานที่จะเป็นเจ้าภาพหลัก หน่วยงานสนับสนุนหรือที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีแนวทางการดำเนินงานที่มีการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละกลุ่มฯ ที่จะ นำไปสู่การพัฒนาสาขาวิชาการผลิตและบริการนั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในภาพรวมของประเทศไทย

ตลอดจนสามารถครอบคลุมงาน (Scope of Programming) และโครงการ (Project) ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับ โครงสร้างของแต่ละสาขาวิชาให้ทิศทางการพัฒนาที่นำเสนอ โดยประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แผนงาน/โครงการ ดังกล่าวสอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

โอกาสของการสร้างรากฐานการพัฒนาคน

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เหลือเพื่อแลกเปลี่ยนค่าจ้างต่าจำนวนมาก แต่ปัจจุบัน สถานการณ์ได้เปลี่ยนไปทรัพยากรธรรมชาติ ลดน้อยถอยลง อย่างต่อเนื่อง บางอย่างเสื่อมโทรม พื้นทุนกลับคืนมาไม่ได้และสร้างผลกระทบ เป็นพิษแก่คนในประเทศเพิ่มขึ้น รวมทั้งแรงงานราคากู้ภัยแนวโน้มลดลง

นอกจากนี้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลทำให้กระบวนการผลิต ปรับเปลี่ยนรูปแบบและความต้องการกำลังแรงงานไป โดยมีการ เน้นแรงงานที่มีทักษะฝีมือมากขึ้นตามลำดับ รวมทั้งประเทศต่างๆ มีการ แข่งขันกันสูงขึ้น และพยายามยกระดับประเทศไปสู่สังคมเศรษฐกิจ ฐานความรู้ (Knowledge based Society) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทุนมนุษย์ ที่มีความรู้ความสามารถสามารถเอื้ออำนวยให้เข้าสู่สถานะดังกล่าวได้

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคนไทย

การเปลี่ยนแปลงของประชากรมีผลต่อทั้งปริมาณและคุณภาพของคน รวมทั้งส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศว่าจะ ต้องมีการลงทุนในการพัฒนาทุนมนุษย์ในเรื่องใด อย่างไร ให้เกิดความคุ้ม ค่าและทันต่อสถานการณ์ โดยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรมีแนวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จะมีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะ ของคนไทยในอนาคต ทั้งนี้ความสำเร็จของนโยบายวางแผนประชากรในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ทำให้อัตราเจริญพันธ์ลดลงจาก 6.3 คนในช่วงปี 2507-2508 เป็น 1.82 คนในปี 2543-2548 ประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้าลง คนไทย มีอายุยืนยาวมากขึ้น อายุคาดหมายเฉลี่ยสูงขึ้นสำหรับผู้หญิงเป็น 74.9 ปี

และผู้ชาย 69.9 ปี เนื่องจากผลสำเร็จของการ พัฒนาสาธารณสุขที่สามารถลดการตายของ มาตรดาและทารกลง การส่งเสริมสุขภาพและการ รักษาพยาบาลที่เข้มต่อการมีสุขภาพดีขึ้น ซึ่งส่งผล ให้โครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบันแตกต่างไปจาก ในอดีตค่อนข้างมาก กล่าวคือ

- ประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) มีสัดส่วนลดลงอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 40.0 ในปี 2523 เป็น ร้อยละ 24.3 ในปี 2543 และคาดว่าในปี 2558 เหลือ ร้อยละ 20.2

- ประชากรวัยแรงงาน (15-59 ปี) มีสัดส่วนที่สูงอยู่ เนื่องจากประชากรในกลุ่มนี้เป็นประชากร ที่เกิดในช่วงที่มีอัตราเจริญพันธ์ที่สูง โดยในปี 2543 มีร้อยละ 66.3 คาดว่าัยคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นร้อยละ 66.5 ในปี 2549 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67.1 ในปี 2553 ก่อนจะลดลงเป็นร้อยละ 66.0 ในปี 2558 (ตารางที่ 1) จากนั้นจะลดลงไป เรื่อยๆ ในช่วงเวลา 20 ปีข้างหน้า

- ประชากรวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มี สัดส่วนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 9.5 ในปี 2543 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 10.4 และ 11.7 ในปี 2549 และ 2553 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ประมาณการประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุทั่วราชอาณาจักร : ข้อมูลตัวภาวะเจริญพันธุ์ระดับปานกลาง

ปี	ประชากร/ ประมาณการ	0-14 ปี	%	15-59 ปี	%	60+	%
2523	46,718	18,693	40.01	25,498	54.58	2,527	5.41
2533	55,839	17,062	30.56	34,743	62.22	4,034	7.22
2543	62,236	15,344	24.65	41,025	65.92	5,867	9.43
2553	67,041	14,245	21.25	44,954	67.05	7,842	11.70
2558	69,060	13,920	20.16	45,581	66.00	9,559	13.84

ที่มา : 1) ปี 2523 และ 2528 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2523-2558

2) ปี 2523 และ 2538 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2533-2563

3) ปี 2543-2568 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2563

สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

โดยหลักการของเศรษฐศาสตร์ ช่วงที่สัดส่วนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเมื่อเทียบกับประชากรในวัยเพียงพิจ (กลุ่มเด็กและผู้สูงอายุ) จะเรียกว่าช่วงเวลาหนึ่นว่าเป็นช่วงการบันพล ทางประชากร (*Demographic Dividend*) และเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจที่จะใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

ทั้งนี้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานของประเทศไทยจะอยู่ในช่วงบันพล ประชากรไปจนถึงปี 2552 หรือเหลือเวลาอีกเพียง 6 ปี เท่านั้นที่ต้องรับพัฒนาและใช้ประโยชน์จากช่วงปีทองดังกล่าว เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยสามารถเร่งพัฒนาเพื่อสะสมความมั่งคั่งให้ประเทศ

แต่หลังจากปี 2552 เป็นต้นไป แนวโน้มการพัฒนาจะลดน้อยถอยลง ถ้าไม่มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านประชากรที่ดีพอ ด้วยเหตุผล เพราะ 1) คนวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลง ทำให้กำลังการผลิตของประเทศลดลงด้วย 2) อัตราเพิ่งพิจสูงขึ้น เพราะประชากรวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการดูแล ผู้สูงอายุซึ่งมีสัดส่วนขึ้น ทั้งนี้ ประเดิมสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ในอนาคต มีดังนี้

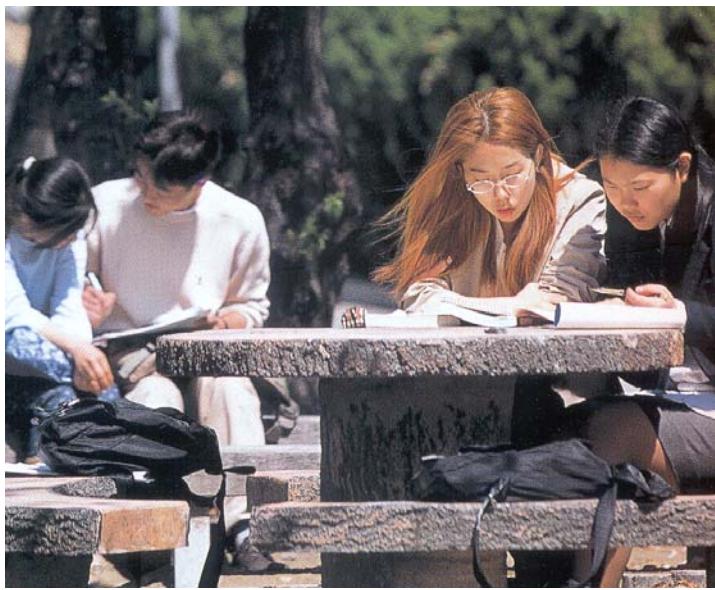
● ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอัตราที่เร็วมาก

พบว่าปัจจุบันประเทศไทยมีผู้สูงอายุ 6 ล้านคน ซึ่งประมาณว่าจะเพิ่มเป็น 10.8 ล้านคน ในปี 2563 นับว่าอัตราการเข้าสู่ภาวะประชากรสูงอายุที่เร็วมาก (ประมาณ 22 ปี) ส่งผลให้มีเวลาในการเตรียมความพร้อมคนและระบบได้ในระยะเวลาสั้นกว่ามาก จึงจำเป็นต้องวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ให้ดีใน การเตรียมหนุ่มสาววันนี้ให้เป็นคนสูงวัยที่มีคุณภาพ (Active Ageing) มีความรู้ความสามารถ และมีความมั่นคงในอนาคต

การที่ประชากรวัยสูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น อาจส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัวลง ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยปัจจุบันซึ่งขณะนี้อยู่ใน สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น การเพิ่มผลิตภาพแรงงานใน ช่วงที่ประชากรวัยแรงงานมีสัดส่วนสูงจึงเป็นเรื่องที่ มีความจำเป็นจริงๆ เพื่อให้ประเทศสามารถเพิ่ม ผลิตภาพรวม และสร้างความมั่งคั่งให้มากที่สุด ก่อน ที่คนกลุ่มนี้จะมีสัดส่วนลดลงในอนาคต

ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของประชากรจะมีผลต่อการออมในระดับบุคคล คือ เมื่อพิจารณางานจริยธรรมของคนดังต่อการแต่งงาน แล้วมีบุตรจึงต้องออมเพื่อสนับสนุนต่อการบริโภคในอนาคตของบุตร อาทิ ออมเพื่อการศึกษาของบุตร เมื่อช่วงเวลาในการเลี้ยงดูบุตรผ่านไป เข้าสู่ช่วงที่บุตรอยู่ในวัยทำงานค่าใช้จ่ายของพ่อแม่จะลดลง การออมจะสูงขึ้นเพื่อไว้ใช้ในวัยหลังเกษียณ ทำให้ การลงทุนในช่วงนี้มีสูงขึ้น เพราะมีการนำเงินออมไปลงทุนหากำไรซึ่งเมื่อพ่อแม่เข้าสู่วัยสูงอายุ การออมจะลดลง เพราะต้องใช้จ่ายเพื่อการดูแลสุขภาพ และการรักษาพยาบาล

แต่การออมของคนไทยในปัจจุบันที่น่าจะอยู่ในระดับสูงก่อนสังคมจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุกับไม่เป็นไปตามหลักการ เพราะสภาพเศรษฐกิจในขณะนี้ไม่ดี จึงให้เกิดการออม จันเป็น

ผลมาจากการค้นคว้าที่ปรับตัวสูงขึ้น ปัญหาความมั่นคงภายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการเกิดวิกฤตภัยธรรมชาติ ใช้หัวดันก จึงส่งผลให้การออมระดับบุคคลค่อนข้างต่ำ มีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น ทำให้การออมเพื่ออนาคตอาจไม่มากพอที่จะนำไปขยายการลงทุนได้เท่าที่ควร

● **ขนาดของครัวเรือนลดลง** พบร่วมกับความต้องการครอบครัวโดยเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 4.4 คนต่อครัวเรือน ในปี 2533 เป็น 3.5 คน ในปี 2545 และรูปแบบครอบครัวมีหลากหลายประเภท เช่น ครอบครัวในชนบทที่มีเฉพาะเด็กกับคนแก่ เพราคนวัยแรงงานไปทำงานต่างถิ่นครอบครัวสร้างคู่ต้องดูแลเด็กตามลำพังครอบครัวชั่วคราวอยู่ด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส สัดส่วนครัวเรือนคนเดียวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.9 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 9.6 ในปี 2545

รูปแบบเหล่านี้มีผลทำให้ครอบครัวมีความเสี่ยงสูงและอาจล้มสถาายน้ำทั้งสิ้น ติดตามมาโดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัวยากจน มีภาวะพึ่งพิงสูง เช่น มีสมาชิกที่เป็นเด็กหรือผู้สูงอายุหรือคนพิการอยู่ในครอบครัวเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกที่เป็นผู้หารายได้ จุนเจือครอบครัว

ขณะเดียวกันในครอบครัวฐานะปานกลางขึ้นไปในเขตเมือง มีปัญหาพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ทำให้เด็กขาดความอบอุ่นและทางานออกของชีวิตอย่างผิดๆ เช่น ติดยา เล่นเกมส์ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร นำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจและติดเชื้อเอ็คส์มาเรีย

● **คุณภาพของประชากรมีทั้งมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและน่าเป็นห่วงในหลายมิติ ดังนี้**

1) **มิติทางด้านสุขภาพ** ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยของประชากรจนบรรลุเป้าหมายแห่งสหสวรรษ (Millennium

Development Goals : MDG) ในหลายเรื่อง ได้แก่ การติดตามของมาตรการและทารก การตายจากโภคหัวใจ มาเลเรียและวัณโรค การเป็นโรคเอดส์ลดลงในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ขณะเดียวกัน นโยบายหลักประจำสุขภาพส่วนหน้า (30 นาทวักษัฐโรค) มีส่วนทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้มากขึ้น

2) **มิติทางด้านความรู้ความสามารถ**

จุดอ่อนที่สำคัญของประเทศไทย คือ ระบบการศึกษา yang ไม่สามารถสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถต้องการตั้งแต่การขอใบอนุญาต ถึงแม้การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นก็ตาม โดยอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในกลุ่มอายุ 3-21 ปี ในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.1 เป็นร้อยละ 74.9 แต่จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยในกลุ่มอายุ 15 ปี ขึ้นไปยังอยู่ที่ 7.8 ปี ในปี 2546

นอกจากนี้กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือเป็นผู้หันไปประมาณร้อยละ 9.5 ขณะที่เป็นผู้ชายประมาณร้อยละ 6 และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในวิชาสำคัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ยังอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามปฏิรูปการศึกษาในประเทศสำคัญหลายเรื่อง แต่การดำเนินงานดังกล่าวยังมีความล่าช้าไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง

ขณะเดียวกัน การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริงและตรงกับความต้องการของภาคการผลิต และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตกำลังคนระดับกลางที่ไทยมีความต้องการกำลังคนสายอาชีพถึงร้อยละ 60 แต่กลับมีคนนิยมเรียนสายอาชีวะลดลง

3) **มิติทางด้านแรงงาน ปัญหาการว่างงานได้คลี่คลายลง และคาดว่าภาวะการจ้าง**

งานในอนาคตอยู่ในระดับดี เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมและบริการเริ่มกลับมาเติบโตอีกครั้ง เพราะรัฐบาลมีการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน โดยมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขัน เช่น โครงการกรุงเทพฯ เมืองแพชั่น ดีทรอยต์แห่งเอเชียเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ และครัวของโลก เป็นต้น

ขณะเดียวกัน มีการส่งเสริมให้แรงงานประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น เช่น โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ การพัฒนาผู้ประกอบการโดยระบบบ่มเพาะธุรกิจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาการว่างงานยังมีอยู่ในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับสูง เพราะไม่สามารถหางานได้ตรงกับภูมิที่จบมา เนื่องจากตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานที่มีฝีมือและมีมีความเชี่ยวชาญ ภารຍะดับต่ำทักษะแรงงานในอนาคตให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนโดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากการซ่อมบำรุงปืนใหญ่ 6 ปีต่อไปนี้จนถึงปี 2552 ด้วยการพัฒนาทักษะฝีมือตามสาขาอาชีพโดยเน้นไปที่สมรรถนะ (Competency) เป็นหลักควบคู่กับความรู้ที่จำเป็น เช่น การบริหารจัดการภาษาต่างประเทศ ฯลฯ เสริมแก่กำลังแรงงานที่มีอยู่ 35.27 ล้านคน และในอนาคตที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2552

4) **มิติทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ ข้อมูลจากด้านนี้ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยที่จัดทำโดย สศช. สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยอยู่ดีมีสุขเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 69.1 ในปี 2544 มาเป็นร้อยละ 76.8 ในปี 2546 และระดับความสำเร็จของการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขได้เปลี่ยนจากระดับ 2 ซึ่งต้องปรับปรุงมาเป็นระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับดี อย่างไรก็ตาม ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยยังมีประเด็นปัญหาในหลายเรื่องที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ**

- ความเป็นเมืองมีแนวโน้มสูงขึ้นและกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อาทิ ก่อให้เกิดปัญหาความแออัดภายในเมือง ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายในเมือง

มลพิษทั้งทางน้ำและอากาศ และปัญหาจราจร ส่งผลให้สภาพแวดล้อมภายในเมืองเสื่อมโทรม ประกอบกับการใช้ชีวิตประจำวันด้วยความเร่งรีบ ของคนในสังคมเมือง ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองมีแนวโน้มเหลว ráy ลง

- การเผชิญกับภาวะความเครียด จากแรงบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อภาวะสุขภาพจิตของประชาชน ผู้ป่วยโรคจิตเพิ่มขึ้นจาก 425 คนต่อประชากรแสนคน ในปี 2542 เป็น 828 คน ในปี 2545 และเกิดกรณีทำร้ายร่างกายของตนเอง สมาชิกในครอบครัวและอื่นอย่างอื่นแรงมากขึ้น เช่น ฆ่าล้างครัว ฆ่าคู่หูทะเลวิวาห์ด้วยเรื่องเล็กน้อยจนเสียชีวิต ฯลฯ

- ความไม่ปลดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชากรในทุกพื้นที่เพิ่มสูงขึ้นทั้งปัญหาอุบัติเหตุการกระทำประทุษร้ายต่อทรัพย์สินร่างกายและเพศ และการได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนั้นยังมีแนวโน้มของความรุนแรงจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการลักลอบผ่านสื่อสื่อสารมวลชน

5) **มิติทางด้านค่านิยม จริยธรรมและพฤติกรรมของคนในสังคม** พบว่า สังคมไทยมีปัญหานายประการที่สะท้อนถึงความวิกฤต อาทิ ค่านิยมเลียนแบบการบริโภคตามต่างชาติ ไม่เห็นคุณค่าความเป็นไทย เกิดความฟุ่มเฟือย เด็กวัยรุ่นมีทัศนคติเปลี่ยนไป โดยเฉพาะการขาดความอดทนต่อการรายเร็ว มีผลกระทบต่อการเลือกเรียนทำงานและใช้ชีวิตอย่างชาบช่วย และวัยห่วงมากขึ้น

นอกจากนี้ยังเกิดโรคทางสังคมแบบใหม่ คือ เสพติดอาหาร เครื่องดื่ม สารและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เป็นคุณต่อร่างกายและสติปัญญา เช่น Junk food บุหรี่ เหล้า อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ ซึ่งนำสู่ปัญหาสังคมอื่นๆ ติดตามมาอย่างมาก เช่น ภาวะโรคอ้วน ค่านิยมทางเพศซึ่งส่งผลให้ปัญหาเอกสารรุนแรงขึ้น วัยรุ่นนิยมมีเพศสัมพันธ์

ก่อนแต่ง สวิงกิ้งหรือมีเข็งซึ่อ้ออาทรมากขึ้น โดยพบว่า กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-23 ปี มีพัฒนาการเปลี่ยนคุณอนุมพิมพ์ขึ้นถึงร้อยละ 50 ฯลฯ

สาเหตุสำคัญเกิดจากการขาดที่พึ่งทางจิตใจ เนื่องจากครอบครัวแตกแยกล้มละลายหรือพ่อแม่ไม่มีเวลา อบรมลูก โรงเรียนไม่สามารถทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเด็กได้อย่างทั่วถึง สถาบันศาสนาไม่เป็นศูนย์กลางเมืองเก่า จิตใจคนในสังคมได้ดีพอ และสื่อมีส่วนนำเสนอข่าวสารที่กระตุ้นให้คนในสังคมเกิดค่านิยมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นำไปสู่การสร้างต้นทุนทางสังคมขึ้นมาอย่างมาก

ทิศทางการพัฒนาคนไทยในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วและกำลังจะเกิดในอนาคตส่งผลต่อกันและสังคมไทยเป็นอย่างมากทั้งในเชิงบวกและลบ การพัฒนาประเทศระยะต่อไปจะต้องมุ่งปรับโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สร้างและกระจายประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ สร้างสังคมที่มั่นคงและสันติสุข และมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ดี

ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว ความรู้ความสามารถที่จะห้อนคุณภาพของคนเป็นหัวใจสำคัญ ดังนี้ จะต้องมีการจัดสำนักความสำคัญว่า ในแต่ละช่วงเวลาจะลงทุนพัฒนาคนในเรื่องใด อย่างไร โดยมีข้อเสนอเบื้องต้น ดังนี้

ระยะสั้น (พ.ศ.2548-2552) จะต้องพิจารณาประเด็นเร่งด่วน (Critical Issues) เพื่อใช้ประโยชน์จากช่วงปีน พัฒนา 6 ปีทองสุดท้าย โดยเน้น

● การเพิ่มผลิตภาพแรงงานที่มีอยู่อย่างจริงจัง ให้สอดคล้องกับความต้องการและทิศทางการขยายตัวของภาคการผลิต โดยเฉพาะสาขาที่มีการกำหนดให้เป็นสาขาที่มีศักยภาพในการพัฒนา เช่น แฟชั่น อาหาร กาว ท่องเที่ยว ยานยนต์ เหล็ก ฯลฯ โดยใช้รูปแบบการอบรมที่เข้มข้นเน้นการเพิ่มสมรรถนะในแต่ละสาขาวิชาซึ่งควบคู่กับการเสริมทักษะที่จำเป็นให้แข็งแกร่ง อาทิ ภาษาต่างประเทศการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการ ฯลฯ และต้องสร้าง generalists ที่ปรับตัวได้มากกว่ามุ่งสร้าง specialist เพียงอย่างเดียว

● การลงทุนอย่างเร่งด่วนเพื่อปฏิรูปวิถีการศึกษาในรูปแบบพิเศษให้เห็นผลอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญกับ

◆ การผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก 7 อุตสาหกรรมนำร่อง ได้แก่ 5 อุตสาหกรรมที่มีความเป็นเลิศในตลาดโลก (Global Niche) และ 2 อุตสาหกรรมสนับสนุนคือ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะประกอบยานยนต์และชิ้นส่วน 2)

อุตสาหกรรมอาหาร โดยเฉพาะกุ้ง ไก่ สับปะรด 3) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะโรงแรมและธุรกิจนำเที่ยว 4) อุตสาหกรรมแฟชั่น โดยเฉพาะสิ่งทอและข้อมูลนี้ 5) อุตสาหกรรมซอฟแวร์ โดยเฉพาะโปรแกรมเมอร์และเอนิเมชั่น 6) อุตสาหกรรมเหล็ก 7) อุตสาหกรรมปิโตรเคมี

◆ การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มากขึ้น โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่การผลิตพัฒนาครุศาสตร์ นักเรียนนักศึกษา การมีมาตรฐานใจให้คนเรียนและทำงานในสาขานี้อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาอย่างจริงจัง และอื่นๆ

◆ ร่วมความร่วมมือจากทุกกระทรวง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนทุกช่วงวัย โดยจัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย และจุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาสื่อทางเดือนอื่นๆ ด้วย เช่น วิทยุชุมชน การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจัดหลักสูตรในวิทยาลัยชุมชน การจัดมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน เป็นต้น

● การเตรียมคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีการ

◆ เสริมสร้างสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ แก่คนไทยทุกกลุ่มอายุโดยถาวรห้า

◆ ส่งเสริมการออมเพื่อสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคม ในอนาคตในรูปแบบต่างๆ เช่น การออมในธนาคาร พันธบัตร การประกันฯลฯ

◆ ขยายผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนควบคู่กับการปรับระบบสวัสดิการสังคมและโครงสร้างการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส และคนยากจนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเข้าถึงได้สะดวก

◆ พัฒนาค่านิยมและประเพณีที่ดีงามในการอยู่รวมกันของสมาชิก ช่วงวัยต่างๆ เช่น ความมั่นคงยั่งยืน เที่ยวบ้าน ระบบเครือญาติและชุมชน ในการช่วยเหลือกันผู้สูงอายุที่ยากจนและขาดคุณเดียวดู เป็นต้น

ระยะปานกลางและระยะยาว เน้นการเตรียมระบบสนับสนุนให้พร้อมต่อการพัฒนาคุณภาพคนในระยะยาว และทบทวนปรับนโยบายการวางแผนประชากรเพื่อขยายระยะเวลาของช่วง ปั้นผลทางประชาชน โดย

● พัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องของการได้รับบริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดี การได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีสมรรถะและสัมฤทธิ์ผล มีการพัฒนาทักษะฝีมือที่ได้มาตรฐานสากล และปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อโลกยุคใหม่ มีคุณธรรมและจิตสำนึกรักส่วนรวม รวมทั้งเข้าใจคุณค่าความเป็นไทยในภาวะเทคโนโลยี

● ปรับนโยบาย บริการและกลไกต่างๆ เพื่อให้คนสามารถอยู่ในสังคมผู้สูงอายุได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมั่นคง โดยการ

◆ ศึกษาพยากรณ์ภาวะที่ต้องจ่ายในระบบและกลไกที่มีอยู่เมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เช่น การจ่ายเงินผู้ที่ได้รับสิทธิคุ้มครองการประกันชราภาพ ประมาณการเบี้ยยังชีพที่ต้องสงเคราะห์คนยากจน เป็นต้น เพื่อใช้ในการปรับและพัฒนาบริการและกลไกต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และไม่เป็นภาระทางงบประมาณของประเทศในระยะยาว

◆ ส่งเสริมให้ประชาชนมีพัฒนาระบบสังคมที่ดี ให้คนสามารถตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีปัจจัยสนับสนุน เช่น การสร้างเสถียรภาพเศรษฐกิจภาพรวม การมีเงินเพื่อต่อ挺 และสถาบันการเงินที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการออมในระดับบุคคลและภาคเอกชน นอกจากนี้ การให้คนยากจนและคนด้อยโอกาสเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างต่อเนื่อง จะส่งเสริมให้คนเหล่านี้มีการออมได้ เช่นกัน

◆ ค้นหาเครื่องมือ/กลไกใหม่ที่จะเข้ามาลดปัญหาความรุนแรงที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูง อายุอย่างรวดเร็ว เช่น การเพิ่มโอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุโดยการขยายอายุเกษียณจาก 60 เป็น 65 ปี และสนับสนุนการทำงาน Part-time การให้เงินสนับสนุนเป็นรายปีแก่บุตรที่ดูแลพ่อแม่ การมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลาง (Central Provident Fund) เพื่อสร้างหลักประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุ การวางแผนเมืองและพัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัยของรัฐ (Public Housing Complex) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เป็นต้น

◆ ศึกษาแนวทางการวางแผนประชากรของประเทศไทยใหม่ เพื่อขยายระยะเวลาการได้ประโยชน์จากช่วงปั้นผลทางประชากร เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนมีบุตรมากกว่า 2 คนเพื่อให้ภาวะเจริญพันธุ์รวมเพิ่มขึ้นมากกว่าระดับทดแทน เป็นต้น

บทสรุป

สังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ เพราะนับจากวันนี้ไปจนถึงปี 2552 ถือเป็น 6 ปีทอง หรือโอกาสสุดท้ายที่ประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากการช่วงปั้นผลทางประชากร หลังจากนั้น จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอัตราที่เร็วมาก ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยจะต้องไปจะต้องคำนึงถึง “จังหวะเวลา” และ “ความเร็ว” ว่าจะต้องทำเรื่องใด ในช่วงเวลาใด อย่างไร โดยเฉพาะประเด็นของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะพื้นฐานที่ดี ที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำพาประเทศไทยเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืนในที่สุด

การพัฒนาสังคม..... สู่ความร่มเย็นเป็นสุข

ศ.ดร.ประเวศ วงศ์สี

กรรมการพัฒนาการศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การขับเคลื่อน “การพัฒนาสังคม” เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งหรือความขัดสนทางสังคมและการก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมเพื่อไปสู่ “ความร่มเย็นเป็นสุข” หรือเกิด “ความอยู่ดีมีสุข” ขึ้นในสังคมไทยนั้น เป็นสิ่งที่ท้าทายต่อ นักคิด นักวางแผนยุทธศาสตร์หรือวัชupal เป็นอย่างยิ่ง วารสารเศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้ได้รับเกียรติจาก ศ.นพ.ประเวศ วงศ์สี กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้กรุณานำเสนอแนวความคิดการขับเคลื่อน “การพัฒนาสังคมไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข” ไว้อย่างน่าสนใจ

การพัฒนาลังคอมที่ผ่านมา : แยกล้วน ขาดรูปแบบการพัฒนาที่ดี

การพัฒนาสังคมไทยที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาแบบแยกส่วนเป็นเรื่องๆ กันไป เช่น การพัฒนาคนจนก็จะทำเฉพาะเรื่องของคนจน เรื่องงบประมาณก็จะเน้นเฉพาะงบประมาณ มีการบูรณาการกัน จึงนำไปสู่การเสียดุลยภาพและเกิดวิกฤตการณ์ทางสังคม ทำให้ไม่ประับความสำเร็จและเกิดความล้มเหลวเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้สังคมไทยยังขาดรูปแบบการพัฒนาสังคม
 เพราะนักสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่จะเน้นที่การติดสิ่งด้าน^{ภายนอก}
 ทฤษฎีเป็นหลัก ไม่มีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสังคมที่
 เหมาะสมกับเมืองไทย ทำให้เครื่องมือ / กลไก ที่มีอยู่ไม่
 สามารถแก้ไขความไม่สงบในสังคมให้สำเร็จได้

“เวร์มิเครื่องมือและเทคโนโลยีมากมาย แต่สิ่งที่เราขาดคือการวัดด้านสังคม ถ้าทำตรงนี้ให้ชัดจะสามารถทำให้”

สังคมกำราบไปสู่สังคมแห่งความอยู่ดีมีสุข ดังคำใบcommendที่กล่าวว่า
บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุขได้ คำว่าร่มเย็นเป็นสุข หมายถึงการมี
พอกิน พอยใช้มีน้ำใจ และเอื้ออาทรอต่องกัน”

การพัฒนาสังคมที่ดี : ต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

นายแพทย์ประเวศฯ เห็นว่าการพัฒนาสังคมไทยเพื่อให้เกิดความร่วมยั่งเป็นสุขของคนทั้งประเทศอยู่ในวิสัยที่จะทำได้โดยต้องมีการพัฒนาเรื่องต่างๆ อย่างบูรณาการเชื่อมโยงกันทั้ง 8 เรื่อง คือ **เศรษฐกิจ ิติใจ ครอบครัว ชุมชน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ** รวมทั้งควรเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง และสร้างสัมมาชีพให้เต็มพื้นที่ “ไม่ใช่เอ้า “เรื่อง” หรือ “หน่วยงาน” หรือ “กรุง” เป็นตัวตั้ง เพราะเรื่องดังกล่าวจะแยกส่วนเป็นเรื่องๆ แต่การพัฒนาโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งจะมีทุกเรื่องเชื่อมโยงกัน

การพัฒนาของรัฐที่ผ่านมาทำโดยเจ้า “กรม” เป็นตัวตั้ง จึงพัฒนาอย่างบูรณาการไม่ได้ ทั้งนี้การพัฒนาสังคมให้ประสบความสำเร็จต้องมีคือหลักการสำคัญ 4 ประการด้วยกันคือ

แนวคิดแรก คือ ต้องให้ความสำคัญกับฐานล่างของสังคม เพราะถ้าฐานล่างของสังคมแข็งแรงสังคมทั้งหมดก็มั่นคงยั่งยืน ในทางตรงกันข้าม ถ้าฐานล่างของสังคมไม่แข็งแรง สังคมทั้งหมดก็ไม่ยั่งยืน เปรียบเหมือนโครงสร้างของตึกถ้าฐานมั่นคง ข้างบนก็สามารถสร้างขึ้นต่อได้สูง แต่ถ้าฐานของตึกไม่แข็งแรง เมื่อสร้างขึ้นต่อตึกก็จะพังลง

สิ่งที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าว คือผลงานวิจัยของนอร์มัน อัมอนอน แห่งมหาวิทยาลัยคอนเนล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความยั่งยืนของสังคม” พบร่วมกับสถาบันชั้นนำของโลก ระบุว่า ถ้าสังคมชนบทยั่งยืน สังคมทั้งหมดก็ยั่งยืน แต่สังคมชนบทไม่ยั่งยืน สังคมทั้งหมดก็จะไม่ยั่งยืนตามไปด้วย

ดังนั้นจึงถือว่าฐานล่างของสังคมก็คือ ชุมชนท้องถิ่น ถ้าฐานล่างแข็งแรง ฐานข้างบนหรือเศรษฐกิจข้างบนจะแข็งแรง ทั้งนี้ต้องแข็งแรงในทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ ครอบครัว ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ลิงแวดล้อมและสุขภาพ ที่แข็งแรงพร้อมกันอย่างบูรณาการ จุดนี้คือการพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยเจ้าพื้นที่เป็นตัวตั้งซึ่งก็คือ ยุทธศาสตร์

การพัฒนาสังคมฐานล่างดังกล่าว ชุมชนห้องถิ่นต้องเน้นการพัฒนาอย่างบูรณาการ และยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่งเป็นแนวทางที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้นำไปใช้ในกระบวนการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นตัวตั้งที่เรียกว่า AFP (A = area, F = function, P = participation) แต่การพัฒนาของส่วนราชการที่ผ่านมาส่วนใหญ่ยังคงยึดกรอบเป็นตัวตั้ง ทำให้การพัฒนาเกิดการบูรณาการไม่ได้

การพัฒนาตามแนวคิด AFP ข้างต้น ยังคงมีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยผ่านกระบวนการทำ “แผนชุมชน” ในพื้นที่ทั้ง 4 ภาค ดังเช่นที่ตำบลไม่เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีคุณประยองค์ รณรงค์ เป็นผู้นำ เป็นต้นแบบการทำแผนแม่บทชุมชน ซึ่งบัดนี้มี “เครือข่ายแผนแม่บทชุมชน 4 ภาค” กำลังขยายตัวออกไปเรื่อยๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็ได้เข้ามาศึกษาและยอมรับว่ากระบวนการทำแผนแม่บทชุมชนที่ทำโดยชุมชน คือกระบวนการพัฒนาอย่างบูรณา

การที่ทรงพลังและแก่ปัญหาทุกเรื่องพร้อมกันได้จริง และได้บรรจุกราฟามแผนแม่บทชุมชนในแผนแห่งชาติ ที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นควบคุกคามทุกตำบลทั่วประเทศ ซึ่งจะสามารถเชื่อมโยงไปยังเรื่องอื่นๆ ได้

เมื่อจังหวัดร่วมกันทำได้ทั้งจังหวัดก็จะขยายเป็นแหล่งเรียนรู้ของทุกฝ่ายร่วมกัน อาทิ ชุมชน นักวิชาการ ส่วนราชการ และภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจัดเป็นมหาวิทยาลัยรูปแบบใหม่ เพราะฉะนั้นจึงต้องการการเรียนรู้ร่วมกันในทางปฏิบัติ (Inter active Learning to action) การเรียนแบบโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยใช้ไม้ตี ทำงานไม่ได้

ทั้งนี้ โรเบิร์ต แซมเบอร์ ได้เขียนวิจารณ์การแก้ไขปัญหาความยากจนของเวิร์ลแบงค์ที่ผ่านมาไว้ว่า “การแก้ไขปัญหาความยากจนในช่วงหลังสิ่งแวดล้อมครั้งที่ 2 หรือประมาณ 50 ปีที่ผ่านมาให้สำเร็จนั้นยาก” สาเหตุที่ไม่สำเร็จเพราะคนที่เข้าไปแก้ไขใช้เพียงความรู้ด้านต่างๆ ที่ได้เล่าเรียนมาเข้าไปแก้ไขโดยไม่ได้ใช้ริบเข้าไปร่วมเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกับประชาชน จึงเกิดความล้มเหลวของโครงการที่เข้าไปให้การสนับสนุน

คำว่า “Inter active Learning to action” นี้ถ้านำไปทำที่จังหวัดจะทำให้คนเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันทั้งจังหวัดจนเกิดเป็นมหาวิทยาลัยแบบใหม่ที่ไม่เหมือนกับมหาวิทยาลัยทั่วไป และขณะนี้กำลังมีแนวคิดที่จะทำในระดับจังหวัดให้เต็มพื้นที่ทั้งจังหวัดด้วย เช่นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช น่าน ขอนแก่น และอุบลราชธานี เป็นต้น

ประชาสังคม : จุดกำหนดดุลยธรรมศาสตร์

แนวคิดที่สอง คือ สังคมต้องมีกระบวนการดำเนินงานร่วมกันแบบประชาสังคม ซึ่งช่วยให้สังคมนั้นมีเศรษฐกิจดี สร้างผลให้ศักดิ์สิทธิ์และมีการเมืองดีไปด้วย ซึ่ง โรเบิร์ต พุฒน์ แห่งมหาวิทยาลัยอาร์เซอร์เวิลด์ ได้ศึกษาวิจัยจากการณ์ตัวอย่างของการปกครองทางภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศไทยอิตาลี ที่มีระบบการปกครอง กฎหมาย และรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน พบฯ ภาคเหนือ เศรษฐกิจ ศักดิ์สิทธิ์ และการเมืองดี แต่ทางภาคใต้กลับตรงข้ามกันที่มีแต่ความไม่ดี มีอาชญากรรม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ตัวที่กำหนดคือ ประชาสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะทางภาคใต้มีความสัมพันธ์กันด้วยอำนาจในทางดิจิทัล แต่ทางภาคเหนือเป็นความสัมพันธ์กันแบบเสมอภาค

ในกรณีของประเทศไทยการที่ประชาชนมีศูนย์รวมของความรัก ความศรัทธาร่วมกัน โดยความรักที่ประชาชนคนไทยมีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่เป็นศูนย์รวมของคนในประเทศ ก็สามารถนำไปสู่การรวมตัวของประชาสังคมในสังคมได้ ซึ่งจะเป็นจุดแข็งในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในทุกพื้นที่ ในทุกองค์กร และในทุกเรื่อง แต่ที่ผ่านมาประเทศไทยยังขาดกลไกในการผลักดันเรื่องนี้อย่างจริงจัง

สัมมาอาชีพ : راكฐานของความร่วมยืนเป็นสุข

แนวคิดประการต่อมา คือการส่งเสริมให้คนมี สัมมาอาชีพ กันอย่างเต็มพื้นที่ ซึ่งการมีสัมมาอาชีพหมายถึง การมีอาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้ ทุกคนหรือทุกครอบครัวก็จะหายใจ

ทั้งนี้ การมี “สัมมาอาชีพ” เป็นเรื่องการบูรณาการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม เข้าด้วยกัน ซึ่งการมีสัมมาอาชีพเต็มพื้นที่เป็นรากฐานของความร่วมยืนเป็นสุข เมื่อมีสัมมาอาชีพเต็มพื้นที่การลักษณะหายไป การเล่นการพนันจะหายไป การติดยาเสพติดจะหายไป แต่ละตำบลสามารถที่จะรับผิดชอบให้เป็น “ตำบลปลอดภัย” ได้ คือปลอดภัยจากอาชญากรรม อุบัติเหตุ ยาเสพติด และโรคเอดส์ได้ นั่นคือเราสามารถสร้าง “สوارค์บันดิน” ได้

นายแพทย์ประเวศฯ ได้ยกตัวอย่างตำบลยะบัวบัดร อำเภอบ้านแฝ้า จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อ 40 ปีที่ผ่านมาว่า เต็มไปด้วยความชั่ว ráwai และอบายมุขต่างๆ เช่น ใจลักษณ์โมย การพนัน ยาเสพติด เป็นต้น จนมีพระภูหนึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสในตำบลนี้ ซึ่งท่านได้คิดและดำเนินการแก้ไขปัญหาของประชาชนที่เกิดขึ้นในตำบลอย่างเป็นขั้นตอน โดย

ขั้นตอนแรก จะเริ่มจากการสำรวจปัญหา พบร่างชาวบ้านมีความยากจนมาก ท่านจึงไม่มีความคิดที่จะเรียกชาวบ้านแต่คิดหาวิธีแก้ไขปัญหาให้แก่ชาวบ้านว่าจะทำอย่างไรให้ชาวบ้านหายจากความยากจนได้

ขั้นตอนที่ 2 ท่านได้ตั้งคำถามว่าชาวบ้านควรจะทำอาชีพอะไร โดยผ่านการวิจัยเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียงว่า เข้าประสบความสำเร็จในเรื่องอะไร และล้มเหลวในเรื่องอะไรบ้าง จึงทำให้ได้เป็นผลสรุปออกมาว่าพื้นที่ตำบลยะบัดรน่าจะทำอาชีพปลูกมะพร้าว

ขั้นตอนที่ 3 จากนั้นท่านก็ลงมือปลูกมะพร้าวด้วยตัวเอง และเรียนรู้ด้วยตัวเองจนเกิดความชำนาญ

ขั้นตอนที่ 4 จึงได้นำความรู้ไปสอนแก่ชาวบ้านทั้งตำบล

ขั้นตอนที่ 5 คิดว่าจะพัฒนาพื้นที่รวมด้านนี้ให้น้ำตาลได้เพียงปีละต่อวัน แต่ถ้าเป็นมะพร้าวพันธุ์ที่ดีกว่าจะสามารถให้น้ำตาลหนึ่งลิตรต่อวัน ท่านจึงพยายามหาพันธุ์

มหัศจรรย์มาโดยใช้ความรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มที่สามารถทำน้ำตาลให้ได้รสชาติดี หอมหวาน ทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการขายน้ำตาล วันละ 200 – 300 บาทต่อวัน

เมื่อคนสามารถสร้างรายได้ อย่างมุ่งต่างๆ ลดหายไปในที่สุด ซึ่งตรงกับที่พระตรีปภกได้กล่าวไว้ว่า ถ้าพื้นที่เกิดสัมมาอาชีพทั่วทั่ว ก็จะทำให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขแก่สังคมนั้น รัฐบาลจึงควรเข้ามาให้การสนับสนุนให้เกิดสัมมาอาชีพในทุกคน ถ้าทำสำเร็จก็จะนำไปสู่นโยบายของการใช้ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนิยมด้านต่างๆ ก็จะตามมา เช่น นโยบายด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยี การใช้เงินทุน เป็นต้น

หนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด : ส่องสว่างสัมมาชีพเต็มพื้นที่

การส่องสว่างให้เกิดสัมมาอาชีพเต็มพื้นที่สามารถทำได้โดยจังหวัดควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัย สงเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติของทุกฝ่าย ซึ่งจะทำให้จังหวัดกลายเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของคนทั้งหมดในจังหวัด มีการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้ง 8 เรื่องเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดความร่วมเย็นเป็นสุขขึ้น

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยควรดำเนินงานร่วมกับทางจังหวัดใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1) การทดลองทำแผนผังศักยภาพคน โดยทุกพื้นที่ควรทำแผนที่มนุษย์ (Human Mapping) คือค้นครัววิจัยทำข้อมูลว่าใครเก่งในเรื่องใดบ้าง ทุกคนจะเก่งในเรื่องใดบ้าง หรือหลายเรื่องไม่ว่าจะทำกับข้าวหรืออย ทำขนมหรืออย หอผ้าจัก san เพาะปลูก วัดธูป ฯลฯ แล้วนำความรู้ที่ได้มาทำระบบข้อมูลเป็น GIS ทางศักยภาพของมนุษย์ทุกพื้นที่ทั้งประเทศ

ระบบข้อมูลความรู้ในตัวมนุษย์ดังกล่าวจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ทั้งประเทศ โครงการทำอะไรก็เกิดความพิเศษดูว่าเรื่องนี้มีใครทำเก่งอยู่ที่ไหน และขอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย ปริมาณแห่งการเรียนรู้ที่ทำได้จริงจะเกิดขึ้นอย่างมหาศาล ระบบข้อมูลความรู้ในตัวคนทั้งประเทศจะเป็นฐานของเศรษฐกิจ วัฒนธรรมอันมีให้การ

2) ร่วมในกระบวนการการทำวิจัยและแผนแม่บทชุมชน โดยมหาวิทยาลัยเข้าไปร่วมจะทำให้กระบวนการนั้นเข้มแข็งขึ้น และมหาวิทยาลัยเองก็ได้เรียนรู้ชนิดที่เรียกว่า “เรียนรู้ร่วมกันใน

การปฏิบัติ” (Interactive learning through action) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ทุกฝ่ายจากการปฏิบัติจริง ไม่เหมือนการเรียนจากการเข้า “วิชา” เป็นตัวตั้ง

3) วิจัยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมร่วมกับชุมชน โดยการสร้างสัมมาชีพเต็มพื้นที่นั้น จะมีความต้องการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในด้านต่างๆ เป็นอันมาก มหาวิทยาลัยอยู่ในฐานะที่จะดึงเทคโนโลยีต่างๆ มาวิจัยในการใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน

ขณะนี้กำลังมีการส่งเสริมการจัดทำยุทธศาสตร์หนึ่งมหาวิทยาลัยแห่งจังหวัด ที่มีมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏเข้าร่วมสนับสนุนกับโรงเรียนต่างๆ ในแต่ละตำบล โดย

(1) ทดลองทำแผนผังศักยภาพคนในแต่ละตำบล โดยให้มหาวิทยาลัยไปทำกับโรงเรียน 5 แห่งในตำบล และจดบันทึกว่าคนเหล่านี้มีความรู้ความสามารถอะไรด้านไหนกันบ้าง เป็นเรื่องที่สามารถทำได้เพราะทำบานหนึ่งๆ จะมีจำนวน 5 โรงเรียน และมีประชากรประมาณ 5,000 คน ซึ่งจะทำให้ได้ฐานข้อมูลที่ดีและเป็นประโยชน์มาก ถ้าทำได้อย่างนี้ก็จะครอบคลุมในพื้นที่ของทุกตำบลในประเทศไทยได้

(2) มหาวิทยาลัยควรไปร่วมกระบวนการทำวิจัยกับชาวบ้าน แล้วนำผลการวิจัยมาทำเป็นแผนแม่บทชุมชน ซึ่งขณะนี้ได้ขยายเครือข่ายแผนแม่บทชุมชน 4 ภาค ที่มีผู้ใหญ่โภเมศ เป็นผู้ประสานงานอยู่ จะทำให้สามารถช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนได้ในที่สุด อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน

(3) การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในชุมชน อาทิ เทคโนโลยีเกี่ยวกับการช่าง ใบໂອเทคโนโลยี ฯลฯ จะเป็นประโยชน์อย่างมากกับชาวบ้าน ปัจจุบันมีการทำวิจัยใบโอเทคโนโลยีร่วมกันแล้ว เช่น ที่สถาบันวิจัยราชมงคลจังหวัดสกลนคร ทำกับกลุ่มอินเดปง ในกระบวนการศึกษาวิจัยและพัฒนาพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ หรือการนำไม้ผลพื้นบ้านมาทำไวน์รสชาติต่างๆ เป็นต้น

ถ้าทำได้ทั้ง 3 อย่าง ก็จะเกิดผลดีทั้งต่อชุมชน มหาวิทยาลัย และประเทศไทยอย่างมหาศาล ที่นอกเหนือจาก การที่มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสเรียนรู้ ขณะที่ชาวบ้านสามารถใช้ความรู้ที่ได้รับการต่อยอดหารายได้ทำให้รายจันได้ สภาพัฒน์ จึงควรช่วยผลักดันยุทธศาสตร์ หนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด

โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สังคมต้องมีศิลธรรมเป็นพื้นฐาน

แนวคิดสุดท้าย ได้แก่ ต้องมีศิลธรรมเป็นพื้นฐานของสังคม ที่สำคัญคือ การเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน เช่น สิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี สิทธิเด็ก เรื่องสุขภาพ การศึกษา ความเป็นธรรมในสังคม ถ้าสังคมขาดตรงนี้จะไม่เกิดความรุ่มเรื่มเป็นสุขขึ้นมาได้ ที่ผ่านมาจะเห็นว่าระบบการศึกษาของไทยตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมหาวิทยาลัยเป็นตัวที่ทำให้เสียศิลธรรมพื้นฐานไปโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากทำให้เกิดความคิดว่าชาวบ้านไม่มีเกียรติ ทั้งที่ในความจริงแล้วชาวบ้านต่างมีความรู้อยู่ในตัวทุกคน

ตัวอย่างที่ดี ครูที่ดีที่สุดของเรามีคือ แม่ ท่านอาจจะไม่มีโอกาสได้เล่าเรียนแต่ว่าท่านก็สามารถสอนสั่งสอนลูกให้เป็นคนดีได้ เพราะท่านใช้ความรู้ในตัวและประสบการณ์ในการทำงานในการสั่งสอนลูก ซึ่ง “ทุกคนมีเม็ดพันธุ์ที่ดีอยู่ในตัว” ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเก่งกาจคละด้าน เช่น ด้านการร้องเพลง เล่นกีฬา เสริมสวย ช่าง ฯลฯ

รูปธรรมของการพัฒนาที่เคยมีมามากมายเป็นตัวตั้ง เป็นการพัฒนาอย่างบูรณาการในพื้นที่ พื้นฐานของการพัฒนาอย่างบูรณาการในพื้นที่คือ การมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ สัมมาชีพคือ

อาชีพที่ไม่เบียดเบี้ยนคนอื่น ไม่เบียดเบี้ยนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย การมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่จึงเป็นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป ดังนีวัดการมีสัมมาชีพจึงดีกว่า จีดีพี เพราะเป็นการวัดที่คนอย่างเป็นองค์รวมไม่ใช่วัดเฉพาะที่เงิน

บทสรุป

การทำเรื่องอะไรก็ตาม ควรต้องมีการทำแผนผังศักยภาพคนก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อจะรู้ว่าในแต่ละองค์กรทำอะไรได้กันอยู่ และควรนำผู้คนจากทุกภาคส่วนในองค์กรต่างๆ มาร่วมประชุมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวทางปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ด้วยกันในทางรับ และมีการวางแผนร่วมกันในการผลักดันยุทธศาสตร์สังคม ให้เกิดเป็นรูปธรรม

การทำเรื่องนี้ต้องมีกลไกทางด้านนโยบายช่วยผลักดันให้เกิดความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐให้ได้ดีจึงจะเกิดผล ดังนั้นจะต้องสร้างกลไกเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่เป็นการผนึก 6 เรื่องเข้าด้วยกัน คือ 1) ความรู้ 2) นโยบาย 3) แผน 4) ยุทธศาสตร์ 5) การปฏิบัติ ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้และสามารถสร้างความเข้าใจที่ดี พร้อมทั้งต้องมีทักษิณที่ดีซึ่งค่อยแก้ไขเวลาผู้ปฏิบัติมีปัญหา และ 6) สนับสนุนการปฏิบัติ เช่น งบประมาณ กฎระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ทั้งนี้จะ ต้องผนวกการทำงานให้เกิดการบูรณาการให้ได้ เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

ดังนั้นการเสนอนโยบาย หรือยุทธศาสตร์จึงไม่ควรเสนอเป็นแบบสายการบังคับบัญชา (One Short) และสิ่งที่ควรทำเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ คือ การนำคนที่เกี่ยวข้องมาประชุมกันบ่อยๆ เช่น ยุทธศาสตร์การปราบปรามยาเสพติด จะมีการนำผู้ที่เกี่ยวข้องมาประชุมกันบ่อยๆ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวทางปฏิบัติ ไม่เช่นนั้นจะทำไม่ได้ รวมทั้งสำนักงบประมาณต้องพยายามจัดสรรงบประมาณให้ด้วย ตรงนี้คือจุดสำคัญ

ยุทธศาสตร์ทางสังคมเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ไม่มีการออกแบบไว้ ถ้าเราสามารถออกแบบด้านสังคมให้ชัดเจนก็จะสามารถทำให้สังคมประสบความสำเร็จไปสู่สังคมแห่งความอยู่ดีมีสุข หรือดังคำโบราณที่เรียกว่า “บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข”

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศไทย

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของโลก กล่าวได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างแยกไม่ออก ตั้งแต่ยุคสังคมเกษตรกรรม (Agricultural Society) ที่ใช้แรงงานมนุษย์ สัตว์ และที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ไปถึงการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolutions) ที่มีการพัฒนาเครื่องจักรกล การผลิตงาน การพัฒนาอุตสาหกรรมหน้าจำพวกเหล็กและเคมีภัณฑ์ การพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง เช่น รถไฟ รถยนต์ และระบบสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ วิทยุและโทรทัศน์ จนการพัฒนาถูกขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร (Information Age) ที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีอิเลคทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และสื่อสารโทรคมนาคม เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ

การพัฒนาเศรษฐกิจโลก : ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี

ในปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจของโลกได้ถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีหลัก (Core Technologies) ได้แก่ Genetics & Biotechnology และ Material Technology และ Nanotechnology ประกอบกับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องของ Information and Communication Technology (ICT) ได้ก่อให้เกิดนวัตกรรม (Innovation) ที่จะส่งผลกระทบถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างรุนแรงและกว้างขวางในอนาคต โดย

	Economy			
	Agriculture	Industrial	Information	Molecular
Energy	Muscle Power	Coal, Oil ,electricity	Chemical (e.g. batteries, solar, piezoelectrical)	Molecular (e.g. ATP)
Physical Delivery	Animals, boats	Trains, automobiles	Planes	Distributed fabrication
Information Delivery	Human contact	Mail, telegraph, telephone, radio, television	Wired and wireless data networks	Neural interface?
Industrial Commodity	Seeds, land ,textiles	Steel, chemicals	Silicon, software	Nanomaterials Designs
Key Product	Domesticated plant and animals	Automobile	Computer	Matter compiler? Personal hospital? Universal mentor? Experience machine? Social science simulator?

ที่มา : IT'S ALIVE (Christopher Meyer & Stan Davis, 2003)

Genetics & Biotechnology หรือเทคโนโลยีชีวภาพ เป็นสาขาวิชาการที่นำความรู้ในหลายสาขาวิชา เช่น เคมี วิศวกรรม ชีววิทยา โมเลกุล (Molecular Biology) ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การปรับปรุงลักษณะทางพันธุกรรมของพืชและสัตว์ การปรับปรุงอาหาร การผลิตยาไว้ท่ามกลาง การพัฒนาด้านการแพทย์ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

Material Technology หรือเทคโนโลยีวัสดุ ที่สามารถพัฒนาวัสดุใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น เซรามิกส์ทนความร้อนสูง หรืออัลลอยที่มีความแข็งแกร่งสูงแต่มีน้ำหนักเบาที่ใช้ในการพัฒนาอาชญากรรมที่มีความเร็วสูงกว่าปัจจุบันได้หลายเท่า เป็นต้น

Nanotechnology เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมวัสดุขนาดเด็กมาก ระดับนาโนเมตร หรือ 1/1,000 ล้านเมตร ทั้งนี้ นาโนเทคโนโลยีกำลังมีบทบาทสำคัญในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น ความพยายามที่จะผลิตเครื่องจักรขนาดโมเลกุลที่สามารถส่งเข้าไปในร่างกายเพื่อรักษาโรคต่างๆ ได้โดยไม่ต้องผ่าตัด หรือสร้างอนุภาคขนาดเล็กมากเพื่อใช้ในการนำยาไปรักษาเฉพาะจุดที่เป็นโรคโดยไม่มีผลข้างเคียงต่อส่วนอื่นๆ ของร่างกาย

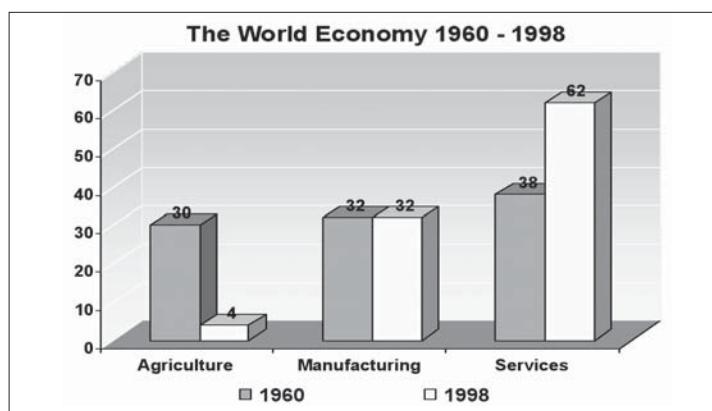
Information and Communication Technology : ICT กล่าวได้ว่าเป็นเทคโนโลยีคลื่นลูกที่ 3 (Third Wave) หรือยุคเศรษฐกิจข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีการพัฒนาเทคโนโลยี Computer และ Internet จนเกิดการแพร่กระจายของสารสนเทศอย่างกว้างขวางทั่วโลก และก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการทำธุรกรรมทางการค้าและบริการแบบพาณิชย์-อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการศึกษา (e-Education) รวมทั้ง การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม (e-Industry)

อย่างไรก็ได้ การพัฒนา Biotechnology Material Technology Nanotechnology และ ICT นั้น ได้มีการผสมผสานกัน (Convergence) จนนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ เช่น Biomaterials Bioinformatics and Biocomputing Organics Memory Chips และ Gene Chips เป็นต้น

Core Technology	Development	Convergence
Digital/Information Technology	Internet Broadband : ADSL Wi-Fi 3 rd Generation Mobile Multimedia applications	Biomaterials Bioinformatics and Biocomputing Organics Memory Chips
Genetics & Biotechnology	Stem Cell ,Genetics Code	Gene Chips
Material Technology	Ceramic ,Alloy	Nano Chips
Nanotechnology	STM , Nano Structure	Smart Material

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่อการพัฒนา

ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างเศรษฐกิจโลก (Global Economic Structure) ได้เปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาภาคเกษตร (Agriculture) ไปสู่ภาคบริการ (Services) มากขึ้น เห็นได้จากสัดส่วนการผลิต (Global Production) ของภาคเกษตร ลดลงจาก 30% ในปี 1960 เป็น 4% ในปี 1998 ขณะที่สัดส่วนของภาคบริการ เพิ่มขึ้นจาก 38% ในปี 1960 เป็น 62% ในปี 1998 ซึ่งภาคบริการถือเป็น Knowledge Based Industry ที่ต้องใช้พื้นฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ

ที่มา : As the Future Catches You (Juan Enriquez, 2001)

ทั้งนี้ ประเทศที่มุ่งพัฒนาการศึกษาและการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเฉพาะในด้าน Technology/Scientific Literacy เช่น ไต้หวัน เกาหลี สิงคโปร์ สามารถอุดหนุนห่วงโซ่อุตสาหกรรมระดับสูงทั้ง Computer และ Chip และสามารถสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศ ทั้งที่เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กและมีทรัพยากรธรรมชาติน้อย (Small & Poor Natural Resource)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของ Molecular Economy ประเทศต่างๆ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ Core Technology เพิ่มการลงทุนด้าน R&D อย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้ลงทุนเพื่อพัฒนา Nanotechnology จำนวน 116 ล้านдолลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 4,736.28 ล้านบาท ในปี 1997 (2540) และเพิ่มขึ้นเป็น 847 ล้านдолลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 34,583.01 ล้านบาท ในปี 2004 (2547) ซึ่งได้มีการประมาณการว่า การลงทุนของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาคิดเป็นเพียงหนึ่งในสามของการลงทุนของรัฐบาลต่างๆ ทั่วโลก

สำหรับกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรปและประเทศไทยปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้าน Nanotechnology โดยเป็นการลงทุนร่วมกับประเทศต่างๆ ในหลายภูมิภาคทั่วโลก ได้แก่ จีน ออสเตรเลีย อิสราเอล แคนนาดา เกาหลี ไต้หวัน และสิงคโปร์ ซึ่งคาดว่า ในปีจุดบันมีการลงทุนของรัฐบาลต่างๆ ทั่วโลกรวมถึง 3,000 ล้านдолลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 122,490 ล้านบาท

NANO Investment (US Federal)	1997	2001	2003	2004
MUSD	116.00	422.00	700.00	847.00
MB	4,736.28	17,230.26	28,581.00	34,583.01

ที่มา : Nanotechnology A Gentle Introduction To The Next Big Idea (Mark & Daniel Ratner, 2003) และการประชุมสัมมนา Technology Administration Nanotechnology: Evolution and Revolution

สาเหตุสำคัญที่ประเทศห้ามนำทางเศรษฐกิจได้ให้ความสำคัญและลงทุนพัฒนาด้าน Nanotechnology อย่างต่อเนื่อง เป็นจำนวนมหาศาล นั้น มาจากการประมาณการว่า ในปี 2558 จะมีสินค้าและบริการที่ผลิตโดยใช้ Nanotechnology กิดเป็นมูลค่ารวมกว่า 1 ล้านล้านдолลาร์สหรัฐฯ (ประมาณการโดย The National Science Foundation)

นอกจากนี้ Nanotechnology ยังเป็นเป้าหมายการทำธุรกิจของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่หลายแห่ง เช่น HP NEC และ IBM ที่ได้ลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา Nanotechnology อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

ดังนั้น จึงคุ้มสื่อว่า Nanotechnology จะไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป หลายหน่วยงานทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีปัจจุบันนี้ เพื่อที่จะนำมาพัฒนาสินค้าและบริการ ทั้งในด้านการอุปโภคบริโภค การทำงาน การส่งเสริมและแก้ไขปัญหาสุขภาพ ตลอดจนการพัฒนาอยุทธปัจจัยทางทหารต่างๆ ด้วย ทั้งนี้ National Nanotechnology Initiative (NNI) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีนี้ว่าเป็น “The Next Industrial Revolution”

การพัฒนาเทคโนโลยีก่อให้เกิดทั้งประโยชน์และโทษ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยเฉพาะการผสมผสานกัน (Convergence) ระหว่าง ICT Biotechnology Material Technology และ Nanotechnology ได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่อย่างมากมาย ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ และการพัฒนาของโลก เช่น ด้านสาธารณสุข โดยการผสานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับชีววิทยา จะเกิดมิติใหม่ของการรักษาโรค จากเดิมที่เป็นแบบ Treatment เป็น Preventive ที่มีการนำเอาระบบป้องกันโรคต่างๆ ผสมเข้าไปในอาหาร สมุนไพร หรือเครื่องสำอาง แทนการกินยาเพื่อรักษาโรค รวมทั้ง ความก้าวหน้าในการปลูกถ่ายอวัยวะ และ Anti-Aging ทำให้มนุษย์มีอายุยืนยาวขึ้น และเป็นตัวเร่งที่ทำให้โครงสร้างประชากรโลกเปลี่ยนแปลงไปสู่ Aging Society ในอนาคต

นอกจากนั้น การผสมผสานระหว่าง Core Technologies ทำให้เกิดแนวโน้มการรวมตัว (merge) หรือร่วมมือกัน (partner) ระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่ที่มี Core Business ที่แตกต่างกัน เช่น Monsanto Dupont IBM Hoechst Compaq Glaxo เป็นต้น เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่นบริษัทผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ชั้นนำหลายแห่งมีแนวคิดที่จะพัฒนาคอมพิวเตอร์ไว้ทำงานแทนมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์

ดังจะเห็นได้จาก IBM ที่เขียนว่า ในปี 2553 คอมพิวเตอร์จะสามารถประมวลผลได้เทียบเท่าสมองมนุษย์ และสามารถที่ซ้อมและความผิดปกติได้ด้วยตนเองโดยการซ้อมต่อเข้ากับ Internet (SMASH : Simple, Many, And Self-Healing)

อย่างไรก็ตาม ผลจากการพัฒนาเทคโนโลยี เปรียบเสมือนเรื่อง 2 ด้าน ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์นานาประการแล้ว ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม วัฒนธรรม และศีลธรรม เช่น อาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การแพร่กระจายของสื่อสารและการเปลี่ยนรูปแบบใน Internet

รวมทั้ง ความขัดแย้งในเชิงศาสนา ปรัชญา และความเชื่อ เช่น การ Cloning และ Stem cell เป็นต้น ซึ่งยังมีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน นอกจากนั้น การมีระดับ Technology Literacy ที่แตกต่างกันมาก ได้ทำให้ Development Gap ระหว่างประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่ยากจนสูงถึง 390 : 1 และจะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นและเร็วขึ้นอีกในอนาคต อาจถึง 1,000 : 1 และยังเกิดความเหลื่อมล้ำของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ (digital divide) เนื่องจากระดับการพัฒนาด้าน IT & Genetic Revolution ที่แตกต่างกัน

ขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยลดลง

จากการเปรียบเทียบขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย โดย IMD พบว่า ในช่วงระหว่างปี 2540 - 2547 ขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยรวมของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ลดลงจากอันดับที่ 32 ในปี 2540 เป็นอันดับที่ 55 ในปี 2547 และขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีลดลงจากอันดับที่ 32 ในปี 2540 เป็นอันดับที่ 45 ในปี 2547

สำหรับจุดอ่อนของการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย จะเห็นได้จากตัวชี้วัดที่สำคัญๆ เช่น มูลค่าการใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยในช่วงปี 2542 - 2544 อยู่ในระดับเฉลี่ยประมาณปีละ 12,596 ล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Expenditure on Research and Development/Gross Domestic Product : GERD/GDP) เฉลี่ยเพียง ร้อยละ 0.25 ต่อปี โดยค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เป็นการลงทุนโดยภาครัฐประมาณร้อยละ 60

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย เช่น เกาหลี มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น พบว่ามีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในระดับปีละ 2.1 - 2.9 โดยประเทศไทยมาเลเซีย สิงคโปร์ ได้หัวนและเกาหลี มีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเท่ากับร้อยละ 0.49 2.12 2.16 และ 2.92 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามลำดับ (IMD 2003)

นอกจากนั้น สดส่วนนักวิจัยของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย โดยคิดเป็นร้อยละ 0.33 ต่อประชากร 1,000 คนเท่านั้น ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น ได้หัวน และเกาหลี ซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตสินค้า และนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี มีสดส่วนตัวถึงร้อยละ 7.07 4.77 และ 2.92 ตามลำดับ

รวมทั้ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้าน S&T เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยต่อผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ (UNESCO, 2000) พบว่า ในปี 2543 ประเทศไทยมีผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียงร้อยละ 29 ขณะที่ประเทศจีน เกาหลี และสิงคโปร์ มีผู้สำเร็จการศึกษาด้านนี้ถึงร้อยละ 41 38 และ 58 ตามลำดับ

ไทยต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความอ่อนแอด้านการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย ได้ส่งผลต่อขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีในภาคการผลิต โดยระดับการใช้เทคโนโลยีในภาคเอกชนของไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีการใช้

เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่ 1 คือ ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive) และระดับที่ 2 คือ การใช้ทักษะเข้มข้น (Skill Intensive) หรือ เป็นพิษผู้รับจ้างผลิตตามแบบของผู้ว่าจ้าง ซึ่งไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับสินค้าและบริการ และมีเพียงส่วนน้อยที่มีขีดความสามารถในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมได้เอง ในระดับที่ 3 คือใช้เทคโนโลยีเข้มข้น (Technology Intensive) และ ระดับที่ 4 คือการวิจัยและพัฒนา (R & D)

ทั้งนี้ หากประเทศไทยไม่สามารถเร่งยกระดับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ จะทำให้ช่องว่างทางเทคโนโลยี (Technology Gap) ของประเทศไทยกับต่างประเทศมีช่วงกว้างมากขึ้น และส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ลดลงอย่างในระยะยาว โดยจะถูกกดดันจากประเทศคู่แข่งขันที่มีค่าแรงต่ำกว่า เช่น จีน และเวียดนาม ในขณะเดียวกัน สินค้าของประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันในตลาดระดับบน ซึ่งมีสินค้าที่ผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้ากว่า เช่น สิงคโปร์ ได้หวาน และ เกาหลีใต้

หากประเทศไทยยังไม่มีการสนับสนุนการวิจัย เพื่อยกระดับเทคโนโลยีการผลิต เพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้น จะส่งผลต่อ การส่งออกสินค้าในอนาคต เนื่องจากสินค้าของไทยจะไม่สามารถแข่งขันด้านต้นทุนในตลาดล่าง ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถแข่งขัน ด้านคุณภาพสินค้าในตลาดบันไดเช่นกัน

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังไม่สามารถกระจายความรู้ (Knowledge) และโอกาสในการเข้าถึงหรือการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ก็จะก่อให้เกิดความเลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี (Technology Divide) ที่ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างคนรวย-คนจนกว้างขึ้น จนไม่สามารถยก ระดับการพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และอาจถูกประเทศคู่แข่งก้าวแซงหน้าไป จนอยู่ในสภาพที่ “ตกใจ”

บทสรุป

ดังนั้น การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้ตัวกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งประเทศไทยจะต้องเร่งพัฒนาทั้งในด้านกำลังคนและโครงสร้าง พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะการพัฒนา Core Technology ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการเพื่อแข่งขันในตลาดโลก โดยพิจารณาถึงโอกาสและจุดแข็งที่มีอยู่ เช่น การที่ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพ (Bio Diversity) มีวัตถุดิบทางการเกษตรจำนวนมากที่ผลิตได้ภายในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะเร่งพัฒนาในด้าน Bio Technology เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า เป็นต้น

ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ ผลิตภัณฑ์ระดับชุมชน อันจะเป็นการสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ของเศรษฐกิจชุมชน อย่างไรก็ตาม ในการเร่งพัฒนาด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องสร้างเครือข่าย (Network) ในการวิจัยและพัฒนา กับต่างประเทศ โดย ดำเนินการในเชิงรุก การว่าจ้างนักวิจัยต่างประเทศ การถ่ายทอดเทคโนโลยี

รวมทั้ง พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการต่างๆ เช่น การใช้อัตราภาษีหลายอัตรา (Multiple Tax Rate) เพื่อ สนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนา การจัดหาทุนประเดิม (Seed Fund) และ/หรือ กองทุนร่วมทุน (Venture Capital) เพื่อสนับสนุนการ พัฒนาธุรกิจและผลิตภัณฑ์ใหม่ในสาขาเทคโนโลยีที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตของประเทศไทย และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมีคุณภาพและ ยั่งยืนต่อไป

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเงินโลก ไทยจะปรับตัวอย่างไร

การพัฒนาของประเทศไทยในอนาคตจะต้องแข่งขันกับเงื่อนไขความท้าทายจากการที่เศรษฐกิจและการเงินของโลกจะมีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติมากขึ้น ซึ่งจะเป็นแรงผลักให้ประเทศไทยต้องเร่งปรับตัวโดยการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงมากขึ้น เพื่อที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจและการเงินของโลก และลดความเสี่ยงจากความผันผวนของสถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินของโลก

เศรษฐกิจและการเงินโลกมีแนวโน้มรวมตัวกันมากขึ้น : การแข่งขันและการปรับมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ

เศรษฐกิจและการเงินของโลกมีแนวโน้มที่จะรวมตัวกันอย่างเข้มข้นมากขึ้นในลักษณะของการเขตการค้าเสรีภายในได้ข้อตกลงการค้าเสรีในรูปแบบต่าง ๆ หรือแม้แต่การรวมกันเป็นตลาดเดียว โดยมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นแรงขับเคลื่อนหรือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินธุรกิจการค้าและการลงทุน รวมทั้งการทำธุกรรรมทางด้านการเงินระหว่างประเทศเป็นไปได้ด้วยความรวดเร็วและมีต้นทุนการดำเนินการที่ต่ำลง

อย่างไรก็ตามในขณะที่การค้าสินค้าและบริการระหว่างประเทศมีความเสี่ยงมากขึ้นและไม่ต้องแข่งขันกับกำแพงภาษี

นำเข้าที่สูง เช่น ในปัจจุบันแลนมีการข่มขู่ความสงบทางการค้ามากขึ้น แต่ก็มีแนวโน้มว่าจะมีกฎเกณฑ์และมาตรฐานในด้านอื่น ๆ ที่ถูกนำมาใช้ประกอบด้วยในการดำเนินธุรกิจทางการค้าและการลงทุนมากขึ้น อาทิ มาตรฐานด้านคุณภาพสินค้า ข้อกำหนดด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความเข้มงวดมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องปรับมาตรฐานการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างแท้จริง

ทางด้านการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการระหว่างประเทศบว่าเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้นกัน ซึ่งจะเป็นแรงผลักให้การย้ายฐานการผลิตสู่ประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตต่ำลง ต่อไป โดยที่จีนและอินเดียจะกลายเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของโลก นอกจากนี้การเคลื่อนย้ายเงินทุนหรือการลงทุนระหว่างประเทศจะสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้นเมื่อการตกลงการค้าเสรี

มีความครอบคลุมถึงการไม่เลือกปฏิบัติและมีกระบวนการที่เป็นธรรม (Procedural fairness) ต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรวมถึงการที่สามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเพื่อจุดประสงค์ในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์และตลาดตราสารหนี้ได้อย่างเสรี

รวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศในภาคธุรกิจบริการที่จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีด้านบริการโดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การให้บริการข้ามประเทศสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น และสนับสนุนให้การ outsource ด้านบริการเพิ่มขึ้น

นวัตกรรมด้านการเงิน : เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีความเสี่ยง

ตลอดจนมีการพัฒนานวัตกรรมทางด้านการเงินที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยเช่นกันล่าสุดคือไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อจุดประสงค์ในการสนับสนุนหรือ back up การทำธุรกรรมด้านการค้าสินค้า บริการ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศเท่านั้น

แต่รวมไปถึงการตรวจสอบหากำไรหรือประโยชน์สูงสุดจาก การดำเนินธุรกรรมทางการเงินภายใต้บิบิทโลกล้วนพร้อมแน่ อาทิ การทำกำไรจากการตัวแลกเปลี่ยน การเคลื่อนย้ายเงินออกไปปัลงทุนในตราสารทางการเงินในประเทศไทยที่คาดว่าจะให้ผลประโยชน์สูงสุดและการทำสัญญาซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า เป็นต้น โดยมีผู้เล่นที่เรียกว่ากองทุนบริหารความเสี่ยง (Hedge Fund) ซึ่งจะมีบทบาทมากขึ้นและมีผลต่อการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนในระยะยาว โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีจุดอ่อน เชิงโครงสร้างหรือการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจไม่เหมาะสม เช่น การที่มี spare capacity ในกรณีที่มีความต้องการในระดับที่ต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ความต้องการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเก็บกำไรจากราคาน้ำมันในตลาดล่วงหน้าได้มาก

ทั้งนี้ภายใต้บิบิทการเปลี่ยนแปลงด้านการค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศที่มีความซับซ้อน และรวดเร็วมากขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจเอกชน สถาบันการเงิน และผู้กำกับดูแล ต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพ

การดำเนินงานทั้งในด้านการผลิตและการขาย การปฏิบัติตามมาตรฐานที่เป็นสากลมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการรายงานผลประกอบการหรือรายงานทางการเงินอื่น ๆ ที่ต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

นอกจากนี้การที่ภาคเศรษฐกิจบริวมีแนวโน้มที่จะดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาที่รวดเร็วมากขึ้นนั้น ภาคสถาบันการเงินก็ต้องปรับตัวในเรื่องการบริหารความเสี่ยงและควบคุมคุณภาพของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นด้วย โดยมีแนวโน้มที่ชัดเจนว่าในอนาคต กฎ ระเบียบ การกำกับตรวจสอบและธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและธุรกิจเอกชนจะมีความเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งจะทำให้สถาบันการเงินและภาคเอกชนต้องปรับตัวและปรับปูรงกิจการให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เร่งสร้างบรรษัทภิบาล และรายงานผลประกอบการอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเงิน : เอเชียกับบทบาทหัวรถจักรขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก

การรวมตัวทางเศรษฐกิจและการเงินของโลก ที่จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาประเทศไทยและประเทศอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ มี 5 เรื่องหลัก คือ

เรื่องแรก การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวิภาคี พหุพาคี และภูมิภาค โดยในช่วงเวลา 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทย ได้มีการเจรจาการค้าเพื่อทำข้อตกลงการค้าเสรีหลายฝ่ายหรือพหุพาคี 3 รอบและรอบหลังสุดเป็นการเจรจาภายใต้กรอบการค้าเสรีขององค์กรการค้าโลก โดยมีกระแสการผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจโลกใหม่ โดยมุ่งที่จะทำกู่ภูมิภาคในเรื่องอื่นๆ โงนเข้ากับการค้า เช่น

การลงทุน การแข่งขัน การจัดซื้อโดยรัฐ เป็นต้น แต่อย่างไร ก็ตามภาคราชยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ในหลายเรื่อง อาทิ การเปิดตลาดเสรีด้านบริการ การยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก และการยกเลิกการอุดหนุนสินค้าเกษตรของประเทศไทยที่พัฒนาแล้ว เป็นต้น

ความตั้มเหลวของการตกลงการค้าเสรีพุพารค์ได้ทำให้ หลายประเทศหันมาให้ลำดับความสำคัญกับการทำความตกลง การค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าในลักษณะของการค้าเสรีทวิภาคีและ ภูมิภาคกันมากขึ้น (Bilateral and Regional Free Trade Agreement) โดยที่ภาคราชฯ ข้อตกลงใหม่ ๆ ครอบคลุมทั้งด้านการค้าและ ด้านอื่น ๆ อาทิ ด้านการลงทุน ด้านบริการ ลิขสิทธิ์ และการ เคลื่อนย้ายแรงงาน

ปัจจุบันจำนวนข้อตกลงในลักษณะทวิภาคีและภูมิภาค เพิ่มขึ้นมากกว่า 4 เท่าโดยมีจำนวนสูงถึง 230 กลุ่มข้อตกลงใน ปี 2547¹ และอีกประมาณ 60 กลุ่มข้อตกลงกำลังอยู่ในขั้นตอน ต่าง ๆ ของการเจรจา ซึ่งคาดว่าจะตกลงกันได้ในปี 2548 ทำให้มีกลุ่มข้อตกลงประมาณ 290 กลุ่ม และเกือบทุกประเทศอยู่ใน กลุ่มข้อตกลงการค้าเสรีอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม² และโดยเฉลี่ย แต่ละประเทศอยู่ในอย่างน้อย 6 กลุ่มข้อตกลงการค้าเสรีใน ระดับภูมิภาค (Regional Free Trade Agreements: RTAs)

รวมทั้งผลจากการที่ประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินนโยบาย เศรษฐกิจและการค้าที่เสรีมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศ กำลังพัฒนา ทำให้สัดส่วนในการค้าโลกเพิ่มขึ้นจาก 20% ใน ปี 2503 เป็นประมาณร้อยละ 35 ในปี 2547 ตลอดจนทำให้ ปริมาณและนุ辱ค่าของการค้าโลกได้เพิ่มขึ้นมากตามไปด้วย

ผลกระทบต่อไทย : การค้าขยายตัว ครอบคลุมประชากรร้อยละ 45 ของ ประชากรโลก และต้องเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารเศรษฐกิจล้วนรวม และระดับจุลภาคเพื่อการแข่งขันมากขึ้น

ทางด้านประเทศไทยจะมีข้อตกลงระดับทวิภาคีกับ 8 ประเทศกับอีก 2 กลุ่ม โดยตลาดส่งออกของประเทศไทยที่มี

¹ จากการที่มีประเทศเข้ามาร่วมกับสหภาพยุโรปอีก 10 ประเทศตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2547 ทำให้จำนวนข้อตกลงในลักษณะที่เป็นทวิภาคีและ ภูมิภาคลดลงจาก 285 ข้อตกลงเป็น 229 ข้อตกลง

² มีเพียง 12 ประเทศเท่านั้นที่ไม่อยู่ในกลุ่มข้อตกลงการค้าเสรีใด ๆ เลยและเป็นประเทศที่เป็นหมู่เกาะเล็ก ๆ

ข้อตกลง FTA จะครอบคลุมประชากรร้อยละ 45 ของประชากร โลก ซึ่งมีขนาด GDP เท่ากับร้อยละ 48.4 ของเศรษฐกิจโลก

ทำให้โอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีมากขึ้น ทั้ง จากการค้าภายในกลุ่มข้อตกลงและกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่นที่ให้ ลำดับความสำคัญของตลาดไทยมากขึ้นในฐานะที่เป็น spring board ไปสู่ตลาดเอเชีย แนวโน้ม RTAs ที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้ระบบ การค้าโลกมีความซับซ้อนมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยต่าง ๆ มีข้อตกลงที่แตกต่างกัน และใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มคู่ค้าภายใต้ข้อตกลง ที่แตกต่างกันไป (Spaghetti bowl effect) ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติ ทางพิธีศุลกากรมีความยุ่งยากมากขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจเอกชน ต้องปรับตัวและมีการเข้าถึงฐานข้อมูลที่ครบถ้วนเหมาะสมโดย การสนับสนุนของภาครัฐเพื่อให้การดำเนินธุรกิจมีความคล่องตัว

ขณะเดียวกันการแข่งขันจากกลุ่มจะรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากจะมีจำนวนประเทศที่ได้รับผลประโยชน์ในการเข้าถึง ตลาดจากการที่เป็นสมาชิกของข้อตกลงต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะ ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวทั้งในกระบวนการบริหารเศรษฐกิจ ส่วนรวมให้มีประสิทธิภาพ และการปรับตัวในระดับจุลภาคเพื่อ ให้แข่งขันได้ อาทิ การเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานแรงงาน / สินค้า รวมทั้งมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการผลิตและการ ขนถ่ายสินค้า ซึ่งเป็นการปรับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการ บริหารจัดการ เป็นต้น

การเปิดเสรีของจีน และอินเดีย : ไทย ต้องเร่งสร้างเครือข่ายการค้า และ การลงทุน

นอกจากนี้ผลการดำเนินนโยบายการค้าการลงทุนที่เป็น เสรีมากขึ้นของประเทศไทยและอินเดียทำให้เศรษฐกิจของสอง ประเทศนี้ขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ และบนพื้นฐานของความ เป็นตลาดใหญ่ มีกำลังแรงงานมาก ค่าจ้างแรงงานต่ำ และมี ทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพ ทำให้ประเทศไทยและอินเดีย ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นตามลำดับ

สำหรับประเทศไทยอินเดียยังมีความได้เปรียบในด้านภาษา

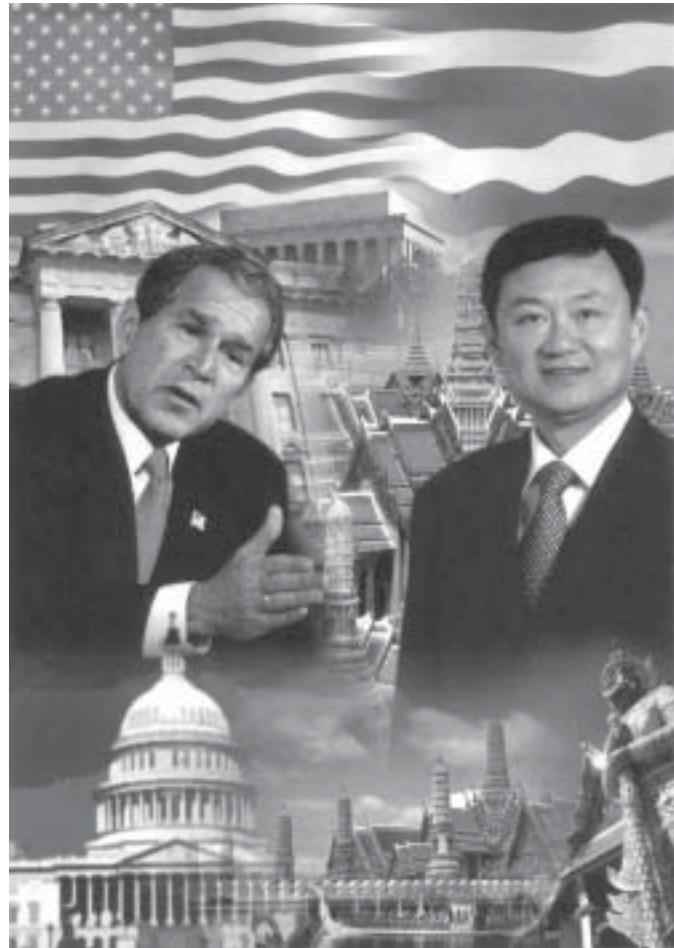
องค์กรฯ และทรัพยากรบุคคลในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้ประับความสำเร็จและความมีความได้เปรียบในด้านบริการที่เกี่ยวเนื่องกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น (IT-enabled services) ส่วนประเทศไทยจะกลายเป็นผู้ประกอบการและผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่เป็น World class มากรขึ้น จากการที่บรรชชาข้ามชาติต่าง ๆ มีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ดังนั้นการสร้างเครือข่ายทางการค้าและการลงทุนกับสองประเทศนี้จึงเป็นเรื่องที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ ประกอบกับสัดส่วนของชนชั้นกลางของสองประเทศนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวต่อเนื่องและมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น จะทำให้กำลังซื้อเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้งสองตลาดนี้จะมีความสำคัญต่อการส่งออกและการท่องเที่ยวของไทยมากขึ้นตามลำดับ ในขณะที่การแข่งขันในสองตลาดนี้จากประเทศต่าง ๆ ก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจสหัสฯ : ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจโลก และการค้าระหว่างประเทศ

เรื่องที่สองความไม่สมดุลของเศรษฐกิจสหัสฯ การแก้ปัญหา และผลกระทบต่อนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน และค่าเงินสกุลต่าง ๆ ในโลก สหัสฯ ซึ่งเป็นประเทศเศรษฐกิจหลักและเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจโลก มีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลบประมาณเพิ่มขึ้นตามลำดับโดยการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงปี 2534-2543 เป็นร้อยละ 3.9 และ 4.4 ในปี 2544 และ 2545 และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นร้อยละ 4.8 ในปี 2546 และร้อยละ 5.7 ในปี 2547

ขณะที่นโยบายประเทศในเอเชียโดยเฉพาะ ญี่ปุ่น จีน และประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียมีการเก็บคลุบัญชีเดินสะพัดในระดับสูงมากอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ประเทศเหล่านี้มีการสำรองเงินตราต่างประเทศ (International reserves) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งสะท้อนว่าในโลกปัจจุบันประเทศไทยซึ่งมีการออมที่ไม่เพียงพอที่จะใช้เป็นแหล่งเงินทุน ต้องกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศ และประเทศที่ให้กู้ก็เป็นประเทศในเอเชียที่มีการออมสูง

“
โลกปัจจุบันประเทศไทย
ซึ่งมีการออมที่ไม่เพียงพอ
ก็จะใช้เป็นแหล่งเงินทุน
ต้องกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศ
และประเทศไทยให้กู้ก็เป็นประเทศในเอเชีย
ที่มีการออมสูง”
”

สถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนสหัสฯ มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมาก และโดยการก่อหนี้เพิ่มขึ้นตามลำดับ จากแรงกระตุ้นที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับที่ต่ำมากเป็นประวัติการณ์และต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ในขณะที่รัฐบาล สหัสฯ เองก็มีการใช้จ่ายบประมาณเป็นจำนวนที่สูงกว่ารายได้ที่สามารถจัดเก็บได้ ทำให้รัฐบาลสหัสฯขาดดุลการคลังคิดเป็นประมาณว้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2547

ความไม่สมดุลดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามลำดับและนับว่า เป็นความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจโลก และเป็นความเสี่ยงต่อการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากการแก้ปัญหาความไม่สมดุลโดยการใช้นโยบายการเงินและการค้าที่เข้มงวดมากขึ้นของสหัสฯ จะเป็นแรงกดดันต่อนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน การค้าและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในเอเชีย ในขณะที่ค่าเงินยูโรที่สูงขึ้นเรื่อยๆไปเป็นคุปสรวยต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจยุโรป

เศรษฐกิจโลกขยายตัวช้าลง และต้องดำเนินนโยบายการเงินและการคลังที่ผสมผสานมากขึ้น

แนวโน้มในระยะต่อไปคือ การดำเนินนโยบายการเงินและการคลัง รวมทั้งนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่เข้มงวดมากขึ้นของสหัสฯ จะทำให้ความต้องการสินค้าและบริการในตลาดสหัสฯ ขยายตัวได้ช้าลง และจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศต่างๆ ที่มีตลาดสหัสฯ เป็นตลาดส่งออก รวม

ทั้งมีผลต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ต่อภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ซึ่งในที่สุดแล้ว จะทำให้เศรษฐกิจโลกขยายตัวได้ช้าลง

ในกรณีที่เป็นการปรับตัวที่ค่อยเป็นค่อยไป เศรษฐกิจโลกก็จะยังมีเสถียรภาพ แต่ถ้าการดำเนินนโยบายมีความเข้มงวดอย่างรวดเร็วเกินไป และประชาชนและนักลงทุนเองก็ขาดความเชื่อมั่น การปรับตัวก็จะรุนแรง ความต้องการสินค้าและบริการของสหัสฯอาจจะถึงขนาดหดตัว และทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวอย่างรุนแรงหรือหดตัว

หรือในกรณีที่นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจและค่าเงินดอลลาร์ สรอ. ลงอย่างรวดเร็วและลดความต้องการในพันธบัตรหรือสินทรัพย์สกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ลงอย่างรวดเร็วจะทำให้ค่าเงินดอลลาร์ อยู่ในลงอย่างรวดเร็วและเกิดเป็นปัญหาวิกฤตค่าเงินได้

อย่างไรก็ตามเป็นที่คาดกันว่า สถานการณ์ในระยะต่อไปจะเป็นการผสมผสานระหว่างทั้งการดำเนินนโยบายดอลลาร์อ่อนตัว การดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวด การลดการขาดดุลลงบประมาณที่ควบคู่ไปกับการปฏิรูปกองทุนบำเหน็จนาญเพื่อลดภาระการคลังและการระดูนการออมภายในประเทศของสหัสฯ ในขณะที่ความต้องการในสินทรัพย์สกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ของนักลงทุนต่างชาติจะค่อย ๆ ชะลอลง แต่จะไม่วัดเร็วและหันทีหันใจ เนื่องจากนักลงทุนเองก็ตระหนักรู้ว่าวิกฤตค่าเงิน ถ้าเกิดขึ้นจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่รุนแรง และนักลงทุนส่วนหนึ่งยังประเมินว่าเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินดอลลาร์กับความเสี่ยงที่ค่าเงินดอลลาร์จะอ่อนตัวลงก็นับว่ายังเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

เอเชียดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น

นอกจากนี้ประเทศไทยในเอเชียเองมีความจำเป็นต้องดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยปล่อยให้กลไกทางการตลาดและปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจกำหนดค่าเงิน เพื่อให้ค่าเงินสะท้อนปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แท้จริง และป้องกันการที่ค่าเงินต่ำหรือสูงกว่าความเป็นจริง ที่สำคัญเพื่อให้มี autonomy ในการดำเนินนโยบายการเงินภายในประเทศ และการควบคุมอัตราเงินเพื่อได้มาตรฐานในอนาคต

การดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ยึดหยุ่นมากขึ้นของประเทศจีน และประเทศในเอเชียอื่น ๆ จะทำให้การจัดการเศรษฐกิจมหภาคของภูมิภาคมีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการที่ภาครัฐกิจเอกชนรับรู้ถึงความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงของค่าเงิน จะทำให้มีการคำนึงถึงต้นทุนที่แท้จริง และการซัดเชยระหว่างผลได้กับผลเสียในการดำเนินธุกรรมทางการเงินต่าง ๆ รวมทั้งทำให้เอกชนเริ่มปรับตัวในการเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

พฤติกรรมดังกล่าวจะช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดปัญหาวิกฤตการณ์ด้านค่าเงินในอนาคต และประเทศต่าง ๆ จะลดการใช้เงินโดยบานปลายค่าเงินเป็นเครื่องมือในการแข่งขันด้านราคา เพื่อลดความบิดเบี้ยนของค่าเงินที่แท้จริง แต่จะมุ่งเน้นในการใช้เงินโดยบานปลายอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

การรวมตัวและความร่วมมือทางการเงินระหว่างประเทศมีมากขึ้น

เรื่องที่สาม การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงด้านการเงินระหว่างประเทศ (International capital movements and global financial integration) ในเรื่องนี้มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 2 ประการที่จะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยโดยเฉพาะต่อการปรับตัวของภาคการเงินในอนาคต คือ

● **การรวมตัวและความร่วมมือทางการเงินระหว่างประเทศ :** ในอนาคตการรวมตัวทางด้านการเงิน Global financial integration จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้แหล่งเงินทุนร่วมกันเป็น Global pool of saving ที่จะทำให้การระดมและจัดสรรทรัพยากรทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสร้างเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

ความคืบหน้าของความร่วมมือและการรวมตัวทางการเงินที่สำคัญคือ การใช้เงินสกุลยูโรและการที่จะสกุลเงินยูโรจะครอบคลุมประเทศสมาชิกจำนวนมากขึ้น และการพัฒนาตลาดพันธบัตรระหว่างประเทศ อาทิ การพัฒนาตลาดพันธบัตรเอเชีย เพื่อเปิดช่องทางในการระดมทุนของภาคเอกชนให้กว้างขึ้น และข้อตกลงความร่วมมือในการใช้ทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศร่วมกัน เพื่อป้องกันวิกฤตอัตราแลกเปลี่ยนในยามที่

จำเป็น (Chiang Mai Initiative) เป็นต้น

แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนับว่า เป็นความคืบหน้าในด้านการรวมตัวทางการเงินที่เข้มข้นกว่าการเปิดเสรีทางการเงินของประเทศกำลังพัฒนาในช่วงปลายทศวรรษ 1980s โดยการลดการควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศกัน และภายหลังจากในช่วงปลายทศวรรษ 1990s ที่ข้อตกลงทางเศรษฐกิจต่าง ๆ อาทิ กลุ่ม EU, ASEAN, APEC Forum, NAFTA, GRAN, CARICOM, และ CACM เป็นต้น ได้ครอบคลุมความร่วมมือด้านตลาดเงินตลาดทุนเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนให้ความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนมีความคล่องตัวและเชื่อมโยงกันได้มากขึ้น

ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว **ประเทศไทย** จำเป็นต้องเร่งการพัฒนาตลาดการเงินมากขึ้น ภายใต้กฎหมายและมาตรฐานที่เป็นสากลมากขึ้น เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเข้ากับตลาดการเงินระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น รวมทั้งมีระบบการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่เข้มงวดมากขึ้นเพื่อให้เกิดการระดมทุนไปสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมและมีผลิตภาพ

การลงทุนในตลาดทุนและการลงทุนด้านภาคบริการมีบทบาทมากขึ้น

● **การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง การเปิดเสรีทางการค้า การลงทุนและการเงินทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น และแนวโน้มที่ชัดเจนว่า ในอนาคตการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างที่สำคัญใน 2 มิติ คือ**

มิติแรก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประเทศเงินทุน การลงทุนในหุ้นและตราสารทางการเงิน (Portfolio investment) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบกับการลงทุนโดยตรง (Direct investment) และการกู้ยืม (Foreign borrowing) เนื่องจากตลาดทุนในประเทศต่าง ๆ มีการพัฒนามากขึ้น และสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนกระจายความเสี่ยงไปสู่ตลาดต่าง ๆ มากขึ้น

มิติที่สอง สำหรับการลงทุนโดยตรง โดยภาพรวมของโลกการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมมีสัดส่วนลดลง ในขณะที่การลงทุนในสาขาบริการ

มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสาขาเพื่อการให้บริการทางธุรกิจ อาทิ การธนาคาร การประกัน และโทรคมนาคมและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุน โดยที่ในสาขาบริการของมีแนวโน้มเปิดเสรีมากขึ้น

นอกจากนี้ความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีในด้านการสื่อสารก็จะทำให้การผลิตในสาขาบริการสามารถเคลื่อนย้ายฐานการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์จากต้นทุนและทำเลที่ตั้งได้มากขึ้นและเกิดเป็นกระแส Offshore business process outsourcing

ภายใต้แนวโน้มดังกล่าว ประเทศไทยต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องวางแผนยุทธศาสตร์ให้ได้ประโยชน์จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และพัฒนาพัฒนาภาคบริการให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้มากขึ้น ตลอดจนต้องมีการกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากต่างประเทศในรูปของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันมิให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างลั่นสร้างความผันผวนต่อตลาดการเงินและสร้างแรงกดดันต่ออัตราแลกเปลี่ยนจนเกิดความผันผวน

ส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไปสู่สาขาบริการมากขึ้นจะทำให้ประเทศไทยกำลังพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยสามารถเขื่อมโยงของเศรษฐกิจกับตลาดโลกได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังจะช่วยสนับสนุนทั้งในด้านเงินทุน วิทยาการ และทักษะ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

กองทุนบริหารความเสี่ยงขยายตัวเพิ่มขึ้นมากทั้งด้านจำนวนและมูลค่า

เรื่องที่สี่ กองทุนบริหารความเสี่ยงและพฤติกรรมการเก็บกำไรในค่าเงินและราคาน้ำมันค้าในตลาดล่วงหน้า จะทำให้ราคาน้ำมันค้าผันผวนกว่าการเคลื่อนไหวตามปัจจัยพื้นฐาน

ในปัจจุบันกองทุนบริหารความเสี่ยง (Hedge funds) เพิ่มขึ้นมากทั้งในด้านจำนวนกองทุนและมูลค่าสินทรัพย์ภายใต้การบริหารของกองทุน โดยเพิ่มขึ้นจาก 6,200 กองทุน มูลค่าสินทรัพย์รวม 480 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี 2542 เป็น 8,800 กองทุน มูลค่า 970 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี 2547

และผลักสำคัญที่ทำให้ธุรกิจนี้มีการขยายตัวในระดับสูงคือผลตอบแทนที่ Hedge funds ส่วนใหญ่ทำได้สูงกว่าผลตอบแทน

เฉลี่ยของตลาด รวมทั้งการเปลี่ยนกลยุทธ์การลงทุนของนักลงทุนสถาบันมาเป็น Active investment มากขึ้นโดยเน้นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ซึ่ง Hedge funds บางประเภทมีลักษณะของการลงทุนที่ใช้เครื่องมือทางการเงินหลายรูปแบบในการกระจายความเสี่ยงและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหรือผันผวนของตลาด

ทั้งนี้ปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการดำเนินธุรกิจของ Hedge funds ที่สำคัญได้แก่ การขยายตัวของตลาดการเงินและการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่ตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุนอย่างหลากหลาย ประกอบกับมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรีมากขึ้น และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่สนับสนุนการดำเนินธุรกิจทางการเงินได้หลายรูปแบบและรวดเร็วมากขึ้น

กองทุนบริหารความเสี่ยงมีผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินและราคาสินค้าวัตถุดิบ

แม้ว่าในด้านหนึ่งการลงทุนของ Hedge funds จะเพิ่มทางเลือกการลงทุนในตลาดการเงินและขยายฐานนักลงทุน และกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินขึ้น แต่ขณะเดียวกันการลงทุนของกองทุนขนาดใหญ่ สามารถผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินและราคาสินค้าวัตถุดิบสำคัญได้

โดยเฉพาะจากการของทุนเพื่อการเก็บกำไรและกองทุนระดับโลกที่มีการลงทุนและเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างตลาดการ

เงินต่าง ๆ เพื่อหาประโยชน์สูงสุด และมีแนวโน้มเป็นการลงทุนระยะสั้นและสามารถเคลื่อนย้ายระหว่างตลาดได้อย่างรวดเร็ว ในปริมาณสูง เมื่อเห็นช่องทางและโอกาสที่ดีกว่า จะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงของระบบการเงินได้ โดยเฉพาะใน Emerging markets ซึ่งมีขนาดเล็กและมีสภาพคล่องต่ำ และไม่สามารถต้านทานแรงกระทบจากภายนอกได้มากนัก

การเก็บกำไรของกองทุนในตลาดล่วงหน้าก็สามารถส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพราคาสินค้าได้ อาทิ การเก็บกำไรในตลาดพลังงานร่วมกับสถาบันการเงิน และกองทุนอื่น ๆ ได้ส่งผลให้ราคาน้ำมันพุ่งสูงขึ้นเกินกว่าปัจจัยพื้นฐานถึง倍 เรตผล 10-15 ดอลลาร์ สรอ.

นอกจากนี้การกู้ยืมของกองทุนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระดับสูงเพื่อขยายการลงทุนก็จะเกิดความเสี่ยงกับสถาบันการเงินเจ้าหนี้ได้มากขึ้น และอาจเกิดผลกระทบกับระบบการเงินโดยรวมได้หากกองทุนบริหารความเสี่ยงขนาดใหญ่ที่มีสัดส่วนหนึ่งสิบต่อทุนสูงเกิดปัญหาทางการเงิน เช่น กรณีของ Long Term Capital Management Fund (LTCM) ในปี 1998

แนวโน้มการขยายตัวของธุรกิจในอนาคตและจากพฤติกรรมของ Hedge funds บางประเภทในช่วงที่ผ่านมา สะท้อนว่าการดำเนินธุรกิจของ Hedge funds จะยังเป็นปัญหา/อุปสรรคต่อการบริหารจัดการเศรษฐกิจและระบบการเงินของประเทศไทยในระยะต่อไป เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับขนาดของกองทุนขนาดใหญ่ ฯ กองทุนทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตลาดการเงินในประเทศและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ ๆ (เช่น ตราสารอนุพันธ์) เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการ แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้กลายเป็นการเพิ่มเครื่องมือในการดำเนินธุรกิจให้กับ Hedge funds

ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและธุรกิจเอกชนจะเข้มงวดมากขึ้น

เรื่องที่ห้า กฎระเบียบ การกำกับตรวจสอบและธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและธุรกิจเอกชนจะเข้มงวดมากขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคธุรกิจเอกชน และระบบเศรษฐกิจโดยรวม เช่น Basel II และ COSO2

ภายใต้บริบทที่มีการรวมตัวทางการเงินและมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศมากขึ้น ซึ่งทำให้มีการดำเนินธุรกิจรวมทางการเงินระหว่างประเทศมีรูปแบบและเครื่องมือที่หลากหลายมากขึ้น และทำให้เกิดการเก็บกำไรได้ง่ายขึ้น

ในขณะที่การติดตามพฤติกรรมนักลงทุนในการเคลื่อนย้ายเงินทุนกระทำได้ยากขึ้น ดังนั้นจึงมีการผลักดันในระดับระหว่างประเทศเพื่อให้มีการบังคับใช้การกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานสากลมากขึ้นและมีความเข้มงวดมากขึ้น

นอกจากนี้ภายในประเทศการเงินในปี 2540-2541 ประเทศไทย ฯ ก็ให้คำตับความสำคัญในการปรับโครงสร้างภาคการเงินภายในประเทศให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เช่นเดียวกับการเร่งสร้างบรรษัทภิบาลในภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้การใช้ทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) ได้กำหนดและเผยแพร่ Basel II Framework เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการกำกับสถาบันการเงินซึ่งประกอบด้วย 3 pillars คือ

● การดำเนินการของทุนขั้นต่ำ (Minimum capital requirement) ซึ่งภายใต้มาตรฐาน Basel II ใหม่ที่จะนำมาใช้ในอนาคตนั้น การวัดความเพียงพอของเงินกองทุนธนาคารพาณิชย์จะต้องประเมินความเสี่ยง 3 ด้าน คือ Credit risk ซึ่งต้องดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบันแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงน้ำหนักความเสี่ยงของสินเชื่อต่าง ๆ ตามแนวทางใหม่ และน้ำรวม

Market risk ของสินทรัพย์ทุกประเภท และ Operating risk ใน การดำเนินงานของสถาบันการเงิน ในการคำนวณบริมาณเงิน กองทุนขึ้นต่ำที่ต้องดำเนิน

● กระบวนการและขั้นตอนในการกำกับดูแลภายใต้ แนวทางในการบริหารความเสี่ยง และความโปร่งใสในการ กำกับดูแล (Supervisory review process)

● วินัยทางการตลาด (Market discipline) โดยมีการ เปิดเผยข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินการภายใต้ pillars 1 และ 2

การบังคับใช้มาตราฐานใหม่ Basel II ในอนาคต³ จะมีผล ต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินและการกำกับดูแล สถาบันการเงินอย่างมาก ซึ่งจะต้องมีการเตรียมความพร้อม ของบุคลากรและระบบงาน ระบบบัญชี การบริหารความเสี่ยง และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งจะมีผลต่อเนื่องต่อภาค ธุรกิจเอกชนที่ต้องปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบและมาตรฐานใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะมีนัยสำคัญต่อการปรับ ประสิทธิภาพของภาคเอกชน ประกอบกับมีการผลักดันให้การ รายงานทางการเงินของภาคธุรกิจเอกชนมีความโปร่งใสและ ตรวจสอบได้มากขึ้น (COSO II)

นอกจากนี้การใช้ Basel II จะทำให้การประเมินความ เสี่ยงสะท้อนความเป็นจริงมากขึ้น และจะผลักดันให้สถาบัน การเงินปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะส่ง ผลต่อความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินโดยรวมและการ จัดสรรงรรภการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ Basel II ได้ กำหนดให้นำหนักรความเสี่ยงในการปล่อยกู้แก่ SMEs และผู้กู้ รายย่อยลดลงจากเดิมและต่ำกว่าบริษัทขนาดใหญ่ จะมีส่วน ช่วยให้ SMEs และผู้กู้รายย่อยเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ได้ง่ายขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเงินของโลก ที่สำคัญในอนาคตเป็นการเปลี่ยนแปลง ใน 5 ด้านด้วยกันคือ ด้านการทดลองการค้าเสรีในระดับทวิภาค ภูมิภาค และพหุพาคี ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจสหัส ภาระค่าใช้จ่ายเงินทุน ระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงของตลาดเงินทุนในโลก กองทุนบริหารความเสี่ยงกับการเก็บกำไรจากค่าเงินและราคา สินค้า และด้านธรรมาธิบาลของสถาบันการเงินและภาคเอกชน

ผลกระทบจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยจะต้องเตรียมพร้อมในทุกด้าน ตั้งแต่การปรับโครงสร้างการ ผลิตให้มีประสิทธิภาพและแข็งแกร่งขึ้นได้มากขึ้น การปฏิรูปภาคการ เงินให้มีโครงสร้างที่สมดุลมากขึ้นระหว่างตลาดเงินและตลาดทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบันการ เงิน และการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ และเพิ่มประสิทธิภาพความ สามารถการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ให้อย่างยั่งยืน

◆◆◆◆◆

³ คาดว่าประเทศไทยจะมีการบังคับใช้มาตราฐาน Basel II ในปี 2551 แต่สำหรับประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของ BCBS ซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว 13 ประเทศจะ บังคับใช้มาตราฐานใหม่ในปี 2549

ປະເທົມນີ້ ໂພຣິວຣຸຄຸນ

ປະຮາບສກາວຸຕສາຫກຮຽມແຫ່ງປະເທດໄກຍ

ອຸຕສາຫກຮຽມໄກຍ ປຣັບຕັວອຍ່າງໄວ ໄທ້ເປັນແບິງ

ທ່ານ

ກລຳກວດກວກກວກແຂ່ງຂັນ
ໃນຍຸດໂລກາກິວຕົນທີ່ເພີ່ມມາກັບຫຸ້ນທຸກຂະນະ
ປະເທດໄກຍຈໍາເປັນຕົ້ນທີ່ມີການປັບ
ໂຄຮັງສ້າງກາຄອຸຕສາຫກຮຽມຂອງໄກຍ ເພື່ອ
ເພີ່ມຄັກຢາພໃນການພັດນາສິນຕຳແລະ
ບໍລິການໃຫ້ເປັນທີ່ຕົ້ນການຂອງຕາມໂລກ
ຮວມໄປເລີ່ມການເພີ່ມມຸລຄ່າຍຄລິດຕ່າງໆ ໃຫ້ມີ
ມາກກວ່າມຸລຄ່າການພົມພັດທີ່ມາຈາກແຮງງານ
ແລະວັດຖຸດີບແຕ່ເພີ່ມຍອຍ່າງເດືອກ

ການປັບໂຄຮັງສ້າງກາຄອຸຕສາຫກຮຽມ
ຂອງໄກຍດັ່ງກ່າວ ນາຍປະເທົມນີ້
ໂພຣິວຣຸຄຸນ ປະຮາບສກາວຸຕສາຫກຮຽມ
ແຫ່ງປະເທດໄກຍ (ສ.ອ.ທ.) ເໜີ່ວ່າ ກາງວິຊຍ
ແລະພັດນາ ການພັດນາເຄື່ອຂ່າຍວິສາຫກິຈ
(Cluster) ການພັດນາວິສາຫກິຈຂະດັກລາງ
ແລະຂະດຍ່ອມ (SMEs) ຕດອດຈົນເວົ້ອງ
ໂລຈິສຕິກົດ (Logistics) ນັບເປັນເວົ້ອງ
ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ການປັບໂຄຮັງສ້າງ

ກາຄອຸຕສາຫກຮຽມເປັນອ່າງຍິ່ງ

ອຸຕສາຫກຮຽມໄກຍໂຕເຮົວ ກາຄຮູ້ເປັນປັຈຍສັບສັນນຸ້ນ ທີ່ສຳຄັນ

ຜລ ສຳເຮົາຈະອຳນວຍການພັດນາ
ອຸຕສາຫກຮຽມໄກຍ ທີ່ມີການເຕີບໂຕ
ຍ່າງຍິ່ງເນື່ອງຕັ້ງແຕ່ອຳນວຍດັນສິນປັຈຈຸບັນ
ກລ່າວໄດ້ຈ່າ ເປັນຜລມາຈາກການມີປັຈຍ
ສັບສັນຫລາຍປະກາດ ໄນຈ່າຍເປັນ
ລັກສະນະທາງກົມືກາສດວິທະນາຄານ
ເປັນສູ່ການການພົມພັດ ຮວມທັງຕ່າງປະເທດ
ເໜີ່ວ່າປະເທດໄກຍມີຄັກຢາພູສູງໃນການ
ເປັນສປົງບອດສຳຮັບກໍາວຽກຮັດໄປສູ່
ພື້ນທີ່ອື່ນໆ

ຂະນະເດືອກກັນແຮງງານຂອງໄກຍ
ມີມາຄາຖຸກ ແຕ່ໄຟຟ້າແລະສອນ່າຍ ຫຼືດົງດູດໃຈ
ນັກລົງທຸນໃຫ້ເຂົ້າມາຍ່າງສົນໝາເສັມອຕລອດ

ໜ່າຍສົບປີທີ່ຜ່ານມາ ຮວມໄປເລີ່ມມີປັຈຍ
ກາຍໃນປະເທດອີກຫລາຍຍ່າງທີ່ເຂື້ອດ່ອ
ການເຕີບໂຕຍ່າງຈາດເຮົວຂອງອຸຕສາຫກຮຽມ
ໄກຍ ໂດຍເນັພະບັງປັຈຍການສັບສັນຈາກ
ວັດຖຸບາລທີ່ມີຢ່າງຕ່ອນເນື່ອງ

"ມັກຈະເຂົ້າໃຈພິດກັນວ່າ ການ
ສັບສັນຈາກກາຄຮູ້ ໄນມີຄວາມຕ່ອນເນື່ອງ
ເພົ່າມີການປັບປຸງວັດຖຸບາລເປັນຮະບະ ແຕ່
ຈົງຈໍາ ແລ້ວຄໍາພິຈາລາດີ່ງ ນີຍບາຍທີ່
ເກີຍວ້າຂ້ອງກັບການພັດນາເຫຼົ່າສູ້ກົດ
ອຸຕສາຫກຮຽມຂອງທຸກວັດຖຸບາລກເປັນໄປໃນ
ທີ່ສາມາດເດືອກກັນ ມີການລັກດັບຍ່າງ
ຕ່ອນເນື່ອມາໂດຍຕລອດ ການເຕີບໂຕຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນ
ຍ່າງມີທີ່ສາມາດເດືອກກັນ ພັດນາການ
ທີ່ສັບສັນນຸ້ນກາຄອຸຕສາຫກຮຽມໃຫ້ເປັນ
ໄປຕາມຮະບບ

ຕ້ອງຍອມຮັບວ່າທີ່ຜ່ານມາ ການ
ພັດນາກາຄອຸຕສາຫກຮຽມໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ

มาได้ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นมาจากการบูรณาการไทยเป็นตัวขับเคลื่อนผลักดันที่สำคัญ ภาคเอกชนเองก็ทำงานและช่วยกันขับเคลื่อนอย่างไม่นหยดยั้ง และทำงานร่วมกับภาคราชการได้ดี ทางรัฐบาลไม่เข้ามาเกี่ยวข้องรุนแรงมาก แต่จะดูอยู่ห่างๆ ทำให้เอกชนเป็นตัวชูโรงในการพัฒนาอยู่ตลอดมา”

อุตสาหกรรมไทยและ การพัฒนาบุคลากร การ วิจัยและพัฒนา

ทั้งนี้ การเติบโตของภาคอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะในช่วงก่อนปี 2540 ที่ผ่านมา นับเป็นยุคหนึ่งที่เศรษฐกิจและธุรกิจไทยเติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็นอย่างมากโดยสาเหตุมาจากเงินสกุลใหญ่ในโลกมีค่าแข็งมาก ทำให้การผลิต การส่งออกของประเทศไทยสามารถนำทางเศรษฐกิจมีความยกระดับมาก มีการขยายฐานการผลิตไปสู่ประเทศอื่นๆ ซึ่งกลยุทธ์เป็นแรงผลักให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

ผลกระทบที่ติดตามมาคือ ทำให้ไทยขาดความพร้อมหรือละเลยการพัฒนาในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการ

พัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมทางด้านการวิจัยและพัฒนา(Research and Development : R&D) ซึ่งนายประพัฒน์ฯ กล่าวถึงภาระการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นว่า

” อุตสาหกรรมไทยจะเน้นใช้เครื่องข้อมูลเทคโนโลยีเข้ามา ซึ่งที่เกิดขึ้นก็คือ เมื่อเวลาผ่านไป เรายังขาดเทคโนโลยีไว้ไม่ได้ประกอบกับตอนที่ภาคอุตสาหกรรมโตมากๆ มีการซื้อตัวบุคลากรกันด้วยราคากลาง โดยเฉพาะวิศวกร ที่นี้การจะรักษาเทคโนโลยีเอาไว้ โรงงานต้องมีวิศวกร แต่ช่วงนั้น วิศวกรเปลี่ยนงานกันบ่อยทำให้ในแต่ละโรงงานมีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่อื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องรังค์ คือผลิตคนมาทำ R&D ได้ไม่ทันกับความต้องการ สถาบันการศึกษาก็ไม่สนใจ จริงจังที่มาเขื่อมต่อเรื่องนี้กับภาคเอกชน”

พัฒนาบุคลากร การวิจัย และพัฒนา : ภาคธุรกิจ เอกชน ต้องร่วมมือกัน

สำหรับภาระการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมในปัจจุบันนี้ จะมองแต่เรื่องต้นทุนการผลิตในเชิงแรงงานหรือในด้านวัสดุคงเดิมเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ด้วยความที่โลกทุกวันนี้ได้เคลื่อนเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ การปรับโครงสร้าง

อุตสาหกรรมไทยเพื่อเข้าสู่การแข่งขัน บนเวทีโลก จึงต้องดำเนินการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและการบริการด้วยการเติมความรู้และเทคโนโลยีให้กับกระบวนการผลิตสินค้าและการบริการ

ดังนั้น ไทยจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหาการพัฒนาบุคลากร การวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และบริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น การดำเนินการแก้ไขปัญหาข้างต้นให้สำเร็จได้นั้น ภาครัฐต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ กับภาครัฐให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

เรื่องนี้ที่ภาครัฐและเอกชนควรมีการดำเนินการร่วมกันคือ การสร้างกองทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา โดยให้มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชนในลักษณะกึ่งบังคับ คล้ายกับการสร้างกองทุนประกันสังคมในปัจจุบัน

” ผมเคยคุยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าเราจะพัฒนา R&D ให้กับผู้ประกอบการกันอย่างไร ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องคงต้องเข้ามาร่วม เรายอดจะสร้างกองทุนที่สนับสนุน R&D ไปพร้อมกับการพัฒนาบุคลากรและเรื่องอื่นๆ ..แต่ปัญหาคือขาดแคลนทุนสนับสนุน....

สุดท้าย อาจจะต้องจะใช้ลักษณะกึ่งบังคับ เช่น ให้เอกชนเอาเงินมาสนับสนุนกองทุนสักส่วนหนึ่ง เช่น 1% แล้วรัฐบาลลงให้ส่วนหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าจำเป็นที่ต้องเข้ามาร่วมสร้างตรงนี้ เพราะเสียเงินไปแล้วดีกว่าจ่ายไปแล้วไม่ได้อะไรขึ้นมา รัฐบาลต้องจัดจ้างเรื่องนี้ เพราะถ้าไม่ทำ อนาคตเราจะสูญชาติอื่นไม่ได้ ”

นอกจากนี้ ต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติหรือเปลี่ยนความคิดของผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตที่มักมีความเชื่อในอดีตกันว่า “พัฒนาบุคลากรแล้ว สกัดคนที่ได้เรียนรู้มากๆ ปีกกล้าหาแข็งก็จะออกจากบริษัทไป รวมทั้งผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมไม่ค่อยมีร่วมมือระหว่างกัน ถือว่าเป็นคู่แข่งกัน”

นายประพัฒนฯ กล่าวย้ำว่า “จะต้องเปลี่ยนความคิดมาเป็นว่า ทุกรายจะเป็นห้องคู่แข่งก้าวค้า และเป็นห้องพัฒนามิตรในการส่งเสริมกันและกัน ที่ญี่ปุ่น บริษัทใหญ่ๆ ที่เป็นคู่แข่งกันโดยตรง แต่ ก็มีการทำ R&D และมีการพัฒนาคนด้วยกัน เพราะปัจจุบัน ตัวสินค้าจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งเปลี่ยนครั้งใหญ่และเปลี่ยนแบบย่อๆๆ วงจรชีวิตของสินค้าที่ผลิตออกมามันมีขั้นเมือง ถ้า มีนักลงทุนที่ต้องเปลี่ยนใหม่ คิดค้นหาสิ่งใหม่ มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ให้กับ ผลิตภัณฑ์ของตนเองจึงจะอยู่รอด”

ต้องพัฒนาเครือข่าย วิสาหกิจ (Cluster) ทั่วกระบวนการ

นอกจากนี้ ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม จะต้องมองไปในทิศทางเดียวกันเรื่องการผลิตในลักษณะเครือข่าย วิสาหกิจที่มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การตลาด การระดมทุน การบริหารจัดการ ให้ครบถ้วนกระบวนการ

“เศรษฐกิจไทยอุตสาหกรรมไทยจะอยู่ได้ ต้องมีพัฒนามิตร ต้องมีระบบเครือข่ายวิสาหกิจ มีระบบ Supply chain

“

เศรษฐกิจไทย
อุตสาหกรรมไทยจะอยู่ได้
ต้องมีพัฒนามิตร

ระบบ
Supply chain

การคงรับ

”

มารองรับ และต้องมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น บริหารธุรกิจแบบครอบครัวอย่างเดียวไม่ได้ต้องก้าวไปสู่ตลาดหลักทรัพย์ มีคนเข้ามาถือหุ้น จึงจะแข่งกับเขาได้ ในการแข่งขันระดับสากล ซึ่งของอย่างนี้ บังคับกันไม่ได้ แต่มันจะเกิดขึ้นเอง เกิดจากภารกิจดันรอบตัว ควบคู่ไปกับความปรารถนาที่จะปรับเปลี่ยนตัวเอง จากภายใน

ภาคอุตสาหกรรมเมืองไทยกำลังเดินไปในทางที่ถูกต้องในเรื่องคลัสเตอร์ เรื่องซัพพลายเชน เรื่องพัฒนามิตรแล้ว คนไทยรุ่นใหม่นักธุรกิจรุ่นใหม่สร้างพันธมิตรและทำเป็นทีม ได้ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน เพราะเห็นประสบการณ์จากต่างประเทศมาก ตอนนี้ ในภาคอุตสาหกรรมการผลิต มีกระแสที่แบ่งกันผลิตขึ้นส่วนขายให้กับเอง ทางเข้าทำเงินใหม่หรือทำได้ถูกกว่า เวลา ก็ไปซื้อมา แล้วเอาที่เราทำได้เก่งกว่า ทำได้ถูกกว่า ไปขายให้เข้า

ประเทศไทยเริ่มทำกันมากขึ้นแล้ว บริษัทผลิตเครื่องไฟฟ้าหลายแห่งก็ร่วมกันผลิตขึ้นส่วนป้อนให้โรงงานของแต่ละราย แล้วค่อยผลิตออกมานำไปทำตลาด

แข่งขันก็ทิหนึ่ง ซึ่งความสำเร็จในเรื่องนี้อยู่ที่ตัวผู้นำในแต่ละคลัสเตอร์ ในภาคเกษตรยังทำแบบนี้ไม่ได้ เพราะยังไม่มีผู้นำในคลัสเตอร์ที่เข้มแข็ง ต้องมีหัวหน้าทีม”

โลจิสติกส์ (Logistics) ตัวช่วยอุตสาหกรรมไทย

ส่วนเรื่องระบบโลจิสติกส์ ควรเน้นเรื่องการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ควบคู่ไปกับเรื่องการส่งออก โดยเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ ข้อมูล และการเงินระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค ภายใต้ระบบควบคุมที่ได้มาตรฐานระดับโลก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมากยิ่งขึ้น

“การส่งออกในความคิดของผู้ประกอบการคนไทยที่ผ่านมา คือการนำสินค้าออกประเทศเท่านั้น แต่จริงๆ แล้ว นายกฯ ทักษิณ พูดเสมอว่า สินค้า Made in Thailand ราคา 400 บาท ขายได้ที่เมริกา คนไทยได้มาจิวฯ 100 บาท โดยต้องแบ่งเป็นค่าวัสดุถูกที่เราซื้อมาจากประเทศอื่นและค่าขนส่งอีก คนไทยเราได้กำไรจิวฯ ไม่กี่บาทน้อย

ทำอย่างไร เราจะได้อีก 300 บาท ที่เหลือกลับมาให้ได้มากขึ้น ตรงนี้ต้องสร้างเน็ตเวิร์ค สร้างพันธมิตร การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ คือส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เราไปเก็บเกี่ยวส่วนต่าง 300 บาท ที่หายไปคืนมาให้ได้มากที่สุด โดยแนวทางที่ต้องคิดกันคือ

(1) ทำอย่างไรจะควบคุมเส้นทางเดินของสินค้าที่มาจากต่างประเทศ และกำลังจะออกนอกประเทศได้

(2) เมื่อสินค้าไปถึงจุดหมาย ก็ต้องมีสถาบันหรือเครือข่ายของเรางเองที่จะดูว่าสินค้าจะไปถึงตัวผู้บริโภคหรือ Consumer ได้อย่างไร

นักธุรกิจส่งออกญี่ปุ่น เขาจะคุณได้ตั้งแต่นั่น กล่าวคือ ผลิตสินค้าแล้วขายออกนอกประเทศไทย ก็ให้บริษัทหรือพันธมิตรของเขามุ่ง เรื่องโลจิสติกส์ เขาก็ทำเอง คุณกระบวนการได้ตั้งแต่นั่นจนเกือบจบ แต่คนไทยยังไม่คิดเรื่องนี้ เท่าไนก สาเหตุก็เพราะคนไทยยังไม่คุ้นเคยการทำการค้าระหว่างประเทศ เราผลิตสินค้าเสร็จก็ขายไป หรือไม่ก็ส่งออกไป ไม่เคยคิดว่ากำไรมีมา มันนิดเดียวเทียบกับคนอื่นเขาไปขายต่อแล้วเข้าได้มากขึ้นเท่าไร

เรื่องนี้เราไม่เคยคิดจะขวนขวย พอดีกับที่ทำอยู่ เมื่อมาถึงวันนี้ ถ้ามีคนมาบอกว่า ไม่ซื้อของจากคุณแล้ว จะไปซื้อจากคนอื่นเพราถูกกว่า เรายังเสร็จตั้งนั้น ต้องคุ้มกระบวนการต้องนี้ให้ได้เกือบหั้งหมด"

ประธานสภาอุตสาหกรรมฯ ย้ำว่า เรื่องโลจิสติกส์ คือสิ่งที่รัฐบาลต้องไปผลักดัน ขณะเดียวกัน ยังต้องส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีวิชั่น(vision) รัฐต้องส่งเสริมให้เอกชนไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้นอย่างตึงต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทยอย่างเดียว และต้องยอมรับว่า ไทยคงผลิตทุกอย่างในประเทศไทยไม่ได้ตั้งหมด อาจต้องมีการแยกฐานการผลิตออกจากไปในโลเกชันอื่นๆ หรือประเทศอื่นๆ ที่ทำได้ถูกกว่า แล้วค่อยนำแต่ละส่วนมารวมกัน ซึ่งตรงนี้ต้องสร้างช่องทางและกระบวนการจัดการระบบโลจิสติกส์ให้เข้มแข็ง

แบบนดไทยเข้มแข็ง... อุตสาหกรรมไทยเข้มแข็ง

นอกจากเรื่องการพัฒนาเครือข่ายคลัสเตอร์ และระบบโลจิสติกส์ดังกล่าว ข้างต้นแล้ว นายประพัฒน์ฯ ยังเห็นว่า การสร้างความเข้มแข็งให้กับตราสินค้าของไทย นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

อีกเรื่องหนึ่ง เพราะสิ่งนี้คือพลังสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนความสำเร็จของอุตสาหกรรมไทยได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด ดังเช่นกรณีการสร้างแบรนด์ของญี่ปุ่นที่ประสบความสำเร็จมาก จนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งไทยควรนำมาใช้เป็นบทเรียนของการพัฒนาแบรนด์ไทยให้เข้มแข็งต่อไป

"ญี่ปุ่นเข้มแข็งในเรื่องแบรนด์ของสินค้า คนให้การยอมรับ ผลิตจากที่ไหนคนก็ให้การยอมรับ แต่ของไทยเราแบรนด์ไม่เข้มแข็ง หรือยังไม่มีแม้กระทั่งแบรนด์ที่ชัดเจนว่าเป็นของคนไทยหรือเป็นชื่อไทยเลย เราต้องเริ่มทำตั้งแต่วันนี้ไม่สายเกินไปที่จะต้องทำทั้งหมด

ผมเคยถามนักศึกษาว่า ถ้ามีตู้เย็นยี่ห้อประพัฒน์ ผลิตจากโรงงานเดียวกับที่ผลิตยี่ห้อมิตซูบิชิ เขาจะซื้อไหม เขาหัวใจจะแล้วว่า กว่าซื้อมันเชย แต่ถ้าเป็นชื่อญี่ปุ่นมันไม่เชย ต้องเอาเรื่องนี้มาเป็นกรณีศึกษา ทุกวันนี้สินค้าต่างๆ ทำในเมืองไทยหั้งนั้นแต่เป็นชื่อไทยขายไม่ได้ สินค้าชื่อญี่ปุ่นหลายอย่างเป็นของคนไทยทำในประเทศไทย ออกแบบแพคเกจจิ้งเอง ขายแพงด้วย แต่คนก็ซื้อกันมาก

การสร้างแบรนด์ให้เข้มแข็ง จะช่วยเรื่องการพึ่งพาฐานการผลิตต่างชาติให้น้อยลงด้วยอีกทางหนึ่ง ต่างชาติย้ายฐานการผลิตมาไทย พากหนึ่งก็ย้ายไปที่อื่นที่ถูกกว่า เราต้องป้องกันไม่ให้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน เข้ามาแล้วออกไป เพราะไปเมื่อไร เรายังมีเมื่อนั้น

ผมก็ยังคงย้ำว่า ต้องสร้างแบรนด์ไทยให้อยู่ให้ได้ รัฐบาลต้องไปโน้มเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง แอร์ เครื่องไฟฟ้า รวมไปได้ แต่เรื่องยานยนต์ทำยากมาก

เพราฯ แบบนี้ต่างประเทศแข็งมาก ที่พอเห็นว่า่าจะเริ่มไปได้บ้าง เช่น ไทยรุ่ง หรือมองเตอร์ไซค์ยี่ห้อไกเกอร์ที่เป็นของไทย”

ทั้งนี้ เรื่องทัศนคติและค่านิยม ของคนในประเทศจะเป็นตัวตัดสินสำคัญ ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งรัฐบาลจะต้องสนับสนุนให้คนไทยเปลี่ยนทัศนคติและหาเอกลักษณ์ของตนเองให้ได้

“สิ่งแรกที่ต้องทำคือต้องพยายามช่วยกันเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องนี้ แล้วหาจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นมาสู้ ทำเป็นแบรนด์ไทย อย่างเรื่องกรุงเทพ เมืองแฟชั่น อย่าไปทำเป็นอินเตอร์เนชันแนล แฟชั่น แข่งกับฝรั่งเศสหรืออิตาลี ทำเป็นทรอปิคอล แฟชั่น ไปก่อน แล้วค่อยพัฒนา เป็นอินเตอร์ฯ ที่หลัง หรือไม่ก็หาจุดเด่นที่มารยาทเรื่องใกล้ตัวของเรามาเป็นจุดขาย”

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และ SMEs ต้องมองเป้าหมายเดียว กันทำงานแบบพื้นอ่อง

ประเด็นสุดท้ายที่ประธานสภา อุตสาหกรรมฯ ให้ความสำคัญ และมองว่าจะช่วยพัฒนาโครงสร้างอุตสาหกรรมไทยได้เป็นอย่างดี คือการเชื่อมต่อ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน มองเป้าหมายเดียว กัน โดยกล่าวว่าเรื่อง SMEs นั้น ในต่างประเทศ บริษัทใหญ่ มีการเชื่อมต่อกับ SMEs อุปถัมภ์เวลา เพื่อสนับสนุนกันโดยเฉพาะเรื่องเทคโนโลยี อาทิ เรื่อง ขั้นส่วนที่ SMEs ต้องผลิตไปสนับสนุน

บริษัทใหญ่ ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กับสร้างมาตรฐานให้เท่ากัน จึงจะสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันได้

“ที่สำคัญต้องสร้างระบบคลัสเตอร์ ที่เออุตสาหกรรมรายใหญ่ รายย่อย ส่วนบริการ มารวมกันไว้ในแพลตฟอร์มเดียว กัน สร้างระบบพึกบันธ์ทำงานด้วยกัน ระบบคลัสเตอร์จะเกิดขึ้นได้ เพราะการสร้างระบบพันธมิตร มาช่วยกัน ยกระดับทั้งรายใหญ่และ SMEs ไปพร้อมกัน แต่ระยะนี้คงต้องเร่งเรื่องพัฒนา SMEs ให้เร็วขึ้นกว่าเดิมหน่อย เพื่อมารองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้ทัน

อีกเรื่องหนึ่งที่อยากจะเห็น คือความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน อย่างให้รัฐช่วยเหลือสัมพันธ์อันดีนี้ไว้ และดีขึ้นเรื่อยๆ เรื่องไหนที่ยังประสานไม่สนิท หรือทัศนคติที่ต่างกัน เช่น มองเอกชนว่าชอบเอกชนก็ต้องปรับตัวให้เป็นอินเตอร์มากขึ้น นักธุรกิจสมัยนี้ ไม่สนใจเรื่อง FTA เรื่อง AFTA ไม่ได้ ถ้าคุณจะทำส่องออก ถึงจะเป็นรายย่อย ก็ต้องสนใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพราะถ้าไม่สนใจ ก็จะสูญเสียไม่ได้”

ฝากถึงรัฐบาล.....

สุดท้ายอยากให้รัฐบาลสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทยเดินสำคัญดังนี้

- ควรเพิ่ม Purchasing Power ของประเทศไทยมากกว่านี้ เพราฯ แม้ว่าที่ผ่านมาจะสูงขึ้นกว่าเดิมแต่ก็ยังไม่มากนัก เพราะเราจังอาศัยการส่งออกเป็นจำนวนมาก จุดนี้ต้องสร้างความสมดุลระหว่างการส่งออกกับการขายในประเทศให้สมดุล อาจอยู่ประมาณไม่เกินครึ่งต่อครึ่ง

- จริงจังกับการพัฒนาบุคลากร และการพัฒนา R&D งานวิจัยของรัฐที่มีอยู่ ต้องนำมาให้ภาคเอกชนนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ให้มากขึ้น แทนที่จะไปซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้

- มุ่งหาตลาดใหม่ฯ เพื่อจะติดต่อ กัน เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มีการแข่งขันสูง เราจึงต้องมองหาตลาดใหม่ฯ ที่ มีศักยภาพ เช่น แอฟริกาใต้ อเมริกาใต้ จีน อินเดีย เป็นต้น

- ลงเสริมให้คนไทยไปลงทุนนอกประเทศมากขึ้น โดยให้ธนาคาร เช่น SMEs BANK หรือ EXIM BANK เข้ามาดูแลมากขึ้น มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการปล่อยกู้ให้กับนักลงทุนที่จะไปลงทุนยังต่างประเทศ ขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต้องเข้ามาเสริม ต้องเข้ามาช่วยปรับฐานให้

ประธานสภาอุตสาหกรรมฯ กล่าวทิ้งท้ายว่า หากรัฐบาลดำเนินการโดยมุ่งเน้นแนวทางข้างต้น จะสามารถช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมของไทยให้สดใสยิ่งขึ้นไปแน่นอน

♦♦♦♦♦

ໂບສົຕ ປັນເປີຍມຣັ້ງ

ກຽນການພົມນາກາຣຄຣະໜູກົງແລ້ວສັງຄມແຫ່ງເຫັຕີ

ເອກະປົບນຶກກຳລັງຮ້ວ້ນ ພົມນາຄຣະໜູກົງຍ່າງຍັ່ງຍືບ

ໃນ ໂດກທີ່ດູເໝືອນຈະໜຸນໄປເວົາ

ຂຶ້ນດ້ວຍແຮ່ງກະແສໄລກາວິວຕົນນີ້ ໄດ້ພາ
ເຄາຮະບນເຄຣະໜູກົງໄລດ້ເປີຍນແປລ່ອຍໆ
ຮາດເວົາດາມໄປດ້ວຍ ຖຸກປະເທດຕ່າງພຍາຍາມ
ປປັດຕົວເພື່ອທີ່ຈະວິ່ງຕາມໃຫ້ທັນ ເພະຜູ້ທີ່ປ່ຽນ
ຕົວໄດ້ເທົ່ານັ້ນຈຶ່ງຈະສາມາດອູ້ຮອດໄດ້ຍ່າງ
ມັ້ນຄົງ ສໍາໜັບປະເທດໄທຍ ຄວາຈະປັບຕົວໄປ
ໃນແນວທາງໃດນັ້ນ ຄຸນໃສຕົ ປັນເປີຍມຣັ້ງ
ກຽນການພົມນາກາຣຄຣະໜູກົງແລ້ວສັງຄມ
ແຫ່ງໜາຕີ ໄດ້ກ່ຽວມາຊື່ແນວທາງທີ່ປ່ຽຍນເສີມອືນ
ລູ່ວິ່ງອັນມັ້ນຄົງໄປສູກພົມນາເຄຣະໜູກົງຍ່າງ
ຍັ່ງຍືນໄວ ດັ່ງນີ້

ອົງເລີນບົດໂດ້ຂ ເອກະເລີນບົດທັນກວິງແຂ່ງ

ກາຮັດນາເຄຣະໜູກົງໃຫ້ເປັນໄປໂດຍຢ່າງຍັ່ງຍືນນັ້ນ ຄຸນໃສຕົ ແහັນວ່າ ເປັນເຈິ່ງ
ຂອງກາຄເອກະເລີນກັບກາຄຮູ້ບາລ ທີ່ຈະຕ້ອງປະສານຄວາມຮ່ວມມືອົກກົນເປັນທີມ ໃນ
ຂະແໜ່ງກັນ ຈະຕ້ອງມີການແບ່ງແຍກບ່າທາຫີ້ຫັດເຈັນດ້ວຍ ໂດຍຫາກປ່ຽຍບ
ການແບ່ງຂັ້ນໃນຮະບນເຄຣະໜູກົງເປັນເສີມອົນກວິງແຂ່ງໃນສະນາເຄຣະໜູກົງໄລດ້ວ່າ ກາຄ
ຮູ້ບໍລິບທາບເປັນໂດ້ຂີ້ມື້ວິສັຫຍະກົນຍາໄກລ ໂດຍພຍາຍາມທຳໄຫ້ເຄຣະໜູກົງມີ
ຄວາມມັ້ນຄົງຍັ່ງຍືນ ພ້ອມສັນບສຸນນາກາຄເອກະເລີນໃນເຮືອງສຳຄັງໆ ເຊັ່ນ ທຳເໜີເກີດ
ຕົລາດທີ່ເປັນກາລາ ແລະເປັນຄວາມ ໃຫ້ເອກະເລີນຕາມກົດົກ ກລ່ວກົດ ອູ້ໃນຮະບນມື
ຮຽນມາກົບກາລທີ່ມີການແບ່ງຂັ້ນທີ່ໄມ້ເຂົ້າດເຂົ້າປ່ຽຍບກັນມີການປົກປ້ອງຜູ້ບໍລິກາດ ເປັນຕົ້ນ
ສ່ວນກາຄເອກະເລີນຄວາມບໍລິບທາບເປັນນັກວິງແຂ່ງ ເພະເອກະເລີນເປັນຕົວຈັກສຳຄັງໃນການ
ຜົດສິນຄຳແລະບໍລິການ ທີ່ຈຶ່ງໄດ້ວ່າເປັນຜູ້ເລັນທີ່ແທ້ຈົງ

“ກາຮັດນາເຄຣະໜູກົງ ຕ້ອງມີກາງກະຈາຍງານຮ່ວ່າງກາຄເອກະເລີນກັບກາຄຮູ້
ໃນຂະແໜ່ງກັນ ຈະຕ້ອງມີກາງປະສານງານກັນດ້ວຍ ເນື່ອຈາກເອກະເລີນຍ່ອມຈະຕ້ອງ

แสงทางกำไร จึงเน้นการมองในระยะสั้น ในขณะที่รัฐบาลจะต้องมองไปไกลกว่า และดูว่าจุดพอดีอยู่ ณ ที่ใด ที่จะทำให้ไม่เกิดความเสียหายในระยะยาว รวมทั้งคอยเดือนเอกสารว่า ทำอย่างไรจึงจะเข้มแข็ง เพราะพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจอยู่ที่ภาคเอกชน ซึ่งประกอบด้วยกิจการที่มีขนาดหลากหลาย ต่างกัน ทำอย่างไรจึงจะทำให้เอกชนแต่ละรายสามารถแคลตอนเองได้ เพราะหากไม่ดูแคลตอนเอง ธุรกิจอาจต้องเสียหายหรือล้มเลิกไป ซึ่งจะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจเสียหายตามไปด้วย

ส่วนภาคธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สำคัญคือ การดูแลตนเอง ให้สามารถแข่งขันได้ภายใต้กรอบที่รัฐบาลกำหนด โดยรัฐบาลมีหน้าที่ดูแลธุรกิจเอกชนไม่ให้อาเปรียบกัน ทำให้เกิดความเป็นธรรมกับทั้งตนเองและผู้บริโภค”

รัฐ “อุ้ม” เอกชนอ่อนแอและเศรษฐกิจไม่ยั่งยืน

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะเศรษฐกิจโลก มีอิทธิพลขึ้นสำคัญต่อการปรับตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศ ปัจจัยภายนอกเหล่านี้มีทั้งเอื้อให้การปรับตัวของเอกชนทำได้ง่ายขึ้น หรือทำให้เอกชนปรับตัวได้ยาก เช่น ในช่วงเศรษฐกิจขาขึ้น เศรษฐกิจโลกเจริญมีอัตราการเติบโตสูง ผลให้มีอุปสงค์สำหรับสินค้าไทยในตลาดโลกสูงตามไปด้วย ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการทำงานของธุรกิจเอกชน แต่ในสถานการณ์กลับกัน หากเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงขาลง มีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ก็ย่อมจะทำให้ภาคเอกชนดำเนินการได้อย่างลำบาก

อย่างไรก็ตาม รัฐมีเครื่องมือในการดูแลระบบเศรษฐกิจที่สำคัญหลายประการ

อาทิ นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง นโยบายการค้า เป็นต้น แต่การช่วยเหลือที่ไม่ใช่เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเอกชน หรือที่เรียกว่าเป็นการช่วยเหลือแบบ “อุ้ม” เหล่านี้ อาจทำได้ในกรอบที่จำกัด โดยใช้แก่ปัญหาเฉพาะหน้าได้ในระยะสั้นเท่านั้น

นอกจากนี้ รัฐยังจะต้องใช้เครื่องมือเหล่านี้อย่างระมัดระวัง เนื่องจากหากใช้นโยบายต่างๆ เหล่านี้จนหมดในยามที่เศรษฐกิจดีแล้ว เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ก็จะไม่มีเครื่องมือสำหรับใช้อีกด้อไป ต้องไปยืมเครื่องมือของคนอื่นมาใช้ ทำให้เพิ่งตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งคนอื่น ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหา หรือในบางครั้ง อาจมีกรณีที่เพิ่งคนอื่นจறะหักทั้งเกิดวิกฤต ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในปี 2540

“หากรัฐบาลค่อยช่วยเหลือแบบ “อุ้ม” อยู่ตลอดเวลา เอกชนก็จะไม่พัฒนา ประเทศก็จะอ่อนแอ เพราะเอกชนซึ่งเป็นภาคการผลิตหลักก่ออาณ์และ ในขณะเดียวกัน ภาคเอกชนยังต้องทำการสนับสนุนอย่างพอเหมาะสมจากภาคธุรกิจ ดังนั้น จึงต้องมีการประสานงานกันระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐ เพื่อให้เกิดการช่วยสนับสนุนที่เหมาะสม”

สร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับวิกฤตการขึ้นลงของเศรษฐกิจ

บทบาทสำคัญของรัฐประการหนึ่งคือ การสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้ระบบเศรษฐกิจหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เศรษฐกิจส่วนรวม นั่นเอง ในเรื่องนี้ คุณไม่เสิดฯ ให้ความเห็นว่า ภูมิคุ้มกันจะต้องเกิดจากการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้มแข็งได้ด้วยตัวเอง ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว เศรษฐกิจมีขั้นเมืองเป็นวัฏจักร รัฐจะต้องดูแลให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือหากเศรษฐกิจไม่เป็นไปอย่างที่คาดหมายไว้อยู่ตลอดเวลา โดยการให้สัญญาณที่บอกถึงสภาพเศรษฐกิจอย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา

ในยามที่เศรษฐกิจดี เอกชนไม่ควรล้มเหลวใจจนกระทั้งลืมเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่คาดหมาย ขณะเดียวกัน ในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ หากรัฐไม่เข้าไปอุ้มเอกชนมากเกินไปแล้ว ก็จะเป็นการบังคับให้ภาคเอกชนต้องปรับตัวให้ได้และเกิดความเข้มแข็งขึ้นไปโดยปริยาย

“ช่วงที่เศรษฐกิจไปได้ดี เอกชนมักเข้าใจว่า ตนประสบความสำเร็จ เพราะมีของตนเองล้วนๆ จึงเกิดความเชื่อมั่นในตนของมากเกินไปสักหน่อย และลະเลยที่จะสะสมภูมิคุ้มกันเตรียมไว้ ซึ่งในความเป็นจริง ปัจจัยที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยด้วย เพราะหากแม้เมื่อในกระบวนการบริหารจัดการดี แต่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย ก็อาจไม่ประสบความสำเร็จได้

สำหรับในยุคนี้ ที่การแข่งขันทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ อาจส่งผลดีต่อภาคเอกชนในแง่ที่ว่า จะก่อให้เกิดแรงผลักดันให้ภาคเอกชนต้องดูแลตนเองอย่างเข้มงวด อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาตนเองให้เกิดความเข้มแข็งมากขึ้นได้”

นโยบายการคลังเพื่อสังคม : แนวทางให้โอกาสแก่ผู้ ด้อยโอกาส

แม้ว่าตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะเป็นที่น่าพอใจ แต่หากว่าประชาชนเพียงหิบมีเดียวที่ได้รับผลประโยชน์จากการเจริญเติบโต ในขณะที่คนส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังคงยากลำบากอยู่นั้น ย่อมจะถือว่าการพัฒนาเศรษฐกิจประสบความสำเร็จไปไม่ได้ ในเรื่องนี้ คุณโนเชสิตา เห็นว่า ในระบบทุนนิยม มีโอกาสที่การกระจายรายได้จะไม่เท่าเทียมกันสูง โดยจะเห็นตัวอย่างจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม แนวทางที่พอกจะทำได้ในการบรรเทาปัญหานี้คือ การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยการจัดให้มีผลตอบแทนในเชิงรายได้แก่ผู้มีงานทำให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหากประเทศไทยมีประสิทธิภาพการผลิตที่สูงแล้ว ประชาชนทุกคนก็จะมีรายได้เพียงพอจนพ้นข้อความยากจน ส่วนผู้ที่ไม่มีงานทำ ซึ่งรวมถึงผู้ที่ช่วยตัวเองไม่ได้ เช่น คนเข็ปป่วย คนแก่ เป็นต้น จะต้องมีสวัสดิการดูแลโดยการดำเนินนโยบายการคลังทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ

ภาคเกษตรเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจทุกประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมาช้านาน รายได้หลักของประเทศไทย มาจากภาคเกษตรมาโดยตลอด แต่ในระยะหลัง ประเทศไทยเริ่มทำรายได้จากภาคบริการได้มากขึ้น จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่า ประเทศไทยควรเปลี่ยนจากขายสินค้าเกษตรไปเป็นการขายบริการเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม คุณโนเชสิตา ยังคงยืนยันว่า ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับเกษตรกรรมเป็นหลัก ดังเช่น ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างๆ ทั่วโลก

“ผมไม่เคยเห็นประเทศไทยในใดก็ที่มีขนาดใหญ่ มีการพัฒนาในระดับสูง และมีรายได้สูง แต่ไม่มีภาคการเกษตรเลย เมื่อกำรทั่งประเทศไทยสร้างเมริกาทุกวันนี้ ชี้ว่า รายได้จากภาคเกษตรมีสัดส่วนต่อ GDP เพียงเล็กน้อย แต่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนการเกษตรกลับมีมากมาย เพราะการเกษตรเป็นวัตถุที่สำคัญของอุดสาหกรรม และวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช ก็ทำให้เกิดการสร้างงานขึ้นมากมาย

ดังนั้น ถึงที่มีรัฐบาลจากการเกษตร จึงยังเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศไทย สหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศไทยอีก ยิ่งให้ความสำคัญกับภาคเกษตรมากขึ้นไปอีก เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น เมื่อกำรทั่งประเทศไทยเล็กๆ ในยุโรป เช่น เนเธอร์แลนด์ การเกษตรยังเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปเป็นประเทศที่มีรายได้สูงๆ ย่อมจะต้องการเกษตรไปไม่ได้ ไม่มีประเทศใดที่ทิ้งการเกษตรได้”

เกษตรกรรมไทย : กระดูกสันหลังที่ผูกร้อนไปตามกาลเวลา

ในอดีต ภาคเกษตรกรรมนับเป็นภาคที่รวมเอาคนส่วนใหญ่ของประเทศไทยไว้มากที่สุด ดังคำกล่าวที่มีมาตั้งแต่โบราณว่า “ชาวนาคือกระดูกสันหลังของชาติ” แต่ในปัจจุบัน กระดูกสันหลังนี้กำลังจะผูกร้อนไปตามกาลเวลา เนื่องจากแรงงานในภาคเกษตรต้องการออกไปจากภาคเกษตร ทำให้ภาคเกษตรต้องเสียแรงงานไปให้ภาคอื่นๆ มาโดยตลอด ซึ่งคุณโนเชสิตา ชี้ว่า มีสาเหตุในปัจจุบัน 2 ประการคือ ผลตอบแทน และวิถีชีวิต

“ผลตอบแทน ภาคเกษตรมีรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติ ประกอบกับภาคเกษตรมีช่วงการทำงานเพียงปีละ 4 เดือนเท่านั้น จึงไม่สามารถเรียกว่าเป็น “อาชีพ” ได้ การสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร จึงต้องพยายามทำให้เกษตรกรมีงานทำทั้งปี มีรายได้ประจำ วิธีที่ทำก็มีหลายวิธี เช่น พฤษภูมิใหม่ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ที่จะทำให้เกษตรกรรมมีรายได้ตลอดทั้งปี หรือการปรับปรุงกระบวนการบริหารด้านการด้านการตลาด เช่น คัดคุณภาพ สินค้าเกษตร สินค้าคุณภาพดีขายราคาสูง สินค้าคุณภาพดีขายราคาถูก ไม่ใช่ขายคละกัน เป็นต้น ปัจจุบันแนวโน้มของกระแสการทำการเกษตรแบบใหม่ที่จะทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปีอย่างสม่ำเสมอเริ่มมีมากขึ้นแล้ว”

ตารางเปรียบเทียบมูลค่าผลผลิต การจ้างงาน และการส่งออกในภาคเกษตร

ปี	มูลค่าผลผลิต ภาคเกษตร (ณ ราคาคงที่) (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่า ผลผลิตภาคเกษตร ต่อ GDP (%)	การจ้างงาน ในภาคเกษตร (ล้านคน)	สัดส่วน การจ้างงาน ในภาคเกษตร ต่อการจ้างงาน ทั้งหมด (%)	มูลค่า สินค้าเกษตร (ล้านบาท)	สัดส่วน มูลค่าการส่งออก สินค้าเกษตร ต่อมูลค่า การส่งออก ทั้งหมด (%)
2528	227,324	15.8	14.8	63.4	89,170	46.1
2547	340,000	9.3	13.5	39.3	414,859.3	10.6

ที่มา : โฉลก บันนี่เปี้ยมวัชญ์, “มองอนาคตการเกษตรไทย (1)”, คลื่นความคิด, มติชน, 10 มีนาคม 2548

เทคโนโลยีและนวัตกรรม : เสริมแคลเซียมให้เกษตรกร

ทุกวันนี้ วิถีชีวิตในภาคเกษตรมักถูกมองว่า เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ทันสมัย และเมื่อพูดถึงการทำเกษตรฯ คนส่วนใหญ่จะนึกถึงอาชีพของปู่ย่าตายาย เป็นอาชีพของคนแก่ ซึ่งคุณประโยชน์ แสดงความห่วงใยว่า หากปล่อยให้ทัศนคติเหล่านี้ยังคงอยู่ต่อไป เรื่อยๆ จะทำให้มีแค่คนสูงอายุเท่านั้นที่ยังคงทำการเกษตรอยู่ ซึ่งทำให้มีการพัฒนา “ไม่เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ” ขึ้น และยอมลุ้นร้ายต่อกำรดูกลัสนหลังของชาติอย่างแน่นอน

ดังนั้น การฐานใจให้คนรุ่นใหม่หันมาเลือกทำการเกษตรมากขึ้น จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก โดยอาจทำได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำการเกษตรมากขึ้น ส่งเสริมนวัตกรรมให้เกิดมากขึ้นในภาคเกษตรฯ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มผลผลิตแล้ว ยังจะทำให้วิถีชีวิตเกษตรกรทันสมัยขึ้น และจะช่วยให้มีน้ำวิให้คนรุ่นใหม่สนใจทำการเกษตรมากขึ้นได้ ซึ่งหากเปรียบไปแล้ว เทคโนโลยีจะเป็นเสมือนแคลเซียมที่จะช่วยเสริมให้กระดูกสันหลังแข็งแรง เป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจได้ต่อไป

“การเกษตรจะเข้มแข็งได้ ต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น และต้องมี

นวัตกรรม ซึ่งปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรมแล้ว การค้นคว้าวิจัยในเรื่องเทคโนโลยีที่จะทำให้การเกษตรน่าสนใจขึ้น ทันสมัยขึ้นกว่าในอดีตนั้น ยังมีไม่มากพอ อีกทั้งภาคเกษตรยังมีนวัตกรรมเกิดขึ้นน้อยมาก ที่มีอยู่ก็มักไม่ได้มาจากภาครัฐ แต่มาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และจากชาวบ้านที่คิดกันขึ้นเอง

อุปสรรคที่สำคัญของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในภาคเกษตร ไม่ใช่ข้อจำกัดด้านความรู้ แต่เป็นข้อจำกัดเรื่องการบริหารจัดการในภาครัฐ คือ ไม่ทำงานประสานกัน แต่แบ่งแยกเป็นหน่วยงาน เป็นกรม ดินกรมหนึ่ง น้ำกรมหนึ่ง ซึ่งหากพิจารณาโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นตัวอย่าง อาทิ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขียนข้อมูลนี้เองมาจากพระราชนัดริ หรือศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชนัดริ เป็นต้น จะเห็นว่า โครงการเหล่านี้ เป็นการทำงานแบบประสานงานกันระหว่างทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จ”

รูปแบบการทำการเกษตรในอนาคต

การประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตมีแนวโน้มค่อยๆ เปลี่ยนไปตามความสนใจของเกษตรกร จนในที่สุด จะประกอบด้วยการเกษตร 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

รูปแบบแรก ได้แก่ เกษตรแบบครัวเรือน ซึ่งอาศัยแรงงานในครัวเรือนเป็นสำคัญ ดังนั้น เนื้อที่การเกษตรสำหรับบุคคลนี้จะมีขนาดเล็ก เพื่อให้อยู่ในอิสัยที่แรงงานในครอบครัวจะจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีพื้นที่ขนาดเล็กและมีแรงงานน้อย มีผลทำให้จำเป็นที่จะต้องมีรูปแบบการเกษตรซึ่งใช้พื้นที่ได้ตลอดทั้งปี เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ระบบวนเกษตรหรือเกษตรผสมผสาน เพื่อให้สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายให้อยู่ในระดับต่ำได้ ในขณะที่มีรายได้ทยอยเข้ามาทั้งปี และสามารถบริหารจัดการให้เข้มข้นกับความต้องการของตลาดได้ในลักษณะเป็นกลุ่มหรือชุมชน ในขณะที่เกษตรกรสามารถดำเนินภารกิจได้ในแบบเรียบง่ายและมีอิสระ

รูปแบบที่สอง ได้แก่ เกษตรขนาดใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยทุน เครื่องจักร และแรงงานนอกครัวเรือน ตลอดจนพื้นที่ขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอดีต เกษตรขนาดใหญ่เหล่านี้ต้องพึ่งพาพื้นที่ในเขตป่า แต่ในปัจจุบัน เขตป่าที่คุดสมบูรณ์มีเหลือน้อย และไม่สมควรที่จะนำมาใช้ในทางการเกษตรเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น เกษตรขนาดใหญ่จึงต้องมีการลงทุนเพื่อซื้อที่ดินจากครัวเรือนเกษตรซึ่งไม่สามารถหรือไม่ต้องการดำเนินอาชีพเกษตรอีกต่อไป นอกจากการลงทุนแล้ว ระบบการบริหารจัดการสำหรับเกษตรประเภทนี้จะเป็นการดำเนินการเชิงพาณิชย์ สำหรับสินค้าที่ผลิตภายใต้เกษตรขนาดใหญ่มากจะ เป็นการผลิตผลิตประเภทเดียวซึ่งอาจมีหรือไม่มีความสัมพันธ์กับโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องก็ได้ แต่มักจะมีตลาดขนาดใหญ่ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่ อ้อย ยาง ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

รูปแบบที่สาม ได้แก่ เกษตรก้าวหน้า ซึ่งผู้ประกอบการอาจมาจากครอบครัวเกษตรกรหรือจากภาคอุตสาหกรรมที่ได้รูปแบบการเกษตรก้าวหน้านี้อาศัยความรู้เป็นหลัก ทั้งในด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการการเกษตร และการจัดการเชื่อมโยงกับตลาด ขนาดของการเกษตรประเภทนี้จะไม่เล็กนัก แต่ก็มักจะมีขนาดไม่ใหญ่เกินไป เนื่องจากเกษตรประเภทนี้มักจะ เป็นเกษตรกรเต็มเวลา ข้อเด่นของเกษตรกรก้าวหน้าคือ การอาศัยความรู้ทั้งด้านการตลาดและด้านการเกษตร และมีความสามารถในการบริหารจัดการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถรักษาระดับรายได้ในระดับใกล้เคียงหรือมากกว่าอาชีพนักการเกษตรทั่วไป

ที่มา : ไชลีด บันเยี่ยมรัชร์, “มองอนาคตการเกษตรไทย (2)”, สถาบันคุณภาพดี คลื่นความคิด, มติชน, 11 มีนาคม 2548

บทสรุปท้าย

คุณไชลีด กล่าวทิ้งท้ายว่า การปรับตัวให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่และผนึกกำลัง ระหว่างรัฐกับเอกชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งอยู่เสมอ ตลอดจนกำหนดกรอบนโยบายการคลังเพื่อ สังคมให้สอดคล้องกับระดับการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ ในการดำเนินการ จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเข้ามายกับปัญหา และ ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นับเป็นเครื่องมือกำกับนโยบายที่สมบูรณ์มาก ดังนั้น หากสามารถยึดถือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอยieldingความคุ้มค่ากับการดำเนินนโยบายที่กล่าวมานี้ได้โดยตลอดแล้ว เศรษฐกิจไทยย่อมจะพัฒนาไปได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแน่นอน

4 หลักการพื้นฐาน ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

หลักในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ยึดหลักพื้นฐาน 4 ประการ สร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน เพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้โดยเปลี่ยนจากการรับจำจังผลิตสู่การเป็นผู้ผลิต นโยบายสังคมเชิงรุก และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค โดยใช้ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ 6 ประการ เป็นกรอบการจัดทำและการแปลงແນไปสู่การปฏิบัติ

หลักการในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่เศรษฐกิจไทยจะต้องปรับตัวเพื่อให้

สามารถแข่งขันกับสภาวะแวดล้อมใหม่ และสามารถพัฒนาได้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา โดยจะมีการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแข่งขันกับความผันผวนของกระแสโลกวิถี ทำการเจริญเติบโตที่สามารถสร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้กับประชาชนระดับฐานรากได้ดีขึ้น

ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว หลักการพื้นฐานของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ จึงต้องอยู่บนหลักการ 4 ประการ ได้แก่ การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ การให้ความสำคัญกับนโยบายสังคมเชิงรุก และการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

หลักการพื้นฐานของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน: หลักในการต่อสู้กับความผันผวนของ เศรษฐกิจโลก

เนื่องจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น การซื้อขายของค้าและการเงินในโลกที่เพิ่มการแข่งขัน และการเดลิเวอรี่น้ำยาเงินทุน และความไม่แน่นอนของปัจจัยสังคมและการเมืองที่จะกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและพร้อมที่จะต่อสู้กับผลกระทบจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

นอกจากนั้นบทเรียนจากอดีตแสดงให้เห็นว่าการพึ่งพาต่างประเทศทั้งในด้านการค้า ทุน และเทคโนโลยีมานานเกินไป จะสร้างปัญหาให้กับระบบเศรษฐกิจ แต่ประเทศที่ปิดกั้นความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกจะล้าหลังหรือประสบกับความถดถอยทางเศรษฐกิจ เช่นกัน

ดังนั้น การพัฒนาฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงจะต้องดำเนินการไปพร้อมกันทั้งการซื้อขายของเศรษฐกิจโลก และการสร้างฐานเศรษฐกิจภายในที่ประเทศสามารถสร้างความสามารถในการแข่งขันได้ด้วยตนเอง การสร้างฐานเศรษฐกิจให้มั่นคงมากขึ้นจึงต้องให้ความสำคัญกับสาขา

ที่สามารถพึ่งพาจัดในประเทศเป็นพื้นฐานความได้เปรียบในการแข่งขัน

สำหรับประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับภาคเกษตรภาคบริการ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากประเทศไทย มีทรัพยากรธรรมชาติเหมาะสมกับการเพาะปลูก มีลักษณะความเป็นไทย (Thainess) ซึ่งชาวต่างชาติประทับใจในการบริการ และมีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกมากที่สามารถพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นที่ต้องการในโลกได้

การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ : รูปแบบใหม่ของธุรกิจในทุกสาขาวิชาการผลิต

เศรษฐกิจโลกได้เคลื่อนสู่โลกของเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งมูลค่าของสินค้าและบริการที่มาจากการปัจจัยนอกเหนือจากวัตถุดิบและแรงงานเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว สินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูงจะประกอบด้วยการเพิ่มมูลค่าซึ่งมาจากเทคโนโลยี ภาระดิจิทัลและแพลตฟอร์มที่เพิ่มคุณภาพสินค้า การออกแบบ การสร้างตราสินค้าที่ผู้บริโภคให้ความไว้ใจ ภาพพจน์ที่เข้ากับคุณค่าและค่านิยมของผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ทั้งนี้ มูลค่าเพิ่มจะตกเป็นของผู้ผลิตที่ใช้แรงงานและ

วัตถุดิบเพียง 1 ใน 3 ส่วนของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น อีก 2 ใน 3 จะเป็นของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ เช่น ผู้เป็นเจ้าของตราสินค้า ลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร เป็นต้น

รวมถึงผลประโยชน์ที่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา นี้จะสามารถสร้างความมั่งคั่งจากการผลประโยชน์ในตลาดเงินได้ด้วย ซึ่งในอดีตประเทศไทยผลิตและขายสินค้าและบริการโดย แรงงานและวัตถุดิบได้ผลประโยชน์ส่วนน้อย จากประโยชน์ที่ เกิดขึ้นทั้งหมดในห่วงโซ่อุปทาน (value chain) เช่นกัน

ดังนั้นจึงต้องปรับระบบการผลิตและบริการโดยการใช้ พื้นฐานความได้เปรียบของเศรษฐกิจไทยที่มีอยู่ ทั้ง ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะ ความเป็นไทย มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ โดย ใช้เทคโนโลยี องค์ความรู้ และการบริหารจัดการธุรกิจใหม่ๆ เข้า ผนวก เพื่อให้เกิดสินค้าบริการที่มีมูลค่าสูงขึ้น ตรงกับแนวโน้ม ความต้องการบริโภคใหม่ๆที่เกิดขึ้นในโลก

การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้จะต้องอาศัย การผลิตที่เป็นคลัสเตอร์ คือมีการเชื่อมโยงของผู้ประกอบ การและผู้เชี่ยวชาญหลายด้านที่มีความชำนาญเป็นพิเศษใน แต่ละทักษะและความรู้ เพื่อพัฒนาสินค้าให้ก้าวหน้าและมี การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อการแข่งขันอยู่เสมอ องค์ประกอบน ที่หลักหลาย เช่น การออกแบบ การวิจัยและพัฒนาสินค้าและ กระบวนการผลิต การตลาดและการขาย การระดมทุน การ บริหารโลจิสติกส์ การผลิตวัตถุดิบ และการผลิตขั้นส่วน เป็นต้น

แต่ละทักษะเหล่านี้จะเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะสำหรับ สินค้าและบริการตัวใดตัวหนึ่งอย่างละเอียด การรวมตัวเป็น คลัสเตอร์ จึงเป็นทั้งการรวมตัวระหว่างผู้ผลิตทั้งจากต้นน้ำถึง ปลายน้ำ ตลอดจนภาคบริการในกระบวนการจัดจำหน่ายและ พัฒนาสินค้า รวมถึงภาคการศึกษาที่มีส่วนในการผลิตและ อบรมบุคลากร และวิจัยและพัฒนาอีกด้วย

การเพิ่มมูลค่าของผลผลิตด้วยฐานความรู้จึงเป็น รูปแบบใหม่ของธุรกิจที่ต้องนำมาใช้ในทุกสาขาวิชาการผลิตของ ประเทศไทย เกษตร อุตสาหกรรมและบริการ โดยเฉพาะ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชนที่มี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถ้าสามารถพัฒนาเข้าสู่รูปแบบของธุรกิจใหม่ ได้ จะมีโอกาสในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตและสร้างการขยาย

ตัวของเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยมาก

นโยบายสังคมเชิงธุรกิจ : หลักการเพิ่ม ประสิทธิภาพประชาก

เศรษฐกิจในอนาคตจะเป็นต้องแข่งขันบนพื้นฐานของ เศรษฐกิจฐานความรู้ ในขณะที่สังคมไทยเริ่มต้นเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุในอีก 6 ปี ข้างหน้า ดังนั้นประเทศไทยจะต้องมีการ ลงทุนเพื่อเตรียมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานโดย เฉพาะเยาวชนที่จะเติบโตและเข้าสู่วัยแรงงานในอนาคต และ สร้างพื้นฐานด้านการสร้างสรรค์และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คน长大ชีวิตอยู่ได้อย่างเท่าทันโลกอนาคต

การเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน และความสามารถในการเรียนรู้ของประชากรทุกเพศและวัย จะต้องมีการลงทุนของ ภาครัฐและเอกชนในการศึกษาและสาธารณสุข รวมถึงปฏิรูป ระบบการศึกษา การฝึกอบรมฝีมือและมาตรฐานฝีมือแรงงาน การดูแลสุขภาพของประชากร และการดูแลเตรียมการให้ ผู้สูงอายุทั้งในและนอกระบบมีเงินออมอย่างพอเพียงชี้พยาหยหลัง เกษียณอายุ เป็นต้น

รายจ่ายของรัฐด้านสังคมในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ถือ เป็นการลงทุนในเชิงรุกเนื่องจากจะทำให้ประชากรมีประสิทธิภาพ สุขภาพและปัญหาความรู้เพิ่มขึ้น ที่จะส่งเสริมเศรษฐกิจของ

ประเทศไทย และป้องกันการเจ็บป่วยในอนาคต อันจะช่วยลดรายจ่ายด้านสาธารณสุขของรัฐในการบำบัดผู้ป่วยในอนาคตอีกด้วย

การลงทุนเพื่อสังคมเชิงรุก จะต้องรวมถึงการป้องกันโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้า โดยใช้ห้องมาตรฐานการศรเชษฐกิจและสังคมร่วมกันในการป้องกันโรคพุทธิกรรมและลดป่ากีดขวางปัญหาด้านสังคมต่างๆ

การเข้มโขงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค : โอกาสในการเปิดตลาดใหม่ของไทย

เศรษฐกิจโลกในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีความเข้มโขงกันมากขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านการค้าด้านภาษาและเทคโนโลยี ด้านการขนส่งสินค้าและโดยสารที่ถูกกลง รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้การสื่อสารและการให้บริการผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือสามารถมีความถูกต้องและรวดเร็ว แม้จะจำกัดด้านภูมิศาสตร์และเวลาหมดไป

ธุรกิจจะต้องแข่งขันกันโดยการหาแหล่งวัสดุดีและซื้อส่วนจากแหล่งผลิตที่ผลิตได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำที่สุด รวมถึงการ outsource การบริการที่สามารถให้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศไปยังประเทศที่สามารถให้บริการด้วยราคาย่อมเยา

ประเทศไทยต่างๆ จึงมีนโยบายเศรษฐกิจที่จะเร่งจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างกันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถนำเข้าสินค้าที่มีคุณภาพดีและราคาถูกกว่า และสามารถขยายตลาดสู่โลกไปยังประเทศไทยคู่สัญญาที่ต่างลดการปักป้องการค้าให้แก่กันและกันมากขึ้น

ดังนั้น ในขณะที่ประเทศไทยพยายามพัฒนาสินค้าและบริการที่มีพื้นฐานความได้เปรียบของประเทศไทย สามารถพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ก็ต้องแสวงหาโอกาสในการเปิดตลาดให้กับสินค้าบริการต่างๆ ของไทย และเปิดโอกาสให้สินค้าบริการที่เป็นต้นทุนการผลิตมีการแข่งขันจากต่างประเทศมากขึ้น

การเข้มโขงกับเศรษฐกิจโลกของประเทศไทยให้ความสำคัญทั้งประเทศที่เป็นตลาดใหญ่และมีศักยภาพในการบริโภคสูง เช่น จีน อินเดีย สูง เป็นต้น รวมทั้งประเทศที่เป็นตลาดใหม่และเป็นแหล่งวัตถุดิบ เช่น ทวีปแอฟริกาฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว กัมพูชา พม่า และจีนตอนใต้ เป็นต้น ซึ่งยังมีรายได้ประชากรน้อยกว่าประเทศไทยอยู่มาก แต่มีความเข้มโขงทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความรู้สึกเป็นพี่น้อง และการดำเนินชีวิตของประชากรบริเวณชายแดนที่มีเศรษฐกิจทั้งในและนอกระบบเข้มโขงกันอย่างหนึ่งหนีบแน่น

ดังนั้นประเทศไทยจึงจะมีนโยบายร่วมส่งเสริมพัฒนาประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญก้าวหน้าและมีศักยภาพเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ภูมิภาคอินโดจีนเป็นแหล่งการผลิตการบริโภค และการดึงดูดการลงทุนในทวีปเอเชีย

ทั้งนี้การร่วมพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยเพื่อนบ้านจะดำเนินการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นบูรณาการ โดยใช้ประสบการณ์การพัฒนาของประเทศไทยซึ่งมีสภาพแวดล้อมและการพัฒนาในอดีตคล้ายกับที่ประเทศไทยเพื่อนบ้านกำลังเผชิญอยู่ ช่วยพัฒนาประเทศไทยเพื่อนบ้านให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา และสามารถลดระยะเวลาในการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วขึ้นได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อภูมิภาคโดยรวมด้วย

สรุป

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยตามหลักการพื้นฐานทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาแล้วนั้น มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วและไม่หยุดนิ่ง ทั้งภาวะความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจ สังคมโลก การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น นอกจากนั้นประเทศไทยยังใช้หลักการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมในการพัฒนาประเทศให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดไป

◆◆◆◆◆

ยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม... หนทางพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวทันโลก

ปัจจุบัน

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า “แผนยุทธศาสตร์” เป็นเครื่องมือสำคัญที่มักบวיחารยุคโลกาภิวัตน์เชื่อว่า จะช่วยให้การทำงานในยุคสมัยนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่า โดยสามารถเตรียมรับมือกับความเสี่ยงทั้งหลายอันเกิดจากความไม่แน่นอนต่างๆ ได้ โดยเฉพาะการรู้เท่าทันในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา และมีผลกระทบมาถึงภาครัฐ หน้าที่ที่กำลังดำเนินการอยู่ด้วย

ดังนั้น วารสารเศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้ จึงขอนำเสนอกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ที่คณะกรรมการตีริมขอบหมายให้ ศศช. ได้จัดทำขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยอนาคตตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ของประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้ต่อไป

ทำไมต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

โลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ทุกมุมโลกสามารถเข้ามาร่วมได้ในพริบตา ทำให้เศรษฐกิจและสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจนแบบตามไม่ทัน และส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก ไม่ทัน แต่ก็ต้องปรับตัวต่อไปทั่วโลก ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องก้าวตามให้ทัน และปรับตัวให้ได้ ดังนั้น คณะกรรมการตีริมขอบฯ จึงมีมติให้ ศศช. จัดทำ “กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะ 4 ปี (2548-2551)” ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยให้สามารถปรับตัว ก้าวทันโลก และแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย
ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาคการเกษตร
และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 2) ยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาค
อุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ 3) ยุทธศาสตร์การขยายฐานภาค
บริการ 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุก 5) ยุทธศาสตร์ความมั่นคง
และการต่างประเทศ และ 6) ยุทธศาสตร์การปรับปรุงประสิทธิภาพภาครัฐ

ยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาคการเกษตรและภาค การท่องเที่ยวและธุรกิจชุมชน

ภาคเกษตรเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในอนาคต
เนื่องจากเทคโนโลยีชีวภาพจะช่วยเพิ่มศักยภาพและมูลค่าของผลผลิตภาค
เกษตรให้สามารถทดแทนสินค้าอุตสาหกรรมบางประเภทได้ เช่น ด้านพลังงาน
วัสดุใช้สอย ยารักษาโรค เป็นต้น

ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นฐานภาคการเกษตรที่ดีอยู่แล้ว
กล่าวคือ สามารถผลิตอาหารส่วนเกินส่งออกไปยังประเทศต่างๆ จนกระทั่ง[†]
เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ในสินค้าหลายรายการ ดังนั้น ไทยจึงควรเร่งรักษา[†]
และพัฒนาความได้เปรียบนี้ให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การผลิตภาคเกษตรของไทยยังมีข้อจำกัด 2 ประการ
ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าสินค้าหลังเก็บเกี่ยวอย่างมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นการส่งออก
สินค้าขั้นปฐมหรือขั้นกลางเป็นหลัก ผลกำไรส่วนใหญ่จึงมักนำไปตอกอยู่กับ
ต่างประเทศ นอกจากนี้ ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นพื้นฐานการผลิต ได้แก่ น้ำ[†]
และดิน เริ่มเสื่อมโทรมและขาดแคลน

ดังนั้น การพัฒนาภาคเกษตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งวงจรการผลิต
และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทุกขั้นตอน ตั้งแต่ในนาจนถึงผู้บริโภค เพื่อให้ผล
กำไรตอกอยู่กับประเทศไทยให้มากที่สุด ซึ่งจำเป็นจะต้องพัฒนาตั้งแต่ขั้น
ตอนการพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์ สภาพแวดล้อมของน้ำและดิน กระบวนการ
เพาะปลูก การเลี้ยง การเปลี่ยนแปลงเพิ่มมูลค่า การตลาดและจัดจำหน่าย

ด้วยอย่างมาตฐานที่គรดำเนินการตามยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาค
การเกษตรและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่

- ปรับปรุงประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิต อาทิ บริหารจัดการ
แหล่งน้ำให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพดิน เป็นต้น

- ขยายการผลิตสินค้าเกษตร อาทิ พัฒนาเกษตรอินทรีย์ทาง
เลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก เป็นต้น

- ปรับปรุงระบบการตลาดและการกระจายสินค้า
- สร้างเสถียรภาพทางราคасินค้าเกษตร อาทิ สงเสริมการรวม[†]
ตัวของผู้ผลิตสินค้าเกษตรในภูมิภาค เป็นต้น

- พัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร
และความปลอดภัยของอาหาร และข้อปฏิบัติ
- เพิ่มการลงทุนด้านการวิจัยและ
พัฒนาพันธุ์พืช ปศุสัตว์ และประมง

ยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาค อุตสาหกรรมและการค้า ระหว่างประเทศ

พัฒนาการของอุตสาหกรรมในประเทศไทย
กำลังปรับเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้
แรงงานราคาถูก เป็นเน้นการใช้แรงงานฝีมือ และ
ในอนาคตจะปรับเปลี่ยนเป็นเน้นการใช้เทคโนโลยี
จนกระทั่งกลายเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นฐานความรู้
ในที่สุด ซึ่งในระยะเปลี่ยนผ่านดังเช่นปัจจุบัน ไทย
ยังมีข้อจำกัดคือ การศึกษาของแรงงานยังมีน้อย และ
อุตสาหกรรมยังพึ่งเทคโนโลยีจากบริษัทแม่ ซึ่งเป็น[†]
บริษัทต่างชาติเป็นหลัก

ดังนั้น การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมใน
ประเทศไทย จะต้องพัฒนาให้มีการเพิ่มมูลค่าของ
ผลผลิตที่มีจากฐานความรู้ โดยต้องมีการส่งเสริม
ความรู้และทักษะของแรงงานในทุกระดับ ตั้งแต่
วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม[†]
และวิสาหกิจขนาดใหญ่มีการสร้างเครือข่ายการผลิต
แบบเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) มีระบบผลักดัน
นวัตกรรมแห่งชาติและระบบทรัพย์สินทางปัญญา
ที่ดี

“

ดังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกี่ว่า

“...พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวกันต่อโดยยุคโลกาภิวัตัน...

พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

หากว้างขวางกั้นด้านบัตรัก สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” ซึ่งจะบำเพ็ญประโยชน์ให้

พัฒนาได้อย่างยั่งยืน

”

ยุทธศาสตร์การขยายฐานภาคบริการ

ปัจจุบัน สัดส่วนของผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งคนเหล่านี้มีเงินออม เวลา ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวและรับบริการด้านสุขภาพมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ อีกทั้งค่านิยมในเรื่องการสนใจดูแลสุขภาพ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และความสนใจในวัฒนธรรมตะวันออก กำลังเป็นแนวโน้มที่มาแรง

ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเริ่มถูกลงเนื่องจากมีการแข่งขันสูง ทำให้ความต้องการห้ามการบริการมีมากขึ้น นอกจากร้าน เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้นทุกขณะ ทำให้เกิดความต้องการสูงให้บริการด้านเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ๆ ขึ้นมากมายอาทิ โปรแกรมเมอร์ ผู้ออกแบบเว็บเพจ เป็นต้น

ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทำให้คนมีชีวิตประจำวันที่รวดเร็วไปด้วยเครื่องยนต์กลไกที่ไว้ใจตัวภูมิฐาน คนจึงให้มากการบริการด้วยตัวคนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ภาคบริการมีแนวโน้มที่จะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในอนาคต

ประเทศไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านการให้บริการโดยธรรมชาติ เนื่องจากคนไทยมีความยืดหยุ่นและมีความตื่นตัวสูง สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดี ด้วยความสามารถทางภาษาและภูมิปัญญาที่ดี ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าลงทุนและน่า居住 สำหรับต่างประเทศ

มีระบบการเงินและกฎหมายที่เอื้ออำนวยให้ผู้ที่สามารถคิดค้นนวัตกรรมสามารถเข้าถึงแหล่งทุนและสร้างกำไรได้ นอกจากนี้ ยังต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งมักมีความเสี่ยงสูงกว่าธุรกิจที่มีตัวอย่างเช่นประสบความสำเร็จมาแล้ว

นอกจากนี้ นักธุรกิจไทยยังควรเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์โดยการพัฒนาตราสินค้า ลงทุนวิจัยและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต ออกแบบผลิตภัณฑ์ ศึกษาวิจัยตลาดและแนวโน้มผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ วางแผนเครือข่ายการตลาดและจัดจำหน่ายในต่างประเทศ รวมทั้งปรับปรุงการผลิตสินค้าให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้บริโภค มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ด้วยอย่างมาตราการที่ควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าภาคอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่

- พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของประเทศ (Cluster)
- พัฒนาความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ SMEs วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการใหม่
- พัฒนาระบบวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแห่งชาติและทรัพย์สินทางปัญญา
- ส่งเสริมเอกชนพัฒนาตราสินค้าและการออกแบบ
- ขยายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางซื้อขายและสร้างความมั่นคงด้านพลังงานในภูมิภาค
- ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคม (Green Production)

ประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้รับบริการเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ มีอาหารที่อร่อยและถูกสุขลักษณะ มีองค์ความรู้ด้านการรักษาพยาบาลด้วยแพทย์แผนโบราณ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้รวมกันเป็นเอกลักษณ์ของ “ความเป็นไทย” ที่ไม่มีชาติใดสามารถคลอกเลียนและแย่งช�ได้ ชาวต่างชาติจะต้องมาประสบการณ์ในประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของประเทศไทยที่จะพัฒนาสาขาวิชาบริการเหล่านี้ให้เข้มแข็ง เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศไทยต่อไป

ตัวอย่างมาตราการที่ควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์การขยายฐานภาคบริการ ได้แก่

- มาตรการด้านการท่องเที่ยว อาทิ เชื่อมโยงเครือข่ายท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน เป็นต้น
- มาตรการด้านบริหารสุขภาพและการศึกษา อาทิ ดึงดูดแพทย์และครุภัณฑ์มีฝีมือจากต่างประเทศให้ประกอบอาชีพในประเทศไทยเป็นต้น
- มาตรการด้านบริการการเงิน อาทิ ส่งเสริมกรุงเทพเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการเงินในภูมิภาค เป็นต้น
- มาตรการด้านบริการโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ พัฒนาระบบการจัดการขนส่ง (Logistics) เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาลังคอมเชิงรุก

การพัฒนาสังคมเชิงรุก ควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน การสร้างคนไทยรุ่นใหม่ให้เป็นทุนมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีความรู้ ความสามารถ ใฝ่รู้ คิดเป็นทำเป็น สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับตัว รู้เท่า

ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีทักษะที่จำเป็นต่อโลกยุคใหม่ เช่น การใช้ปุ่มกดทางเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

รวมทั้งมีค่านิยมและพุทธิกรรมที่เหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกราชการณะ รวมทั้งมีภาวะจูงใจให้คนหันมาเรียนในสายอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน หรือสอดคล้องกับพิธีทางการพัฒนาประเทศไทยขึ้น เช่น สายอาชีวศึกษา และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ ควรส่งเสริมให้คนมีสุขภาพดี เพื่อเพิ่มผลิตภาพของประชากรและลดรายจ่ายด้านการรักษาพยาบาลของรัฐ รวมทั้งสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมที่ดี และเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งมีสัดส่วนผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก ในระยะเวลาอีก 10-20 ปีข้างหน้า

ตัวอย่างมาตราการที่ควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการต่างประเทศ ได้แก่

- พัฒนาศักยภาพของคนและการศึกษา อาทิ เร่งปฏิรูปการศึกษา เพิ่มผลิตภาพแรงงาน เป็นต้น

● ส่งเสริมสุขภาพประชาชน อาทิ พัฒนาศักยภาพเด็กตั้งแต่แรกเกิดอย่างเป็นองค์รวม (IQ, EQ, MQ) เป็นต้น

● สร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อาทิ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคมในการบริหารจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

● ให้บริการขั้นพื้นฐานพัฒนาตามสิทธิของมนุษย์และสังคม อาทิ ปรับปรุงมาตรฐานด้านที่อยู่อาศัย พื้นที่ บริการสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานประเภทต่างๆ ให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสังคม เป็นต้น

● เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อาทิ พื้นที่ค่านิยมและประเมินที่ดีงามในการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการต่างประเทศ

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงของมนุษย์ เป็นปัจจัยพื้นฐานของการผลิต การค้า และการลงทุนทั้งจากนักลงทุนในประเทศไทยและต่างประเทศ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ในโลกที่เศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น เหตุการณ์เป็นผลร้ายต่อความมั่นคง อาทิ การก่อการร้าย ภัยธรรมชาติ โรคระบาด ซึ่งเกิดขึ้นในภูมิภาคหนึ่ง อาจส่งผลกระทบบุนware และไปถึงระดับโลกได้ ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยในการเฝ้าระวัง เตือนภัย ลดผลกระทบ แก้ไขปัญหา และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศไทย

เศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกในระดับสูง การกำหนดบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศไทย (Strategic Positioning) ในเวทีโลกและภูมิภาค ที่จะทำให้ประเทศไทยได้เปรียบในการแข่งขัน และการดำเนินมาตรการเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน การเมือง และสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ของประเทศไทย จึงต้องมีความเข้มข้นมากขึ้น ทั้งในระดับพหุภาคี ทวีภาคี และระดับภูมิภาค

ตัวอย่างมาตรการที่ควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์การปรับปรุงประสิทธิภาพภาครัฐ ได้แก่

● สร้างระบบเฝ้าระวังเตือนภัยธรรมชาติที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในภูมิภาค

● เสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทย อาทิ เร่งรัดความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศไทยเพื่อนบ้านให้สนับสนุนสุขานเศรษฐกิจชายแดน เจรจาการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศไทยเพื่อขยายตลาดการค้า โดยมีกลไกและระบบการเจรจาต่อรองที่เป็นบูรณาการและมีอำนาจต่อรองได้ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การปรับปรุงประสิทธิภาพภาครัฐ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชนให้ได้อย่างเต็มที่ และให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบภาษี ให้อื้ออำนวยต่อการแข่งขัน

ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการและกลไกการให้บริการภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพเพื่อจากภาคเอกชนต้องการการบริการที่รวดเร็ว นอกจากนี้ รัฐยังต้องปราบปรามคอร์รัปชันในทุกระดับและทุกวิธีการ และพิจารณาปรับค่าบริการที่ภาคเอกชนต้องรับภาระให้เหมาะสม เนื่องจากค่าบริการที่สูงเกินไปอาจส่งผลเสียต่อบริษัทภาคการลงทุนของประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์อย่างไรก็ตาม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่หลากหลายเข้าร่วมในการเมือง และการพัฒนาทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้ความขัดแย้งมีโอกาสเกิดได้มากขึ้นเช่นกัน

ประกอบกับในโลกยุคโลกาภิวัตน์ แนวคิดและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันสามารถเผยแพร่ออกໄไปได้อย่างไร้พรมแดน ความขัดแย้งที่เกิดจากความเชื่อ แนวคิด พฤติกรรม และวัฒนธรรมที่ต่างกัน ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาครัฐจึงต้องดูแลในเรื่องของการสร้างสังคมที่มีความสันติสุข และภาคสื่อมวลชนจะต้องมีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมมากขึ้น

บทบาทของรัฐจะทวีความสำคัญมากขึ้นในการสร้างความเจริญในภูมิภาค ซึ่งการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้ต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรระดับท้องถิ่น และสร้างกลไกเพื่อประสานแผนการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนามีความสอดคล้องตั้งแต่ในระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่น

ในด้านการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจต่างประเทศ ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการผลักดันและเจรจาความร่วมมือในเวทีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเวทีความร่วมมือกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน การตกลงเปิดเสรีทางการค้า และข้อตกลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้มีความก้าวหน้า และไม่ให้ประเทศไทยต้องเสียเปรียบ ภาครัฐจึงต้องมีกลไกในการวางแผนเจรจาด้วยข้อมูลเชิงลึกและข้อมูลจากภาคเอกชนที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ตัวอย่างมาตรการที่ควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์การปรับปรุงประสิทธิภาพภาครัฐ ได้แก่

● พัฒนากลไกสนับสนุนความสามารถ

ในการแข่งขันของภาคเอกชน อาทิ ปราบปรามคอร์รัปชัน ปฏิรูประบบราชการและกลไกการให้บริการภาคเอกชน เป็นต้น

● สร้างสังคมสันติสุข อาทิ รณรงค์และปลูกฝังจิตสำนึกรักน้ำดื่มน้ำค่าไทยที่ดีงาม สร้างกลไกภาครัฐและประชาชนสังคมในการป้องกันและลดข้อขัดแย้งในทุกระดับ เป็นต้น

● สร้างความเจริญในภูมิภาค อาทิ พัฒนาอุทยานฯ ของผู้นำ CEO, กลุ่มจังหวัด และภูมิภาค เสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการระดับภูมิภาค/ท้องถิ่น เป็นต้น

● เสริมสมรรถนะหน่วยงานวางแผน

กลางให้เป็นหน่วยงานข้อมูลเศรษฐกิจเชิงลึก (Intelligence Agency) เพื่อสนับสนุนการเจรจาการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศไทย

บทสรุปหัวข้อ

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมทั้ง 6 ยุทธศาสตร์นี้ นับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวไปทันโลก ปรับตัวได้ และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดังปรากฏของเศรษฐกิจพอเพียงที่ว่า "...พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์...พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าว้างของทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี" ซึ่งจะนำพาประเทศไทยให้พัฒนาได้อย่างยั่งยืน ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วดังเช่นทุกวันนี้

◆◆◆◆◆

ພລກາຣພັດທະນາເຄຣະຫຼູກິຈແລະສັງຄມໄທຍ ຈຸດອ່ອນ ຈຸດໄບິງ ກີ່ນໍາຈັບຕາມອອງ

ກາງ ພັດທະນາເຄຣະຫຼູກິຈແລະສັງຄມໄທຍໃນຮະບະທີ່
ຜ່ານມາ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັງກັບການສ້າງຄວາມເຈົ້າຢູ່ເຕີບໄດ້ອ່າງ
ນີ້ເສີຍរກາພ ແລະກາເສີນສ້າງຂຶ້ນຄວາມສາມາດໃນການແນ່ງຂັ້ນ
ຂອງປະເທດ ດັບຄູ່ປັບການແກ້ໄຂປົມໝາຄວາມຍາກຈົນແລກກາ
ກະຈາຍຮາຍໄດ້ ແລະກາໃຫ້ປະໂຍ້ນຈຳກຸນທາງສັງຄມທີ່ມີຢູ່ຮ່ວມ
ທັກກາເສີນສ້າງຮະບບປະວິທາຮັດກາທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນທຸກຮັດບັນ

ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງເຄຣະຫຼູກິຈເພີ່ມຂຶ້ນ ອ່າງຕ່ອນເນື້ອງ

ພລກາຣດຳເນີນໂຍບາຍເຄຣະຫຼູກິຈຄູ່ຂານາໂດຍການສ້າງ
ສ້ານຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງເຄຣະຫຼູກິຈສ້ານຮາກ ແລະ ກາຣເຮັງຂໍຍາຍ
ດັລາດສົງອອກໄປສູດລາດໃໝ່ໆ ຮ່ວມທັກກາຣກະຕຸ້ນເຄຣະຫຼູກິຈ
ກາຍໃນປະເທດຍ່າງຈິງຈັງ ແລະຕ່ອນເນື້ອງ ດລກດຈນກາຣມີຮູ້ບາລ
ທີ່ນີ້ເສີຍຮາພ ແລະກາເຕີບໂຕຂອງເຄຣະຫຼູກິຈໃລກທີ່ເອົ້ວອໍານວຍ
ທຳໃຫ້ເຄຣະຫຼູກິຈຂອງປະເທດຂໍາຍາຍຕົວສູງອ່າງຕ່ອນເນື້ອງມີ
ເສີຍຮາພທັກກາຍໃນແລກກາຍນອກປະເທດ ມີກຸມື້ກຸມັກທາງ
ເຄຣະຫຼູກິຈທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກກາຣລດລູຂອງໜີ້ຕ່າງປະເທດ ແລະກາ
ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຖຸນສໍາຮອງຮ່ວ່າງປະເທດ ຮ່ວມທັກມີຂຶ້ນຄວາມ
ສາມາດໃນການແນ່ງຂັ້ນເພີ່ມຂຶ້ນ

ປັຈຍຕ່າງໆ ຂ້າງດັນ ນັບເປັນສ່ວນສຳຄັງທີ່ທໍາໃຫ້
ເຄຣະຫຼູກິຈຂອງປະເທດມີຄວາມເຂັ້ມແຂງເພີ່ມຂຶ້ນອ່າງຕ່ອນເນື້ອງ ໂດຍ
ເຄື່ອງປັ້ງທີ່ສຳຄັງດີໂລ ດັບນີ້ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງເຄຣະຫຼູກິຈ ໄດ້
ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກຮ້ອຍລະ 69.4 ໃນປີ 2544 ເປັນຮ້ອຍລະ 72.1 ໃນປີ 2546

ແຕ່ຄວາມເຂັ້ມແຂງທີ່ເກີດຂຶ້ນຍັງມີຄວາມເປະຈະບາງ ເນື່ອຈາກ
ຄວາມເຫັນລໍ່ອມລໍ່າວ່າງຮ່າຍໄດ້ຍັງມີສູງ ແລະມີກາຣພິ່ງພາປ່ຈັຍ
ກາຣພິຕິນຳເຂົ້າແລະຕັດລາດຕ່າງປະເທດໃນສັດສວນທີ່ສູງ ຊຶ່ງຈະເປັນ
ຂ້ອຈຳກັດທີ່ສຳຄັງຂອງກາເສີນສ້າງແລະວັກຊາຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງ
ເຄຣະຫຼູກິຈອ່າງຍັງຍືນ

ຄນໄທຍມີຄວາມອູ່ດີມີສຸຂມາກຂຶ້ນ

ທາງດ້ານກາຣດຳເນີນການພັດທະນາດ້ານສັງຄມປາກກວ່າ ມີ
ກາຣຮັກຊາຮະຕັບກາຣໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອພັດທະນາຄຸນກາພ໌ວິຕຂອງ
ປະຊາຊົນໄວ້ໃນຮັດບັນສູງ ແລະກາແກ້ໄຂປົມໝາຄວາມຍາກຈົນທີ່
ປະສົບພລສຳເຮົ້າຍ່າງມາກ ປະກອບກັບກາເຕີບໂຕແລກກາ
ເຂັ້ມແຂງທາງເຄຣະຫຼູກິຈໄທຍທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນລຳດັບ ໄດ້ມີສ່ວນໃຫ້ຄນ
ໄທຍມີງານທຳເພີ່ມຂຶ້ນຈາກກົບເຂົ້າສູ່ຮະຕັບກາຈຳງານເຕີມທີ່ ຊຶ່ງ
ເປັນປ່ຈັຍສຳຄັງທີ່ທໍາໃຫ້ຄວາມອູ່ດີມີສຸຂຂອງຄນໄທຍເພີ່ມຂຶ້ນອ່າງ
ຕ່ອນເນື້ອງ ໂດຍໃນຊ່ວງປີ 2544-2546 ດັບນີ້ຄວາມອູ່ດີມີສຸຂ ໄດ້ເພີ່ມ

ขั้นจากร้อยละ 69.1 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 74.4 และร้อยละ 76.8 ในปี 2545 และปี 2546 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาเรื่องความไม่ปลดภัยในชีวิต และทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการอาชญากรรม ปัญหาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งความสามารถในการเพ่งตนเองทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ตลอดจนปัญหาความไม่โปร่งใส มีการทุจริตคอร์รัปชันสูงในภาครัฐ ล้วนเป็นปัจจัยที่คุกคามความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ที่ยังรอการแก้ไข

การพัฒนาที่ยั่งยืนมีแนวโน้มดีขึ้น

การพัฒนาที่ยั่งยืนนี้เน้นความสมดุลทั้ง 3 มิติ คือ มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางสังคม และมิติทางสิ่งแวดล้อม ปรากฏว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดย ดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน เพิ่มจากร้อยละ 57.7 ในปี 2542 เป็นร้อยละ 62.6 ในปี 2545 และร้อยละ 64.3 ในปี 2546 อันเนื่องมาจากเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการมีงานทำของประชาชน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหาความยากจน

แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงในเรื่องการส่วนรักษาคุณภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพคนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนความโปร่งใสในการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

เศรษฐกิจไทยครึ่งแรกฯ 9 : ขยายตัวสูงกว่าเป้าหมายและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจดีอย่างต่อเนื่อง

ทางด้านการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 ปรากฏว่าขยายตัวสูงกว่าเป้าหมายของแผนฯ คือ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.4 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 6.7 ในปี 2546 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.1 ต่อปี เทียบกับเป้าหมายการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4 - 5 ต่อปีของแผนฯ โดยมีแรงกระตุ้นจากคุปส์ค์ภายในประเทศทั้งการอุปโภคบริโภค และการลงทุนภาคเอกชน รวมทั้งการส่งออกที่ขยายตัวในอัตราที่สูงเป็น倍และเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตลอดจนมีปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่ยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ภาวะการจ้างงานดีขึ้น ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนที่ปรับตัวสูง การดำเนินมาตรการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล

รวมทั้งการฟื้นตัวอย่างชัดเจนของเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีนที่มีแนวโน้มชัดเจนขึ้น ซึ่งมีการขยายตัวในระดับค่อนข้างสูงเทียบกับการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่ขยายตัวร้อยละ 3.0 และ 3.9 ในช่วงเดียวกัน

นอกจากนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ต่อเนื่องและมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 0.7 และ 1.8 อัตราการว่างงานและการทำงานต่อระดับลดลงต่อเนื่อง ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพ ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลประมาณร้อยละ 5.5 ของ GDP สำรองเงินตราต่างประเทศของทางการเพิ่มขึ้น ในขณะที่หนี้ต่างประเทศรายเดือนลดลงตามลำดับ รวมทั้งการแก้ปัญหาน้ำที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่มีความคืบหน้ามากขึ้น

ความสามารถแข่งขันของไทยโดยรวมปรับตัวดีขึ้น..แต่ยังมีปัจจัยถ่วงด้านโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศไทยพบว่า ภาพโดยรวมมีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันจากกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน ของสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management, IMD) ได้จัดอันดับความสามารถการแข่งขันของประเทศไทยสูงขึ้นจากอันดับที่ 14 ในปี 2544 มาอยู่อันดับที่ 13 และ 10 ในปี 2545 และปี 2546 ตามลำดับ

สวนผลการจัดอันดับของ World Economic Forum (WEF) ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ได้จัดอันดับความสามารถของประเทศไทยอยู่ในอันดับ 32 (จาก 102 ประเทศ) ในปี 2546 ซึ่งเป็นการปรับตัวที่ดีขึ้น เมื่อเทียบกับอันดับ 37 (จาก 80 ประเทศ) ในปี 2545 และอันดับ 33 (จาก 75 ประเทศ) ในปี 2544

ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีการปรับตัวดีขึ้น เป็นเพรเวปัจจัยการแข่งขันด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล สามารถเศรษฐกิจโดยรวม และประสิทธิภาพของภาคธุรกิจมีการปรับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน ส่งผลให้ภาคการผลิตการค้าและบริการขยายตัวสูงเกินกว่าเป้าหมายได้สร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจไทย ซึ่งถือเป็นปัจจัยการแข่งขันที่มีผลต่อการจัดอันดับของ IMD

ตารางที่ 1 : อันดับชีดความสามารถในการแข่งขันของไทยจำแนกตามปัจจัยการแข่งขัน 4 กลุ่ม

ปี	อันดับโดยรวม	สมรรถนะเศรษฐกิจโดยรวม	ประสิทธิภาพของรัฐบาล	ประสิทธิภาพของภาครัฐกิจ	โครงสร้างพื้นฐาน
2544	14	7	10	20	24
2545	13	9	7	14	17
2546	10	7	5	9	16

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2003

หมายเหตุ : อันดับคิดจากกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน จำนวนทั้งหมด 30 ประเทศ

แต่ปัจจัยการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานแม้ปรับตัวดีขึ้นแต่ยังอยู่ในอันดับต่ำ คือ จากอันดับ 17 ในปี 2545 เป็นอันดับ 16 ในปี 2546 ซึ่งปัจจัยพื้นฐานที่ถือเป็นจุดอ่อนที่ถ่วงรั้งให้ลำดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยรวมอยู่ในอันดับต่ำที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์ในลำดับ 26 ด้านการศึกษาอยู่ในลำดับ 21 และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีอยู่ในลำดับ 20

สอดคล้องกับการประเมินของ WEF (Growth Competitiveness Report 2003-2004, WEF) ที่เห็นว่า ในปี 2546 ประเทศไทยมีจุดแข็งอยู่ที่สภาพเศรษฐกิจหัวใจ และมีจุดอ่อนอยู่ที่โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและสถาบันธุรกิจ หากไม่มีการดำเนินการใดๆ ในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในด้านดังกล่าวแล้ว จะส่งผลให้อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยรวมในระยะต่อไปลดลงได้

พื้นที่ป่าไม้ที่เหลืออยู่ในเกณฑ์อันตรายแต่การอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนและป่าชุมชนได้รับผลดี

เมื่อพิจารณาทางด้านสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า การอนุรักษ์ป่าไม้โดยรวมยังไม่บรรลุเป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ลดลงในทุกภาคคุณอยู่ในเกณฑ์อันตรายต่อกำลังสมดุลของระบบภูมิศาสตร์เวิ้งภาคเหนือที่ยังสูงกว่าเกณฑ์โดยในช่วงปี 2504 -2541 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยเหลืออยู่เพียงร้อยละ 25.3 ในขณะที่มาตรฐานความสมดุลของระบบภูมิศาสตร์ต้องมีป่าไม้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด

อย่างไรก็ตามการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนและป่าชุมชนได้รับผลสำเร็จดี โดยภาพรวมพื้นที่ป่าชุมชนของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 1.98 ล้านไร่ ในปี 2543 เป็น 3.16 ล้านไร่ในปี 2545 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 27 ต่อปี โดยภาคเหนือมีพื้นที่ป่าชุมชนมากที่สุด 1.97 ล้านไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.18 ของพื้นที่

รองลงมาเป็นภาคอีสาน 0.89 ล้านไร่ แต่เมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่จะมีสัดส่วนต่ำที่สุด เพียงร้อยละ 0.001 ของพื้นที่ และมีการลดลงของป่าชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนบนโดยเฉพาะจังหวัดหนองคาย และกาฬสินธุ์

ส่วนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนนั้น สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนจาก 1.0 ล้านไร่ เป็น 1.5 ล้านไร่ ซึ่งจะช่วยสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งและส่งผลดีต่อประชาชนที่ประกอบอาชีพการประมงชายฝั่ง

แหล่งน้ำมีคุณภาพดีขึ้น มลพิษทางเสียงยังเป็นปัญหาของคนในเมืองใหญ่

ทางด้านการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำโดยรวมพบว่า มีคุณภาพดีขึ้นมาก โดยมีเพียงภาคกลางบริเวณชายฝั่งทะเล และภาคใต้บริเวณทะเลสาบสงขลาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ 4 สาย และแหล่งน้ำที่สำคัญในภาคใหญ่ 4 แหล่ง คือ กว้านพะ夷า บึงบอระเพ็ด หนองหาร และทะเลสาบสงขลาในปี 2542 และปี 2545 ได้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18 เป็นร้อยละ 28 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ลดลงจากร้อยละ 45 เหลือร้อยละ 38 และอยู่ในเกณฑ์ต่ำและต่ำมากลดลงจากร้อยละ 37 เหลือร้อยละ 24

ส่วนบริเวณที่คุณภาพน้ำชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโกร姆คือ พื้นที่อ่าวไทยตอนใน บริเวณปากแม่น้ำท่าจีน เจ้าพระยา แม่กลอง ปากคลอง 12 ธันวาคม จ.สมุทรปราการ เนื่องจากได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสีแม่น้ำสายหลัก แหล่งอุตสาหกรรมและชุมชนบริเวณปากแม่น้ำ ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มีการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมและเพียงพอ

ทางด้านภาวะมลพิษทางเสียงในเขต กทม. และเมืองใหญ่บ่างแห่งในภาคต่างๆ พบว่า ในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตธุรกิจสำคัญของ กทม. ส่วนใหญ่จะมีระดับความดังของเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ไม่ให้เกิน 70 เดซิเบลฯ และมีแนวโน้มเกินเกณฑ์มากขึ้น นอกจากริมแม่น้ำ เมืองใหญ่บ่างแห่ง เช่น

เชียงใหม่และ จ. สระบูรีมีระดับความตั้งของเสียงในปี 2545 อยู่ระหว่าง 62-75.6 และ 68.8 -81.8 เดซิเบล ตามลำดับ

ขณะที่คุณภาพอากาศซึ่งเคยมีปัญหาrunแรงเกี่ยวกับปัญหาฝุ่นละออง ก้าวคาดันมอนอกไซด์ และก้าวโคโซนระหว่าง พ.ศ. 2540 – 2545 พบร่วมกับปัญหาน้ำฝนลดลง และปัจจัยในเกณฑ์ปลดปล่อยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยฝุ่นละอองในจังหวัดเชียงใหม่ อ.แม่เมือง จ.ลำปาง และอ.เมือง จังหวัดขอนแก่น มีปริมาณลดลงเหลือร้อยละ 8.9 , 7.5 และ 15.2 ต่อปี ตามลำดับ

คนยากจนลดลงอย่างรวดเร็ว และมีความเท่าเทียมการกระจายรายได้มากขึ้น

การขยายตัวทางเศรษฐกิจส่งผลให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นในทุกภูมิภาค โดยในปี 2545 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีอัตราการเพิ่มของรายได้จากปี 2543 สูงถึงร้อยละ 11.3 และร้อยละ 8.3 ตามลำดับ ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากความต้องการบริโภค ลงทุน และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับราชภัฏาอาทิ โครงการกองทุนหมุนบ้านได้มีการจัดสรุปไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือในสัดส่วนที่มากกว่าภูมิภาคอื่นๆ

ผลของการมีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และประชาชนมีรายได้สูงขึ้น ประกอบกับบุคลาศาสตร์ระดับชาติ ที่ได้ดำเนินการเพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน ทำให้สัดส่วนคนจนลดลงอย่างรวดเร็ว โดยลดลงมาเหลือร้อยละ 9.8 (เด่นความยากจนเดิม) ในปี 2545 ขณะที่เป้าหมายของแผนฯ ให้มีสัดส่วนความยากจนอยู่ร้อยละ 12.0 เมื่อสิ้นแผนฯ 9

ทางด้านการกระจายรายได้ ปรากฏว่า มีแนวโน้มการปรับตัวที่ดีขึ้นจากการกระจายรายได้โดยรวมทั้งประเทศปรับตัวดีขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค โดยการกระจายรายได้โดยรวมทั้งประเทศปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2545 และ ปี 2543 โดยค่าสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ หรือค่าจีนีลดลงจากร้อยละ 52.5 ในปี 2543 เป็น 51.1 ในปี 2545 (ค่าจีนีลดลงหมายถึงการกระจายรายได้เป็นไปอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น) แต่ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เมื่อเทียบกับปี 2531 ที่ค่าจีนีอยู่ที่ 48.5

รวมทั้งความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ระหว่างภาคเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม ภูมิภาคและบริมทะเล เช่นกัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความ

แตกต่างของค่าจ้างแรงงานระหว่างภาค และระหว่างพื้นที่พบว่า มีแนวโน้มความแตกต่างกันมากขึ้น

คนจนมีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และเข้าถึงบริการของรัฐมากขึ้น

นอกจากนี้ผลการดำเนินการเสริมสร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐ รวมทั้งการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตแก่คนยากจนและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ส่งผลให้ประชาชนที่ยากจนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข จำนวน 5.4 ล้านคน หรือร้อยละ 86.6 ของคนยากจนทั้งหมด ลูกจ้างในสถานประกอบการสามารถเข้าถึงการประกันสังคมประมาณ 7.4 ล้านคน เด็กยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับทุนการศึกษากว่า 90,000 คน เป็นต้น

รวมทั้งเกษตรกรและคนยากจนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยได้รับการจัดที่ดินทำกินกว่า 4 ล้านไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบประมาณ 11 ล้านราย ส่งผลให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองได้มากขึ้น

คนไทยมีอายุยืนยาวและเข้าถึงหลักประกันสุขภาพในทุกรูปแบบมากขึ้น

ผลของการสร้างโอกาสให้คนไทยเข้าถึงบริการของรัฐ และการป้องกันรักษาสุขภาพอนามัยที่ผ่านมาได้ทำคนไทยมีอายุยืนยาวมากขึ้น เข้าถึงหลักประกันสุขภาพในทุกรูปแบบมากขึ้น โดยในปี 2545 เพศชายและเพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ย 67.1 ปี และ 74.9 ปี และเพิ่มขึ้นเป็น 67.6 ปี และ 75.1 ปี ในปี 2546 ตามลำดับ รวมทั้งคนไทยสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพในทุกรูปแบบมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 96 ของประชากรทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม การลดข้อตราชาระเบบป่วยด้วยโรคและสาเหตุที่ป้องกันได้ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยเฉพาะโรคหัวใจ โรคเครียด อุบัติเหตุจากการจราจรทางบก นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักและขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องและมีพัฒนาร่วมเดี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ

คนไทยยังต้องพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาอีกมาก

นอกจากนี้การพัฒนาการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ โดยคนไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สำเร็จการศึกษาขั้นปฐมปีที่ 6 หรือเทียบเท่า มีอัตราการเรียนรู้เพียงร้อยละ 56.6 ในปี 2545 เท่านั้น โดยประชากรในเขตพื้นที่เมืองอัตราการเรียนรู้ร้อยละ 68.6 ในขณะที่เขตพื้นที่ชนบทมีอยู่ร้อยละ 50.8

ทางด้านการศึกษาในระบบโรงเรียนพบว่ามีปัญหาทางด้านคุณภาพมาก โดยเฉพาะในสาขาวิชาสำคัญ เช่น

“

การศึกษาในระบบโรงเรียนพบว่า
ยังมีปัญหาทางด้านคุณภาพมาก

โดยเฉพาะในสาขาวิชาสำคัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนยังเกิดเชื่องว่างการเรียนรู้ระหว่างภูมิภาคและระหว่างคนในเมือง กับชนบทอย่างในระดับสูง

”

คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนยังเกิดเชื่องว่างการเรียนรู้ระหว่างภูมิภาคและระหว่างคนในเมืองกับชนบทอย่างในระดับสูง ด้วยเช่นกัน

มุ่งสู่การบริหารจัดการที่ดี แต่ยังไม่ส่งผลต่อประชาชนมากนัก

รัฐบาลในชุดปัจจุบันได้มีการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ในปี 2545 เพื่อมุ่งหวังให้ระบบราชการไทยก้าวสู่ความทันสมัยเป็นสากล ทำงานและให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยได้มีการปฏิรูปทั้งในด้านระบบและโครงสร้างหน่วยงานราชการ การปรับเปลี่ยนวิธีการและวัฒนธรรมการทำงานให้มีลักษณะเชิงรุก มีการวางแผนและดำเนินการทำงานที่ขัดเจน สามารถดัดแปลงสำเร็จได้ มีการวางแผนการทำงานในแบบบูรณาการและเครือข่าย

ทั้งนี้การปฏิรูประบบราชการดังกล่าว มีการดำเนินการที่สำคัญดังนี้ 1) วางรากฐานและจัดโครงสร้างกระทรวง กรม ใหม่ให้ชัดเจนและมีบูรณาการ 2) ปรับระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานได้นำไปสู่ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 3) ปรับกระบวนการและวิธีการปฏิบัติราชการที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี และ 4) ปรับลดขนาดกำลังคนภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามการดำเนินการปฏิรูประบบราชการเพื่อก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐที่ผ่านมา ยังไม่ส่งผลดีต่อประชาชนอย่างชัดเจนมากนัก โดยยังคงมีปัญหาทั้งในเรื่องความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนเพิ่มมากขึ้น โดยองค์กรอิสระภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 ที่กำหนดให้ตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้รับเงื่อนไขอุทธรณ์ร้องทุกข์เพิ่มจาก 3,944 เรื่อง ในปี 2544 เป็น 4,312 เรื่อง ในปี 2546

รวมทั้งข้าราชการทำผิดวินัยเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนข้าราชการที่ทำผิดวินัยและถูกลงโทษได้เพิ่มขึ้นจาก 188 คน ต่อข้าราชการ 1 แสนคน ในปี 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 231 คน และ 251 คน ในปี 2545 และปี 2546 ตามลำดับ

ทั้งนี้ฐานความผิดที่ข้าราชการกระทำการทำผิดและถูกลงโทษมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ 1) การบกพร่องต่อหน้าที่ 2) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง 3) การทุจริต 4) การฝ่าฝืนระเบียบ และ 5) การไม่อุทิศเวลา การย่อหย่อนในเรื่องระเบียบวินัยของข้าราชการ ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก โดยสำนักงาน

การตรวจเงินแผ่นดิน ในช่วงปี 2541-2545 พบร่วมกับ กรณีเหล่านี้ ทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณหลายรายได้ที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ เป็นเงินมากกว่า 800 ล้านบาท

ประชานมีส่วนร่วมในการพัฒนา กับภาครัฐมากขึ้น

ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า **ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนา กับภาครัฐ** กว้างขวางมากขึ้นทั้งในกระบวนการตัดสินใจการพัฒนาทั้งถาวรสิ่งแวดล้อมทำกิจกรรมสาธารณะ โดยผลการสำรวจ จปส. ของกรมการพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก จากสัดส่วนผู้ที่มีสิทธิและไปใช้สิทธิร้อยละ 76.4 ของผู้มีสิทธิทั้งหมด ในปี 2539 เป็นร้อยละ 97.2 ในปี 2545

รวมทั้งมีครัวเรือนที่มีสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งคนได้ร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนเฉพาะกิจ หรือสมาชิกองค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล เพิ่มจากสัดส่วนร้อยละ 88.3 ของครัวเรือนทั้งหมด ในปี 2544 เป็นร้อยละ 87.8 ในปี 2545

ขณะที่สัดส่วนครัวเรือนที่ช่วยเหลือสังคมและชุมชน โดยสมาชิกในครัวเรือนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน (อาทิ ปลูกต้นไม้ รักษาป่าและแหล่งน้ำ อนุรักษ์สัตว์ป่าสร้าง/ซ่อมแซมถนน เป็นต้น) และการออกแรงงาน เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ มีสัดส่วนร้อยละ 96.0 และร้อยละ 91.1 ในช่วงเวลาเดียวกัน แม้ว่า สัดส่วนจะลดลงเล็กน้อย แต่ถือว่ายังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง

บทสรุป

ผลการพัฒนาในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ประเทศไทยประสบผลสำเร็จด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงเกินกว่าเป้าหมาย และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศมีความมั่นคงและอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ภาระการจ้างงานขยายตัวดีขึ้นมากตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ขณะเดียวกันอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรวมปรับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน ภาคเศรษฐกิจทั้งการผลิตภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมและการส่งออกขยายตัวสูงเกินเป้าหมาย ซึ่งช่วยสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจไทย นอกจากนี้ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ช่วยเพิ่มฟูสภาพป่าชายเลน และคุณภาพแหล่งน้ำที่ดีขึ้นเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง

ทางด้านการลดความยากจนและกระจายรายได้ พบร่วม การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจระดับราษฎร์ได้ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการลดภาวะความยากจนลงได้เร็วกว่าเป้าหมาย แต่ยังคงมีปัญหาความยากจนกระจายตัวอยู่ในบางพื้นที่

การดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนของภาครัฐได้ช่วยเพิ่มศักยภาพของคนยากจนในการประกอบอาชีพและสามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐมากขึ้น ในขณะที่การกระจายรายได้ปรับตัวดีขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับภาค โดยช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยสุดกับกลุ่มคนจนสุดลดลง

สำหรับการพัฒนาคุณภาพคนและการยกระดับคุณภาพชีวิตประสบผลสำเร็จในการขยายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่การสร้างคนให้คิดเป็นยังเพิ่มขึ้นค่อนข้างช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นจุดอ่อนของการพัฒนาคนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในขณะที่การบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยนับว่าประสบความสำเร็จในการปฏิรูประบบราชการให้ทันสมัยเป็นสากล มีการปรับโครงสร้างส่วนราชการและดำเนินมาตรการลดขนาดกำลังคน ควบคู่ไปกับการปั้นกระบวนการและวิธีการทำงานที่เน้นผลงานและมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีในสังคมยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ยังคงมีปัญหาทั้งในด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน การขาดคุณภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การทุจริตประพฤติมิชอบ และความโปร่งใสของภาครัฐ ถึงแม้การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีแนวโน้มดีขึ้น

♦♦♦♦♦

การเพิ่มผลผลิต หัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจ

num wñy:

ຮັບສິນບຕຣີວ່າກາຮກະກວງພານີເຍ

ก กฎศรีราชาธิคุณที่ผ่านมา เป็นบทเรียนที่ทำให้เราต้องกลับมาตั้งคำถาม กับตัวเองว่า การพัฒนาเศรษฐกิจในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้น มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไปข้างหน้าควรเป็นไปในทิศทางใด ซึ่ง ดร.ทนง พิทยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีคำตอบให้กับคำถามเหล่านี้แล้ว ติดตามได้จากบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

การพัฒนาเศรษฐกิจไทยในระยะยาวอาจมีปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยมักพัฒนาเศรษฐกิจโดยมุ่งที่จะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เป็นหลัก โดยเน้นการใช้เครื่องมือทางเศรษฐกิจมหภาคซึ่งได้แก่ เครื่องมือทางการเงินและการคลัง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเงื่อนอัตราดอกเบี้ย อัตราภาษี งบประมาณ เป็นต้น ซึ่ง รวมทั้ง ก่อสร้าง เครื่องมือดังกล่าว เช่น พัฒนาเศรษฐกิจให้เพียงในระดับสั้นเท่านั้น ในระยะยาว เครื่องมือเหล่านี้จะใช้ไม่ได้ผล และประเทศไทยอาจประสบปัญหา

“การพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมานั้น ผมเห็นว่า แม้ว่าจะมีการพัฒนามาตลอด แต่การพัฒนานั้น เรายังก้าวไม่ทันโลก กล่าวคือ เรามักตามโลกไปโดยไม่รู้เท่าทัน เขาใช้เครื่องมืออะไร เรายังใช้ตามเขา แต่เรา_yang ก้าวไปไม่ทันกับการแข่งขันของเศรษฐกิจโลกที่ก้าวล้ำหน้าเราไปมาก

ในวงการธุรกิจ จะมีปรากฏการณ์ที่เรียกว่า นัทแครคเกอร์เอฟเฟค (Nutcracker Effect) คือ องค์กรที่ทำงานได้ปานกลาง ไม่ดีมาก และไม่เลวมาก จะถูกบีบจนอยู่ไม่ได้ เพราะจะถูกพากที่เลวกว่าดันขึ้นมา และถูกพากที่ดีกว่าทึ่งหัวออกไป ประเทศไทยจัดอยู่ในองค์กรประเภทที่อยู่ต่องกลางนี้ โดยต่อไปในอนาคต อาจถูกดันขึ้นจากประเทศไทยจีน และประเทศไทยที่เห็นอีกว่าเราชนะสิงคโปร์ ก็จะทึ่งหัวเรื่องออกไปมาก แล้วประเทศไทยในอีกสัก 20 ปีข้างหน้าจะสู้กับคู่แข่งในตลาดโลกได้อย่างไร

* สัมภาษณ์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ในขณะที่กำรงำนทำแห่งประชานภภำกภำรพัฒนาภภำรเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การเพิ่มผลผลิต : หัวใจของ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ

เมื่อมาพิจารณาประเทศไทยที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจดีกว่าประเทศไทยแล้ว จะพบว่า เครื่องมือทางเศรษฐกิจมหภาคจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เพียงในระยะสั้น หากจะพัฒนาเศรษฐกิจให้ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวแล้ว ประเทศไทยจะต้องสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้สูง ซึ่ง ร.ว.ว.ท.นงฯ เห็นว่า หัวใจสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันคือ

การเพิ่มผลผลิต

(Productivity) นั่นเอง

“ผมคิดว่าการที่เราใช้เครื่องมือมหภาคต่างๆ เช่น การเงิน การคลัง อัตราแลกเปลี่ยน ฯลฯ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจนั้น จะสามารถเป็นแรงหนุนให้เศรษฐกิจหรือธุรกิจอยู่รอดได้เพียงในระยะสั้น เนื่องจาก เราไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่สิ่งที่เราผลิตขึ้นได้ดีพอ จึงทำให้เราไม่สามารถจะพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรฯ ไปในแนวทางซึ่งจะนำคนอื่นได้แม้ว่าเราจะมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ก็ตาม

เราควรดูตัวอย่างจากประเทศอื่นๆ ที่ดีกว่าเรา และแยกว่าเรา อย่างเช่น ประเทศฟิลิปปินส์หรือพม่า ที่เคยไปได้ดีกว่าเรา แต่ทำไมขณะนี้กลับล้าหลังกว่า หรือไปดูประเทศเล็กๆ อย่างเดนมาร์ก มีแต่โคนม แต่ทำไมเข้าจึงสามารถสร้างรายได้มหาศาลในขณะที่เราไม่สามารถทำได้ หรือประเทศนิวซีแลนด์ที่มีแกะถึง 30 ล้านตัว คนมีแค่ 4-5 ล้านคน นอกจากนั้นก็มี ผลไม้ ผัก ประเทศเจ้าก็มีข้าว ผัก ผลไม้ ทำไม่เรารวยอย่างเขาไม่ได้

ดังนั้น ในระยะยาวแล้ว หากตั้งสมมติฐานว่าทุกประเทศมีฐานภาษีเดียวกัน ฐานงบประมาณเหมือนกัน นโยบายคล้ายคลึงกัน ประเทศเหล่านี้จะสู้กันด้วยความสามารถของการแข่งขันของธุรกิจ ผมเห็นว่าเราจะต้องเริ่มด้วยการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ คือไม่ให้รู้แข่งตามเราทัน และสามารถตามคู่แข่งที่ดีกว่าเราทัน ซึ่งหัวใจของเรื่องนี้คือการเพิ่มผลผลิต โดยเราจะต้องมีสมรรถนะในการเพิ่มผลผลิตที่สูงกว่าคู่แข่งของเราไปเรื่อยๆ ”

การเพิ่มผลผลิต (Productivity)

โดยทั่วไป การเพิ่มผลผลิต (Productivity) หมายถึง การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ผลผลิตมีปริมาณและ/หรือมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยคำนึงถึงการใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการปรับปรุงคุณภาพปัจจัยการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบ อุปกรณ์การผลิต ตลอดจนบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการผลิต การเพิ่มผลผลิต มากได้รับการกล่าวถึงในฐานะที่มีความหมายเฉพาะทั้งในเชิงปรัชญาและเชิงเศรษฐศาสตร์โดยหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ International Labor Organization (ILO), European Productivity Agency (EPA), Asian Productivity Organization (APO) แต่เพื่อให้เป็นที่เข้าใจรวมกัน การเพิ่มผลผลิตในที่นี้ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน(sustainable development) หรือ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง(continuous improvement) ด้วยจิตสำนึกเป็นแรงผลักดัน และใช้เทคนิคและเครื่องมือในการเพิ่มผลผลิต/ผลิตภาพ (Productivity Techniques and Tools) เป็นตัวช่วยให้ประสบความสำเร็จ

ที่มา : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

สร้างโอกาสให้ธุรกิจ : แนวทางสร้างความสามารถ ในการเพิ่มผลผลิต

สำหรับแนวทางในการสร้างความสามารถในการเพิ่มผลผลิตนั้น รmo.ทnงฯ เห็นว่า จำเป็นจะต้องสร้างโอกาสทางธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมขึ้นในกระบวนการผลิตสินค้าของผู้ประกอบการ “ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมใหม่ขึ้น วัตถุดิบ (Input) กระบวนการผลิต (Process) และผลผลิต (Output)

“ในการแข่งขันทางธุรกิจ หากจะชนะคุณต้องนำน้ำคนอื่นไปหนีก้าว ซึ่งคุณจะทำได้ถ้าคุณมีนวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมทางวัตถุดิบ กระบวนการ และผลผลิต อาทิ สิ่งประดิษฐ์ แนวความคิดใหม่ๆ หรือแนวการบริหารจัดการใหม่ๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อเกิดนวัตกรรมขึ้นแล้ว จะต้องวางแผนอย่างเป็นบูรณาการต่อไปด้วยว่า สิ่งแวดล้อมทางธุรกิจของนวัตกรรมนั้นเป็นอย่างไร จะต้องผลักดันไปทางใด จะต้องวางแผนการเงิน ระบบการผลิตอย่างไร รัฐบาลจะเข้าไปช่วยสนับสนุนให้ในทางใดบ้าง

ทั้งนี้ ภาครัฐควรเข้ามามาส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมโดยการประสานประโยชน์เชิงของนักวิชาการกับนักธุรกิจ โดยให้มีน้ำหนักวิจัยให้ทำการวิจัยในเรื่องที่นักธุรกิจสามารถนำไปทำกำไรหรือเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของตนเองได้ เพื่อให้นักธุรกิจสนใจที่จะให้ทุนนักวิชาการในการทำวิจัยต่อไป”

ไทยยังอ่อนด้อยเรื่องความ เชื่อมโยงทางการขนส่ง

อย่างไรก็ตาม รmo.ทnงฯ ระบุว่า การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยยังมีอุปสรรคสำคัญอีกประการ

หนึ่งคือ ประเทศไทยยังขาดความเชื่อมโยงทางการขนส่ง (Logistics) ที่เป็นระบบแข็งจากไม่มีการวางแผนผังที่ดีมาตั้งแต่ต้น

“ทำไม่นิยมគิจกรรม logistics ที่เป็นศูนย์กลางทางการเงิน ประชาชนจะไปธนาคารไหน เดินไปแค่ 5 นาทีก็ถึง ทั้งวันไปได้ประมาณ 8 ธนาคาร แต่เมื่อไทยจะไปสัก 3 ธนาคารก็หมดเวลาไปแล้ว 1 วัน เห็นได้ชัดว่าการเชื่อมโยงทางการขนส่ง (Logistics) ของเรายังไม่ดีพอ หรือคุ้ดว่ายังเรื่องอุดตันและความประกอบรถยกห้ามทำให้นำใจจึงเป็นเมืองของรถยกห้ามโดยตัว ผู้ผลิตอะไหล่ทั้งหมดอยู่ในเมืองนี้หมด ทำให้สามารถประยุคต์ค่าขนส่งได้มากขึ้น และยังเพิ่มความสะดวก ลดมลพิษที่จะเกิดขึ้นจากการขนส่ง รวมทั้งลดความคับคั่งของการจราจรลงได้ด้วย

ประเทศไทยยังเข้าทำได้ เพราะเป็นนโยบายของรัฐ แล้วทำไม่ประเทศไทยจึงทำไม่ได้ ผมเคยได้รับข้อมูลว่า ค่าขนส่งสินค้าไปภูเก็ตด้วยตู้คอนเทนเนอร์ แพงกว่าค่าขนส่งสินค้าด้วยตู้คอนเทนเนอร์ขนาดเดียวกันไปประเทศไทยยังไงด้วยซ้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่แทบไม่น่าเชื่อเลย

ประเทศไทยไม่มีนโยบายในการทำแผนผัง การจัดระบบพื้นที่ตามกลุ่มธุรกิจ (cluster) ต่างๆ มาตั้งแต่เริ่มแรก ทำให้ระบบการเชื่อมโยงทางการขนส่งของเราไว้ประสิทธิภาพ ผลงานให้ต้นทุนการผลิตของเรางูงกว่าคู่แข่งมาก ซึ่งนอกจากจะบันทอนสมรรถนะในการแข่งขันแล้ว ยังทำให้เกิดมลพิษต่างๆ อีกมากด้วย จนถึงบัดนี้เราจึงต้องพยายามหาทางแก้ไข และแม้ว่าการมาแก้ไขตอนนี้เป็นเรื่องยากและมีราคาแพงมาก แต่ก็ต้องลงมือทำ เพราะหากไม่ทำ เราจะแข่งขันกับใครเขาไม่ได้”

แผนกลยุทธ์ต้องบอกรวีบวีบีบีติให้ประสบความสำเร็จ

ในฐานะที่ ศศช. เป็นองค์กรวางแผนดับชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเห็นความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจด้วยแนวทางต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว โดยควรเน้นการพัฒนาทุนทางกายภาพ ทุนทางการเงิน ทุนมนุษย์ และทุนทางสังคมไปพร้อมๆ กันอย่างสมดุลและเป็นบูรณาการ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญก่อให้เกิดความเร่งด่วนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ รmo.ทnงฯ เน้นว่า แผนกลยุทธ์ต้องกล่าว จะต้องมีระบุแต่เพียงแนวทางกว้างๆ เท่านั้น แต่จะต้องเลือกเฉพาะเรื่องที่สำคัญมาพิจารณา และระบุด้วยว่า ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ

“ยกตัวอย่างแผนกลยุทธ์ของสิงคโปร์ ในเรื่องของการปรับปรุงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนของเขามีได้บอกแค่เพียงว่า ต้องสร้างองค์ความรู้ สร้างเศรษฐกิจฐานความรู้ สร้างทุนมนุษย์ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต แล้วก็บ้านนั้นแต่เขาระบุชัดเจนว่า การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถ้าจะทำให้สำเร็จ จะต้องมีนักวิทยาศาสตร์ที่เก่งๆ ของโลกเข้ามาร่วมด้วย

แต่ด้วยงบประมาณเท่าที่มีอยู่นั้นทำอย่างไรจึงจะใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

เข้าจึงระบุเลยว่าในขณะที่ประเทศไทยรัฐเรียกกำลังจะถล่มชาย จึงควรดึงเอานักวิทยาศาสตร์ชาวรัสเซียเข้ามาในสิงคโปร์เพื่อช่วยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนกลยุทธ์ควรเป็นลักษณะนี้ คือระบุไปเลยว่าจะมีวิธีการทำให้สำเร็จได้อย่างไรบ้าง

เพราะฉะนั้น หากจะทำแผนกลยุทธ์ จะต้องมีงบประมาณที่จะทำแผนด้วย โดยรัฐมนตรีในแต่ละภาคส่วน ทั้งนักวิชาการ ราชการ และเอกชน มาทำงานร่วมกัน เพื่อวางแผนและหาวิธีที่จะทำให้แผนสำเร็จ โดยใช้เวลาเพื่อกิจกรรมนี้อย่างเต็มที่ ดังเช่นในสิงคโปร์ ที่การวางแผนกลยุทธ์ของเขามาใช้เวลาถึง 1 ปีครึ่ง ซึ่งในระหว่างนี้ ตนเหล่านี้จะต้องไม่ทำอย่างอื่น นักธุรกิจเขาก็อยากจะทำเพื่อขายจากจะชนะโลก นักวิชาการเขาก็อยากรับทำ เพราะเขามีรายได้โดยที่ไม่ต้องไปทำอย่างอื่น ราชการเองก็ไม่ต้องเสียภาษีไปทำภารกิจอื่นๆ ตนเหล่านี้ก็จะสามารถรวมสมองได้อย่างเต็มที่ แผนคิดว่าต้องทำอย่างนี้จึงจะได้ผล”

การบริหารจัดการที่ดีสร้างได้ด้วยจิตสำนึกของคน

การพัฒนาเศรษฐกิจย่อมไม่สามารถที่จะเป็นไปได้ หากปราศจากการบริหารจัดการที่ดี ในเรื่องนี้ ประธานท่านฯ ให้ความเห็นว่า การสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชัน จะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการสร้างการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

“ประเทศไทยยังคงมีการคอร์รัปชันสูงในภาครัฐ เมว่าคนส่วนใหญ่จะรู้ว่าหลักการบริหารจัดการที่ดีเป็นอย่างไร แต่กลับปฏิบัติไม่ได้ เพราะเมื่อคนมีความไม่ดี คนมีเงินแล้วก็อยากมีก่อ่อง คนอยากมีก่อ่องแล้ว

ก็อยากมีเงิน จึงทำให้เกิดการสมรู้ร่วมคิดกันโดยปริยาย

แต่เป็นที่น่าสนใจกว่าประเทศที่มีการบริหารจัดการที่ดี เช่น ประเทศญี่ปุ่น ทำไม่เข้าจึงทำได้ ไม่ใช่คนญี่ปุ่นไม่อยากได้เงิน แต่เขาว่า หากเข้าทำแล้ว จะถูกลงโทษจากระบบสังคมอย่างรุนแรง และรุนแรงกว่าโทษทางกฎหมายเสียอีก อาทิ หากคนญี่ปุ่นคอร์รัปชันและถูกจับได้ บุคลากรเหล่านี้จะอยู่ในประเทศไม่ได้เลย อาจจะต้องถึงกับฝ่าตัวตาย เพราะสังคมจะไม่ยอมรับ แต่สังคมไทยไม่เป็นอย่างนั้น คนมีความอ่อนไหวมาก ให้อภัยและไม่วังเกียจคนที่คอร์รัปชัน แม้กระทั่งเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีพอสมควร

วิธีการสร้างจิตสำนึกเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี อาจทำได้โดยการพยายามหาตัวอย่างองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีในประเทศไทย และไปเยี่ยนรู้วิธีการจากเขา เพื่อขยายผลออกไปในวงกว้าง อาทิ บริษัทญี่ปุ่นเติบโต ซึ่งเป็นบริษัทที่มีการบริหารจัดการที่ดี ไม่คอร์รัปชัน เขาก็อยู่ได้ เติบโตได้ สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการไม่คอร์รัปชันขึ้นมาได้ เราจึงควรพยายามให้วัฒนธรรมนี้กระจายออกไปทั่วประเทศ”

บทสรุปท้าย

ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต จะต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจให้สูงขึ้น ด้วยการขยายสมรรถนะในการเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการสร้างโอกาสให้ธุรกิจสามารถนำห้ามแข็งได้ โดยปัจจัยสำคัญคือการส่งเสริมนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนการผลิต ทั้งนี้ รัฐควรวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีวิธีปฏิบัติให้สำเร็จอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการที่ดียังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ และปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างการบริหารจัดการที่ดีได้แก่ การสร้างจิตสำนึกของคนในการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่ง รมว.ท่านฯ เชื่อแน่ว่า หากทำได้ดังแนวทางที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในอนาคต จะสามารถเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนอย่างแน่นอน

◆◆◆◆◆

บันทึก 1 | เดือนกรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2548

เมื่อต้นปี ประสบภัยพื้นที่ทางภาคใต้ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ล่าสาธารณูปโภคและสื่อสาร ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการรายงานความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ ให้ผู้อ่านทราบข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง ยังสถานการณ์

คณบดีปรึกษา

เลขานุการฯ	นายคำพน	กิตติคำพน
รองเลขานุการฯ	นายสมเจตน์	เตชะคุพ
รองเลขานุการฯ	นายสันติ	บางอ้อ
รองเลขานุการฯ	นายวิชณุ	พูลสุข
รองเลขานุการฯ	น.ส.วิไลพร	ลิวะเกษมศานต์
รองเลขานุการฯ	นายกิตติศักดิ์	สินธุวนิช
รองเลขานุการฯ	นายอาทิตย์	เติมพิทยาไพบูลย์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายอุทธิศ	ชาเวชิร
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นางจุฑามาศ	บางระมีชัย
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายปณิธาน	ยามินิด
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นางเพ็ญชา	อ่อนชิต
รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายปรเมศร์	วิมลศิริ

บรรณาธิการบริหาร

นางนันตยา ภมลวัฒน์นิศา

บรรณาธิการพู้พิมพ์พูนเบิก

นายวรวิทย์ อวิรุทธิ์วงศ์

กองบรรณาธิการ

นางภาณี ชนะอิปกรรณ์	น.ส.วีนา เตชะพนาคร
น.ส.มนนิกา สังข์ศักดา	นายธีระพงษ์ มาลัยทอง
นางนิสัวน์ พิชญ์ดำรง	นายตฤณณ์ นพคุณ
น.ส.วารี พุ่มทอง	

ฝ่ายการเงิน

นายเทวนทร์ ออมิตรพาย

ฝ่ายจัดการ

นางธนรัชต์ ศุขารี	นางสาวจันจิรา เตตานั้ง
นางสาวสุวातี ติมินทร์	นางสาวศิริพร ฉกามานันท์

ฝ่ายศิลปกรรมและภาพ

นายเนาวฤทธิ์ ฤทธิแปลก
นายสุรพล สวนชัยัน

โปรดทราบ

บทความ ข้อคิดเห็นและข้อเขียนต่างๆ ในวารสารเศรษฐกิจและสังคม เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน มิใช่เป็นความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดำเนินการโดย

สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเทพฯ เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100 โทร. 0-2282-4840-2 โทรสาร 0-2281-9705 <http://www.nesdb.go.th> e-mail:devcomm@nesdb.go.th

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สมมิตาพรินติ้ง โทร. 0-2903-8257-9 โทรสาร 0-2921-4587 กด 0

ព្រៃសសាខាដីកន្ល

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยนับเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่ง ของรัฐบาลดูดปั๊จจุบัน ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแข่งขันกับความผันผวนของกระแสโลกการวิถีนี้ มีการเริ่มต้นโดยได้รับความมั่งคั่งให้กับประชาชน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้กับประชาชนระดับฐานรากได้ดีขึ้น

คณวาระรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 มกราคม
2548 เห็นชอบกรอบบุคลาศาสตร์การปั้นปูโครงสร้าง
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะ 4 ปี (2548-
2551) โดยยึดหลักพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ การ
สร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน การเพิ่ม
มูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ การให้ความ
สำคัญกับนโยบายสังคมเชิงรุก และการเชื่อม
โยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

รวมทั้งยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้าง
เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างและมติคืออะไรบ้างนี่ครับ
ที่เห็นชอบกับกรอบการปรับโครงสร้าง นอกจากนี้ได้
เจาะลึกแนวคิดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและ
สังคมด้านต่างๆ จาก ดร.ทัน พิทยา นายโนมสิต
ปันเปี่ยมรัชฎ์ นายประพันธ์ โพธิอวอรุณ และ
ศ.นพ.ประเวศ วงศ์สี ท่านสามารถติดตาม
รายละเอียดเรื่องดังๆ ได้ในวารสารฉบับนี้ค่ะ

พบกันใหม่ฉบับหน้า...สวัสดีค่ะ

សោរបុណ្យ

ສັນກາຜະນົມພິເຄມ

- 4 พง พิทยา : การเพิ่มผลผลิต...หัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจ
24 ไชสิต บันนปีغمรชญ : เอกชนผนึกกำลังรัฐ...พัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
29 ประพัฒน์ พธิวรคุณ : อุดสาಹกรรมไทย ปรับตัวอย่างไร ให้เข้มแข็ง
48 ศ.นพ.ประเวศ วงศ์สี : การพัฒนาสังคม...สุคามรรเมียนเป็นศูนย์

สถาบันการณ์||และ||แนวโน้มการพัฒนาประเทศไทย

- 8 ผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย : จุดอ่อน จุดแข็ง ที่นำไปสู่ความคงอยู่ของประเทศไทย

34 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเงินโลก : ไทยจะปรับตัวอย่างไร

43 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี : ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

53 โอกาสของการสร้างรากฐานการพัฒนาคน

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้าง

- 20 4 หลักการพัฒนา...ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

14 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม : หนทางพัฒนาประเทศไทยก้าวทันโลก

59 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

62 มติคณะรัฐมนตรี : กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

เรื่องนำร

- ## **๖๖ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย : ทิศทางที่น่าจับตามอง**

นาทีสน:

- 70** ภาคเอกชนและผู้เชี่ยวชาญคิดอย่างไร...กับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย

คอลัมน์ประจำ

- 74 ดัชนีชี้วัดการพัฒนา : ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ...เครื่องชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

77 มติบอร์ด : โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA 2000-1X ในส่วนภูมิภาค

80 หมุนตามโลก : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการคลังของประเทศไทยปีนี้

82 หลักทรัพย์เรื่องราวจากเลขานุการสภาพัฒน์ : 6 เดือนกับงานในสภาพัฒน์...

การร่วมกับภาคบุญ

การเพิ่มผลผลิต : หัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจ
ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต จะต้องเพิ่มขึ้นด้วยความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจให้สูงขึ้น ด้วยการขยายสมรรถนะในการเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการสร้างโอกาสให้ธุรกิจสามารถนำหน้าคู่แข่งได้ โดยปัจจัยสำคัญคือการส่งเสริมนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนการผลิต ทั้งนี้ รัฐควรวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีวิธีปฏิบัติให้สำเร็จอย่างชัดเจน วารสารเศรษฐกิจและสังคมได้รับเกียรติจาก ดร. ทนง พิทยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้กรุณาให้แนวคิดเกี่ยวกับความเหมาะสมของ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ในการติดตามถึงปัจจุบันและทิศทางการพัฒนานำไปอนาคต ติดตามอ่านรายละเอียดได้ใน “การเพิ่มผลผลิต : หัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจ”

การ 48 พัฒนาสังคม...สู่ความร่มเย็นเป็นสุข
การขับเคลื่อน “การพัฒนาสังคม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งหรือความขัดสนทางสังคมและการก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมเพื่อไปสู่ “ความร่มเย็นเป็นสุข” หรือเกิด “ความอยู่ดีเมืองสุข” ขึ้นในสังคมไทยนั้น เป็นสิ่งที่ท้าทายต่อนักคิด นักวางแผนยุทธศาสตร์หรือรัฐบาลเป็นอย่างยิ่งวารสารเศรษฐกิจและสังคมได้รับเกียรติจาก ศ.นพ.ประเวศ วงศ์สิ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้กรุณานำเสนอแนวความคิดการขับเคลื่อน “การพัฒนาสังคมไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข” ไว้อย่างน่าสนใจติดตามรายละเอียดได้ใน “การพัฒนาสังคม...สู่ความร่มเย็นเป็นสุข”

2548-2551 ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยให้สามารถปรับตัวก้าวทันโลกและแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โฉก 53 การสร้างรากฐานการพัฒนาคน

สังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ เพราะนับจากวันนี้ไปถึงปี 2552 ประเทศไทยจะได้ประชาธิรัฐซึ่งเป็นผลทางประชากร หลังจากนั้นจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอัตราที่เร็วมาก ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะต่อไป จะต้องคำนึงถึง “จังหวะเวลา” และ “ความเร็ว” ว่าจะต้องทำเรื่องใด ในช่วงเวลาใด อย่างไร บทบาท “โฉก 53 การสร้างรากฐานการพัฒนาคน” จะนำเสนอประเด็นของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะพื้นฐานที่ดีที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและนำไปพาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืนในที่สุด

มองให้ไกล ไปให้ถึง กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

นี้

จากการจัดประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและ การพัฒนา ที่ยั่งยืน เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยบรรดาประเทศสมาชิก 178 ประเทศรวมถึงประเทศไทย ได้ร่วมกับ รับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งถือแผนแม่บทโลกทางด้านการ พัฒนาที่ยั่งยืนนั้น กระแสรเรียกร้องให้นานาประเทศหันมาสนใจเรื่องนี้ อย่างจริงจังขึ้นเรื่อยๆ

ประเทศไทยเองก็ไม่ได้นิ่งนอนใจ พยายามให้ความสำคัญกับ เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนในการวางแผนพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนฯ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ต่อเนื่องจนถึงแผนฯ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เนื่องจากเห็น ว่าการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความสมดุล หรือเรียกว่าเป็นการ พัฒนาที่ไม่ยั่งยืนนั้นเอง ดังจะเห็นได้จากการประเมินผลโดยใช้ดัชนีการ พัฒนาที่ยั่งยืนเช่น สคช. ได้พัฒนาขึ้น ที่ปรากฏว่า ในช่วงคี่-แผนฯ 9 การ พัฒนาในมิติเศรษฐกิจ ประสบผลสำเร็จเพียงด้านเดียว ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของ การว่างงานได้ลดลง สัดส่วนคนยากจนลดลงเร็วกว่าเป้าหมายที่ กำหนดไว้ในแผนฯ 9

ขณะที่การประเมินมิติสังคมในห่วงเวลาเดียวกันนั้น ยังต้องมี การปรับปรุงอีกหลายเรื่อง อาทิ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดจากคะแนน สอบ 4 วิชา ยังอ่อนด้อยอยู่ มีปัญหาด้านความไม่โปร่งใสในกระบวนการบริหาร จัดการของภาครัฐ ส่วนมิติสิ่งแวดล้อม ยังคงน่าเป็นห่วงโดยเฉพาะ คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ด้วยเหตุนี้ ทำให้ สคช. ในฐานะที่เป็นตัวเฝ้าระวังทางด้านการ วางแผนพัฒนาประเทศ จึงขึ้นอาสาที่จะจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่ง ยืนเป็นเรื่องเฉพาะโดยกำหนดให้มีการจัดประชุมสัมมนาเรื่อง “มองให้ไกล ไปให้ถึง กับการพัฒนาที่ยั่งยืน” รวม 3 ครั้งตัวยังกัน ตั้งแต่ช่วงต้นปีไป จนถึงกลางปี 2548 นี้

หลังจากได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่เหมาะสมกับบริบท ไทยเสร็จสมบูรณ์แล้ว สคช. จะยังเป็นแกนในการผลักดันยุทธศาสตร์ดัง กล่าวไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลอย่างจริงจัง โดยพยายามสร้างเครือข่ายให้ คนไทยทุกสาขาอาชีพตระหนักรู้ และร่วมกันพัฒนาประเทศไทยให้มีสุขภาวะ ยั่งยืนต่อไป

สนใจรายละเอียดติดต่อได้โดยตรงที่ สำนักวางแผน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทร. 0-2280-4085 ต่อ 6185